

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 08 508 06 125Till
Bromma stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse 2020 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens verksamhetsberättelse med bokslut för 2020, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Lisa Kinnari
StadsdelsdirektörPeter Dacke
Avdelningschef Administration

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet uppfylls nio mål helt och tre mål uppfylls delvis. Förvaltningen beräknar en budget i balans.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2021-02-18 i pensionärsrådet 2020-02-15 och i rådet för funktionshinderfrågor 2020-02-16.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	8
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	22
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	32
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	48
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	60
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	61
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	64
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	67
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	69
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	75
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	81
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	81
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	84
Uppföljning av ekonomi.....	95
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	95
Resultatenheter	103
Investeringar.....	104
Försäljningar av anläggningstillgångar	105
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	105
Ombudgeteringar.....	105

Medel för lokaländamål.....	105
Analys av balansräkning	105
Särskilda redovisningar	106
Agenda 2030	106
Konsekvenser av Covid-19-pandemin	110
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	116
Systematiskt kvalitetsarbete.....	118

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 01 - SDN 06

Bilaga 2: Bilaga 02 - UH018 VB2020

Bilaga 3: Bilaga 03 - Uppföljning av intern kontroll Bromma sdn

Bilaga 4: Bilaga 04 - Underlag till förskolerapport Bromma stadsdel

Bilaga 5: Bilaga 05 - Uppföljning av trygghetsinvestering Bällsta åpark

Bilaga 6: Bilaga 06 - Uppföljning av trygghetsinvestering Lekparken Skorstenen

Bilaga 7: Bilaga 07 - Uppföljning av trygghetsinvestering Parkväg Kristofferskolan

Bilaga 8: Bilaga 08 - Uppföljning av trygghetsinvestering Tryggare skolväg

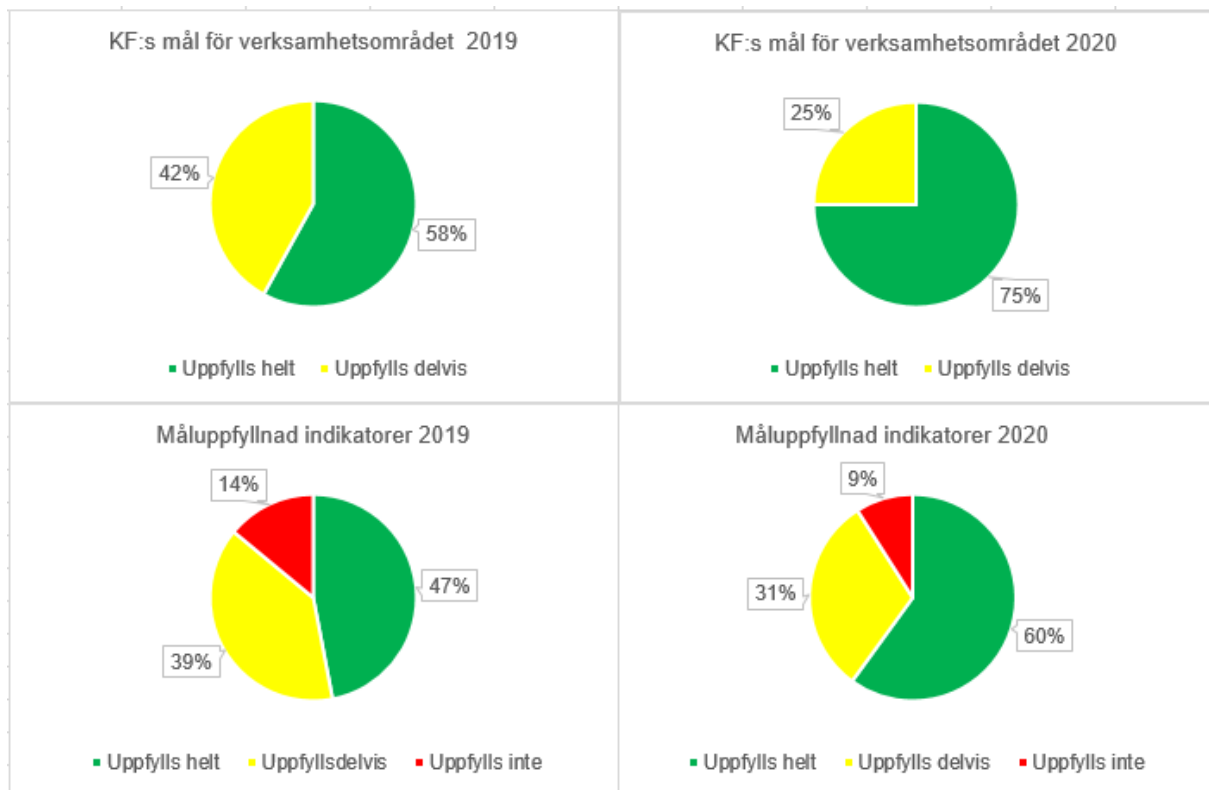
Bilaga 9: Bilaga 09 - Slutrapport klimatinvesteringsmedel 2020 Bromma

Bilaga 10: Nyckeltal 2020 Bromma

Sammanfattande analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. För kommunfullmäktiges tolv verksamhetsområdesmål är bedömningen att nio mål har uppfyllts helt och tre har uppfyllts delvis.

I jämförelse med 2019 har måluppfyllelsen förbättrats väsentligt. En större andel mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och andelen indikatorer där årsmålen har uppnåtts har också ökat.

När nämndens verksamhetsplan för 2020 upprättades kunde ingen förutspå den pandemi som pågår och som medfört stora konsekvenser för flertalet verksamhetsområden. En stor del av de aktiviteter och det utvecklingsarbete som planerades har ställts in eller skjutits upp. Nya arbetssätt har utvecklats som kommer att ha inverkan även på framtida arbete. Utvecklingen av pandemin och folkhälsomyndighetens rekommendationer har påverkat hela årets planering och genomförande och därmed även till viss del nämndens måluppfyllnad. I likhet med tidigare rapporter präglas verksamhetsberättelsen till stor del av konsekvenserna av covid-19-pandemin.

Nämnden redovisar ett överskott med 49,6 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020 efter fonddispositioner. Resultatet påverkas bland annat av statlig ersättning för merkostnad i samband med covid-19. Förvaltningen har erhållit totalt 75,3 miljoner kronor i ersättningar under 2020, varav 23,2 miljoner kronor för sjuklönekostnader och 52,1 miljoner kronor för övriga merkostnader.

Trots de utmaningar pandemin har inneburit bedömer förvaltningen måluppfyllelsen som god och att nämnden bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att tre mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och två har delvis uppfyllts. Samtliga underliggande nämndmål har uppfyllts.

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med intern och extern samverkan för att erbjuda kvalitativa insatser utifrån den enskildes behov – insatser som ska leda till självständighet och självförsörjning. Nyanlända har fått samhällsvägledning med fokus på bostadsfrågor och egen försörjning. Trygghetsarbetet och arbetet för att ett välskött Bromma har löpt på under hela året. Trots pandemins stora utmaningar för förskolan har en verksamhet med god kvalitet kunnat upprätthållas. Barnrättsperspektivet har varit centralt inom alla verksamhetsområden. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar, vuxna och äldre pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Pandemin har medfört stora utmaningar av en omfattning som äldreomsorgen inte mött tidigare. Verksamheten har trots dessa utmaningar kunnat erbjuda en verksamhet som de äldre är nöjda och trygga med.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att alla fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt. Samtliga underliggande nämndmål har uppfyllts.

Förvaltningen har under året verkat för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. Under 2020 har fem lägenheter i en servicebostad enligt LSS färdigställts.

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet oavsett ålder. Skolbarn och ungdomar har möjlighet att delta i förvaltningens fritidsverksamhet. Tidvis har verksamheten främst erbjudit utomhusaktiviteter.

Förvaltningens verksamheter arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Förvaltningens transporter sker med minsta möjliga klimatutsläpp. Energibesparande åtgärder fortsätter genomföras och den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

En ekonomiskt hållbar och innovativ stad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att ett mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och ett har delvis uppfyllts. Av de underliggande nämndmålen har ett uppfyllts helt och ett har delvis uppfyllts.

Den pågående pandemin har påverkat ekonomin märkbart. Nämnden redovisar ett överskott med 49,6 miljoner kronor för verksamhetsåret efter fonddispositioner. Resultatet påverkas

bland annat av ersättning av merkostnad i samband med covid-19.

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Det övergripande arbetet har dock påverkats av pandemin genom inställda satsningar och prioriteringar som varit nödvändiga för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Även planerade kompetensutvecklingssatsningar har ställts in. Sjukfrånvaron har varit hög inom framförallt äldreomsorg och förskola.

Förväntat resultat

Av nämndens 15 egna mål har förväntat resultatet uppfyllts helt för 14 mål och delvis för nämndmål 3.2.1 *Bromma är en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt*. En betydande orsak är coronapandemin som påverkat delar av arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaron inom framförallt äldreomsorg och förskola.

Investeringsbudget

Tilldelade medel för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden har använts enligt plan, varav den största var att tillgänglighetsanpassa strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten samt upprustningen av parken Arboretum i Åkeshov.

Utfallet för maskiner och inventarier var något lägre än budgeterade medel.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas på att tre av fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1, *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunskaper är kort***, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med kartläggning och intern och extern samverkan för att erbjuda kvalitativa insatser utifrån den enskildes behov – insatser som ska leda till självständighet och självförsörjning. Nyanlända har fått samhällsvägledning med fokus på bostadsfrågor och egen försörjning. Medborgarkontoret har haft en nära dialog med SHIS för att kunna sprida information till boende om aktuella frågor.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande samt genom att kontinuerligt analysera resultat för att öka medvetenheten om skillnaderna mellan könen för att därmed kunna utveckla verksamheten.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2**, *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* gör förvaltningen bedömningen att målet delvis har uppfyllts.

Tryggheten i Bromma ska öka. Det trygghetsskapande arbetet som påbörjades 2019 fortsätter. Arbetet med att var annan vecka skapa gemensamma lägesbilder pågår inom ramen för det Operativa BRÅ. Genom platssamverkan vid Brommaplan har trygghetsskapande insatser i samverkan med olika aktörer genomförts. Olika trygghetsskapande insatser pågår och fler planeras.

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö. Genom dialoger tillvaratas brommabornas synpunkter och önskemål gällande utvecklingen av parkmark vilket förväntas öka nöjdheten under kommande år. Förvaltningen planerar långsiktigt, brett och inkluderande för att öka möjligheten till inbjudande platser för sociala möten, aktiviteter och rekreation.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till Agenda 2030 genom att arbeta för ett jämställt stadsdelsområde som är tryggt, säkert och välskött.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3**, *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige*, gör förvaltningen bedömningen att målet delvis har uppfyllts.

Förskoleverksamheten i Bromma ska ha hög kvalitet och verka utjämnande för barn med olika förutsättningar och uppväxtvillkor. Förskolan arbetar för att öka likvärdigheten mellan förskolorna med målet att erbjuda barn miljöer där de utmanas och stärks utifrån sina förmågor. Andelen behöriga förskollärare och andelen barnskötare med barnskötarutbildning har ökat.

På grund av pandemin har mycket av den planerade undervisningen fått ändras. En skillnad är att verksamheten till stor del har flyttat ut. Verksamheterna har förändrat och anpassat sina arbets sätt till rådande situation.

Kompetenshöjande insatser av olika slag har ställts in på grund av pandemin, samtidigt har den digitala kompetensen ökat kring de administrativa verktygen.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom förskolans arbete med hållbar framtid där barn skapar en relation med naturen, samhället och varandra samt genom att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4**, *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Brommaborna ska möta en verksamhet av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet. Barnrättsperspektivet är centralt inom alla verksamhetsområden. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar, vuxna och äldre pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Alla barn och unga som är i behov av placering utanför det egna hemmet placeras under trygga förhållanden där god omsorg tillgodoses.

Det förebyggande arbetet är också centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor i behov av stöd, insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet samt genom att arbeta aktivt för ett jämställt och jämlikt samhälle fritt från diskriminering, där allas rättigheter beaktas och människor upplever trygghet och välbefinnande. Olikheter mellan könen uppmärksammas vilket ökar medvetenheten genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter. Insatser för personer med funktionsnedsättning ger människor möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Barns rättigheter och inflytande ska beaktas i enlighet med FN:s barnkonvention.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5**, *I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Äldre i Bromma ska möta en verksamhet av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet. De äldre med omsorgsinsatser ska vara nöjda och trygga. Året inleddes med ett brett utvecklingsarbete inom verksamheterna. Mycket av arbetet har fått pausas på grund av pandemin. På grund av ett stort antal nyanställda har utbildning i basala hygienrutiner prioriterats. Pandemin har medfört stora utmaningar av en omfattning som äldreomsorgen inte mött tidigare.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. I arbetet behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för åtta av tio indikatorer har uppnåtts helt. Årsmålet för en indikator har uppnåtts delvis och för en indikator har årsmålet inte uppnåtts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts och KF:s aktiviteter har genomförts under året

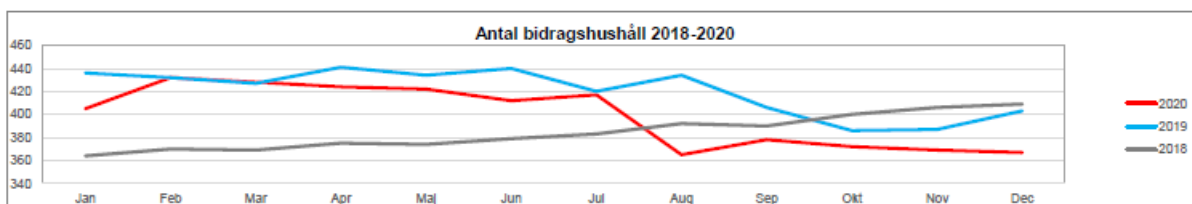
Ekonomiskt bistånd

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen i Bromma utgör 0,77 procent. Jämfört med utfallet tertial 2 har det skett en minskning om 0,02 procent. Att andelen försörjningsstödstagare minskat kan tyda på att den negativa trenden med ökad andel försörjningsstödstagare har avstannat. Förvaltningen har under året arbetat aktivt med kartläggning och intern och extern samverkan för att erbjuda brukarna kvalitativa insatser utifrån deras behov som ska leda till självständighet och självförsörjning.

Inledningsvis befarades en ökning av andelen försörjningsstödstagare utifrån den nedåtgående

konjunkturen och följdverkningar av pandemin. Förvaltningens intensifierade arbete samt riksdagens ändring av vissa delar av socialförsäkringssystemet så som exempelvis reglerna för ersättning genom a-kassan kan antas vara orsaker till att ökningen uteblev.

Andel kvinnor och män med långvarigt ekonomiskt bistånd är konstant i jämförelse med samma period 2019 med ett utfall på 0,51 procent. För att minska antalet vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har verksamheten arbetat med att identifiera brukare som passar för olika arbetsförberedande/stödande insatserna, exempelvis AMA (aktiviteter mot arbete) och arbetsträning/OSA/Stockholmsjobb. Effekterna av remittering har ännu inte noterats men förväntas bli tydliga under nästa år. Ett arbete har även gjort tillsammans med Boende och resurs för vuxna (BRV) för att identifiera personer som är i behov av arbetsträning. Detta arbete fortsätter under 2021.

Personliga möten skapar möjligheter till det förändringsarbete som krävs av klienten för att bli självförsörjande. Under våren avstannade arbetet med att träffa klienter. Under hösten återupptogs arbetet med förändringsplaner och arbetet med att säkerställa bra uppföljningar. Det pågår också ett utvecklingsarbete kring den interna samverkan mellan myndighet och utförare som ska leda till att fler kommer i arbete.

Utfallet för andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd, är konstant i jämförelse med samma period föregående år, 1 procent. Kunskapen om de riskfaktorer det innebär för barn att växa upp i ekonomiskt marginaliserade familjer gör att förvaltningen särskilt prioriterar arbetet med föräldrars självförsörjning. Det har skett en ökning av flerbarnsfamiljer som uppbär ekonomiskt bistånd. För att säkerställa att barnen växer upp under stabila boendeformer fortsätter samverkan med SHIS.

Stockholmsjobb

Stockholmsjobb är en arbetsmarknadsinsats som innehåller en kommunal visstidsanställning med lön. Den riktar sig till personer som står långt från arbetsmarknaden och till unga 16-29 år. Under det tredje tertialet har antalet aspiranter som fått stockholmsjobb ökat vilket är en effekt av att Jobbtorg under senare delen av året ökade antal tillhandahållna platser. Under året har 16 personer i Bromma erhållit ett stockholmsjobb vilket är en ökning med fyra personer jämfört med föregående år.

Arbetslivsinriktade insatser som vänder sig till personer med funktionsnedsättning

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatriens målgrupp till egen försörjning behövs arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. Offentligt skyddat arbete - OSA är en sådan insats, en insats som på sikt ska kunna leda till en anställning på den ordinarie arbetsmarknaden. Personer med funktionsnedsättning prövar sin arbetsförmåga genom arbetsträning innan OSA för att säkerställa att den enskilde klarar en sådan anställning. Under året har 12 OSA-platser tillsatts.

På Västerorts Aktivitetscenter (VAC) som vänder sig till vuxna personer med psykisk funktionsnedsättning, pågår arbetet med ett mer arbetslivsinriktat utbud. Vid årets slut var 67 procent av verksamhetens sysselsättningspass arbetslivsinriktade. Andelen arbetslivsinriktade sysselsättningspass förväntas öka ju längre verksamheten kommer i utvecklingen av arbetsinriktade sysselsättningspass.

Ett utvecklingsarbete pågår inom Abrahamsbergs dagliga verksamhet med målet att utveckla arbetssätt för att personer med insatsen daglig verksamhet (LSS) i ökad utsträckning ska komma vidare mot arbete. Utvecklingsarbetet har dock avstannat något på grund av den rådande pandemin eftersom verksamheten varit stängd under en period och därefter haft en coronaanpassad verksamhet. Under 2021 ska samverkan mellan beställare och utförare utvecklas för att säkerställa att rätt personer kommer ut i rätt arbetstillfällen och att verksamheten utvecklas utifrån brukarnas behov. Abrahamsbergs dagliga verksamhet arbetar även med att kontakta olika lokala företag för att se över möjligheter till praktik och arbetsplatser för verksamhetens deltagare.

Samhällsvägledning till nyanlända

För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället ges samhällsvägledning till nyanlända med fokus på bostadsfrågor och vägar till egen försörjning. Förvaltningens samhällsvägledare på medborgarkontoret har som mål att säkerställa att alla nyanlända som är folkbokförda i stadsdelen får information om medborgarkontoret och dess samhällsvägledning. Genom brevkick och kontakt med bovärdar på SHIS-boendet i Blackeberg har information om medborgarkontoret och riktade aktiviteter getts till nyanlända. Stora delar av året har medborgarkontoret varit stängt på grund av pandemin. Människor har fortsatt kunnat ta del av samhällsvägledningen på distans och medborgarkontoret har haft en nära dialog med SHIS för att kunna sprida information till boende om aktuella frågor.

I samarbete med SHIS har arbetsmetoderna utvecklats genom det bostadsvägledningsmaterial som arbetsmarknadsförvaltningen tagit fram. Arbetet utökades till att innefatta alla nyanlända i behov av vägledning kring bostadsfrågan, inte bara barnfamiljer. Information om möjligheten till individuell bostadsvägledning har gått ut till SHIS, samtliga nyinflyttade nyanlända samt alla boende på det tillfälliga boendet i Ulvsunda vars kontrakt gick ut i mitten på december.

En arbetsgrupp med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen har startat. Arbetsgruppen ska säkerställa att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas vilket ska ge goda förutsättningar för målgruppen att tidigt etablera sig i samhället. Förvaltningen ska säkerställa att kvinnor och män får samma information för att skapa medvetenhet och förståelse för kvinnors och mäns lika delaktighet och ansvar i samhället.

Feriejobb

Sommarjobben har påverkats av den pågående pandemin. På grund av covid-19 erbjöds inga platser inom förskola, äldreomsorg och LSS-verksamheter. Normalt är det äldreomsorg och förskola som tillhandahåller det största antalet platser för sommarjobb. Förvaltningen lyckades tillhandahålla 329 sommarjobb bland annat genom köp av externa platser. Brommaungdomar har arbetat med parkskötsel, administration, entreprenörskap, som

ungdomsledare för Bromma sportscamp, med barn i olika verksamheter, med teateruppsättningar i parker, på bibliotek, med städning och skötsel både inom och utomhus i skolor och på idrottsplatser. Arbetsmarknadsförvaltningen har hjälpt till med ett 50-tal platser för sommarjobb bland annat genom en upphandling av platser på Fryshuset.

Under höstlovet tillhandahölls ytterligare 21 platser för feriearbete. Dessa platser tilldelades ungdomar i Hässelby-Vällingby och Rinkeby-Kista.

VFU - verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Förvaltningens verksamheter har under året tillhandahållit 111 platser för verksamhetsförlagd utbildning och praktik.

Inom äldreomsorgen finns ett VFU-nätverk kring sjuksköterskor inom ramen för den akademiska noden där flera högskolor deltar. Mälarsehöjens vård- och omsorgsboende är en akademisk nod och har därmed ett åtagande att ta emot elever och studenter från vård- och omsorgsprogrammet eller liknande vuxenutbildning samt studenter på högskola/ universitet inom vård och omsorg.

Agenda 2030

Förvaltningen har genom det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande.

Jämställdhet

Fler män än kvinnor erhåller försörjningsstöd. Sedan ungefär 15 år tillbaka uppbär män i något högre utsträckning ekonomiskt bistånd jämfört med andelen kvinnor såväl i staden som i landet som helhet. Bromma ligger i nivå med dessa resultat. Kontinuerliga analyser av resultatet genomförs för att öka medvetenheten om skillnaderna och därmed kunna utveckla verksamheten. I arbetet med att ge samhällsvägledning till nyanlända säkerställs att kvinnor och män får samma information för att skapa medvetenhet och förståelse för kvinnors och mäns lika delaktighet och ansvar i samhället.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			1 %	1 %	1 %	2,7 %	VB 2020
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,77 %	0,92 %	0,78 %	0,79 %	0,78 %	0,78 %	1,5 %	VB 2020
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,51 %	0,53 %	0,49 %	0,51 %	0,54 %	0,54 %	1,0 %	VB 2020
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	16 st	6 st	10 st	12 st	15 st	15 st	800 st	VB 2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	352			427	352	400 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys Till följd av pandemin har antalet tillhandahållna platser för feriejobb varit färre än tidigare år eftersom platser inom förskolan och äldreomsorgen inte har kunnat erbjudas. Förutom förvaltningens egna platser har platser tilldelats från arbetsmarknadsförvaltningen och genom extra resurser från regeringen har platser kunnat köpas.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	12			30		30 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys På grund av pandemin har förvaltningen inte kunnat erbjuda förväntat antal platser för Stockholmsjobb. Under våren erbjöds fem platser och ytterligare sju platser har erbjudits under hösten. Dialogen med Jobbtorg behöver stärkas kring Stockholmsjobb.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	111			111		70	Tas fram av nämnd	VB 2020
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	329 st	169 st	160 st	321 st		310 st	9 000 st	VB 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska utveckla ett arbetssätt för att nå nyanlända som inte ingår i etableringsprogrammet.	2020-01-01	2020-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utveckla feriejobb och Stockholmsjobb med målet att fler kan bidra till stadens utbud av arbetsmarknadsinsatser.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.1.1 I Bromma är människor självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Att stödja människor att ta tillvara sina resurser ökar förutsättningarna för att människor ska bli självförsörjande. Bromma är en socioekonomiskt stark stadsdel. Andelen brommabor som lever på ekonomiskt bistånd är lägre än stadens genomsnitt. Men andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen ligger kvar på samma nivå sedan flera år tillbaka, medan de flesta stadsdelar påvisar en minskning av andelen försörjningsstödstagare. Förvaltningen behöver därför intensifiera arbetet med att få ut människor i egen försörjning. Behov av stöd hos de sökande behöver synliggöras i ett tidigt skede för att kunna erbjuda rätt insats snabbare. Initial bedömning är ett utrednings-, dokumentations- och

bedömningsinstrument som ska användas inom ekonomiskt bistånd. Motivationshöjande samtal ska också användas som ett verktyg i mötet med försörjningsstödstagare.

I arbetet med att stödja fler brommabor att nå egen försörjning behöver samverkan med Jobbtorg öka. Offentligt skyddad anställning (OSA), arbetsträning, praktikplatser och Stockholmsjobb ska också erbjudas i större utsträckning.

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatriens målgrupp till egen försörjning behövs mer arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. OSA är en sådan insats, en insats som på sikt ska kunna leda till en anställning på den ordinarie arbetsmarknaden. Den interna samverkan ska fortsätta för att personer med insatsen daglig verksamhet (LSS) ska komma vidare mot arbete.

Kunskapen om de riskfaktorer för barn som växer upp i ekonomiskt marginaliserade familjer gör att förvaltning särskilt behöver prioritera arbetet med föräldrars självförsörjning och självständighet. Förvaltningen ska säkerställa att barnkonsekvensanalyser görs i alla ärenden som berör barn för att garantera att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet.

Medborgarkontorets arbete med att ge samhällsvägledning till nyanlända ska fortsätta med särskilt fokus på kunskaper om bostadssituationen. Under året kommer metodutveckling kring bostadsvägledning att ske i syfte att ge bättre vägledning i bostadsfrågor. Medborgarkontorets arbete med att ge nyanlända information om vägar till egen försörjning kommer också att fortsätta. Arbetet sker i nära samarbete med socialtjänsten, Jobbtorg och civilsamhället.

Under året kommer nya modulbostäder som vänder sig till nyanlända att byggas i Beckomberga. Inflyttning planeras ske under perioden kvartal 4 2020 – kvartal 2 2021. För ett väl fungerande mottagande kommer förvaltningen samverka med utbildningsförvaltningen och civilsamhället. En arbetsgrupp med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen ska säkerställa att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas vilket ska ge goda förutsättningar för målgruppen att etablera sig i samhället.

I Bromma erbjuds feriejobb till gymnasieungdomar. Genom samverkan mellan feriehandläggare inom fyrlingen utökas möjligheten för brommaungdomar till feriearbete i ett större geografiskt område.

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar.

Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd minskar.

Samverkan med jobbtorg ökar.

Alla nyanlända kvinnor och män får samhällsvägledning och information kring bostadsfrågor.

400 platser för feriejobb ska tillhandahållas i Bromma.

Fler platser för verksamhetsförlagd utbildning – VFU erbjuds högskolor och andra lärosäten.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet	100 %					100 %		VB 2020
 ♀ Andel upprättade förändringsplaner i försörjningsstödsärenden - upprättade senast inom tre månader	84,54 %					50 %		VB 2020
Analys Könsuppdelad statistik saknas.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetssätt ska utvecklas för att nå nyanlända kvinnor och män med erbjudande om samhällsvägledning	2020-01-01	2020-12-31	
 Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända ska samarbetet utvecklas med representanter för civilsamhället och/eller andra aktörer avseende etableringsfrämjande aktiviteter för nyanlända kvinnor, män, flickor och pojkar	2020-01-01	2020-12-31	
 Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor	2020-01-01	2020-12-31	
 Nyanlända ska få information om vägar till jobb och egen försörjning av förvaltningens samhällsväglare	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet delvis har uppnåtts för den enda indikatorn som fått ett resultat 2020 på grund av den inställda medborgarundersökningen. Underliggande

nämndmål bedöms ha uppfyllts och KF:s samt nämndens aktiviteter har genomförts under året.

En trygg stadsdel

Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet har minskat kontinuerligt sedan 2015. Det trygghetsskapande arbetet som påbörjades 2019 fortsätter. Arbetet med att varannan vecka skapa gemensamma lägesbilder, utifrån underlag från polisen, kommunala skolor i Bromma, representation från alla avdelningar inom förvaltningen, bostadsbolag, föreningar med flera pågår inom ramen för det Operativa BRÅ. Under hösten har arbetet med utskicken tillfälligt pausats då återkopplingen från tillfrågade verksamheter har varit låg. Strukturen för lägesbilden har istället utgått från den veckovisa informationen som ges vid stadens interna samverkansforum. Utvecklingen av arbetssätt inom ramen för Operativa BRÅ kommer att fortsätta under 2021.

Drygt 83 procent av Brommas ungdomar uppger i Stockholmsenkäten att de inte har blivit utsatta för hot och våld vilket ligger ungefär på samma nivå som staden totalt. Exempel på våldsförebyggande arbete inom förvaltningen är fältassistenternas samverkan med Brommas grundskolor kring Mentorer i våldsprevention (MVP), som är ett utbildningsprogram som syftar till att förebygga genusrelaterat våld och kränkningar.

Andra exempel på våldsförebyggande arbete som pågår är arbetet inom arbetsgruppen ”Våld i nära relation”, inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, polisen och utbildningsförvaltningen. Personer utsatta för våld i nära relation är en lokalt prioriterad målgrupp inom samverkan. Arbeta för att förebygga, utreda och beivra brott i skolmiljö är också lokalt prioriterat och arbete pågår inom arbetsgruppen ”Skolan som brottsplats”.

Genom platsamverkan inom det pågående arbetet Ett tryggare Brommaplan genomförs trygghetsskapande insatser i samverkan med trafikkontoret, SL, det lokala näringslivet, biblioteket, kulturskolan, idrottsförvaltningen samt föreningslivet. I arbetet med ett tryggare Brommaplan har en digital trygghetsmätning genomförts under våren. Över 500 personer svarade på enkäten. En majoritet av de som svarade var kvinnor (64,2 procent). Resultatet visade att 60 procent av alla som besvarat enkäten känner sig otrygga vid Brommaplan. Av kvinnorna är det 62 procent som känner sig otrygga och av männen är det 54 procent. Genom enkäten har förvaltningen fått svar på vad som upplevs som otryggt samt förslag på åtgärder för att Brommaplan ska utvecklas till en tryggare plats. Parallellt med trygghetsmätningen genomfördes även en riktad enkät till handlare och aktörer i området. Här var resultatet svagt trots tidigare indikationer på intresse för deltagande.

Inom arbetet för "Ett tryggare Brommaplan" har under hösten ett arbete med belysningsåtgärder genomförts. Trafikkontoret har förbättrat belysningen vid Kaplanstrappan och under T-baneviadukten vid Brommaplan. Under hösten har förvaltningen i samverkan med trafikkontoret även arbetat med att vidta åtgärder för att förbättra belysningen nedanför Kristoffersskolan i Tunnländsparken. Julbelysningen vid Brommaplan förstärktes till att också omfatta belysning under T-baneviadukten med belysning i taket och på pelarna.

Ytterligare belysningsprojekt har genomförts med hjälp av beviljade trygghetsmedel. Ett av belysningsprojekten inom Bällsta åpark genomfördes i samverkan med trafikkontoret och

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Belysningsarbete vid lekplatsen Skorstenen har också genomförts.

Under året har förvaltningen genomfört två trygghetspromenader. En genomfördes under våren i Abrahamsberg tillsammans med polisen och trafikkontoret. Allmänheten bjöds in att delta genom annonsering i tidningen och totalt deltog 8 personer. I november genomfördes en trygghetspromenad i Blackeberg med fler deltagare. Cirka 40 personer utöver tjänstemän och polis deltog. Av de 63 punkter som framkom i Blackeberg berörde 22 förvaltningens ansvarsområde. Åtgärder pågår.

Ett trygghetsarbete i samverkan mellan förvaltningen, Bromma-Ulvsunda Företagarförening och polisen har startat upp. Arbetet riktar sig till alla företagare i Bromma. En dialog på temat trygghet och säkerhet för företagare var planerad att genomföras under hösten men pandemin har medfört att planeringen måste skjutas på framtiden.

Med avsikt att öka den upplevda tryggheten genom att befolka platser har en hundrastgård i Beckomberga samt två utegym, ett i Södra Ängby och ett i Mariehäll (Annedal), anlagts under hösten/vintern.

För att förebygga uppkomst av olagliga boplatser meddelar förvaltningens entreprenörer om de upptäcker att olagliga boplatser är på gång vid insatser på parkmarken. Även brommaborna är uppmärksamma på likartade problem i sina närområden. Vid signaler om att en boplatz kan vara på gång ber förvaltningen polisen att ha extra koll på platsen. Genom detta arbete har uppkomst förhindrats genom avhysning i ett tidigt skede. Det har endast varit en olaglig boplatz under året i stadsdelsområdet.

En utredning om behovet av fler LOV 3-områden i Bromma pågår tillsammans med polisen. Ett underlag till någon ny ansökan är dock ännu inte framtaget.

En lokal krissamverkanegrupp har startat upp på initiativ från stadsdelsförvaltningen.

Lokal handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism

Den lokala handlingsplanen för arbetet mot våldsbejakande extremism (VBE) har reviderats enligt stadsledningskontorets direktiv. Handlingsplanen är förvaltningsövergripande och alla avdelningar är berörda av en eller flera av de beslutade aktiviteterna. Handlingsplanens aktiviteter för 2020 fokuserade främst på att säkerställa att förvaltningen har en god grund för VBE-arbetet. Arbetet har bland annat skett med lokala rutiner för handläggning samt intern och extern samverkan gällande aktualiserade ärenden avseende både barn och vuxna, med VBE-koppling inom socialtjänsten. Ett inledande arbete med implementeringen av handlingsplanen är genomfört. Under året har ett arbete med att sprida och förankra den reviderade handlingsplanen mot våldsbejakande extremism inom förvaltningens avdelningar gjorts genom respektive avdelningschef. Planering för genomförande av handlingsplanens aktiviteter kommer, utifrån pandemin, att ske under 2021.

Stadsmiljö

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö. Genom att ta tillvara synpunkter och önskemål som framkommer vid trygghetsmätningar, trygghetspromenader och vid till exempel dialogmöten förväntas brommabornas nöjdhet öka under kommande år. Förvaltningen planerar långsiktigt, brett och inkluderande för att öka möjligheten till

inbjudande platser för sociala möten, aktiviteter och rekreation.

Tydlig information ges om kommande och pågående åtgärder i stadsdelsområdet samt anledningen till dessa. Allmänheten informeras om varför exempelvis klippning av vissa gräsytor inte sker lika ofta som tidigare och att ris och ved lämnas kvar i naturmarken som faunadepåer.

Brommaborna ska uppleva att det är rent och skräpfritt i park- och grönområden. Under våren och sommaren har parker, grönområden och badplatser varit välbesökta. Det har genererats mer skräp jämfört med tidigare år vilket har resulterat i överfulla skräpkorgar. För att möta den ökade nedskräpningen genomfördes en generell höjning av tömningsfrekvenserna redan under maj månad. På vissa välbesökta platser har det även städats under helgerna. Efter dessa åtgärder minskade antalet felanmälningar avseende nedskräpning.

Brommaborna använder sig i allt högre utsträckning av stadens digitala möjligheter för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Appen ”Tyck till ” har blivit allt mer känd och används i allt högre utsträckning eftersom förvaltningen i kommunikationen med brommaborna uppmanar till användning av appen vid synpunkter och klagomål. Under året har det inkommit 3070 synpunkter på stadsmiljön vilket är en ökning med 28 procent jämfört med föregående år. Den klart största andelen av alla inkomna ärenden avser träd och buskar. Efter den torra sommaren 2018 samt på grund av almsjuka, har det skett en ökning av anmälningar rörande döda träd. Fler människor än vanligt har rört sig ute i parker och grönområden vilket kan ha bidragit till att allmänheten har uppmärksammat och anmält in fler brister.

På grund av att förvaltningen har klassat om klippningsfrekvensen på vissa gräsytor (från bruksgräs till långgräs) för att gynna den biologiska mångfalden, har allmänheten inkommit med synpunkter och klagomål på oklippt gräs.

Till och med november har det varit 45 otillåtna tippningar på park- och naturmark till en kostnad av cirka 225 000 kronor. Av dessa har 31 stycken polisanmälts. Polisanmälan görs när mängden avfall överstiger 4 kubikmeter.

I den årliga vårstädningsskampanjen deltog förutom 17 skolklasser och åtta idrottsföreningar från Bromma, även fem idrottsföreningar utanför Bromma. Vårstädningen resulterade i totalt cirka 23 ton insamlat skräp från parkmarken.

Med anledning av den pågående pandemin har ingen medborgarundersökning genomförts under året. Det innebär att förvaltningen inte har fått någon indikation på om brommabornas nöjdhet med stadsmiljön har ökat genom de satsningar som genomförts.

Oriktiga hyresförhållanden, olovlig andrahandsuthyrning eller organiserad brottslighet

Enligt anvisningarna ska nämnden redogöra för arbetet med oriktiga, hyresförhållanden, olovliga andrahandsuthyrningar eller organiserad brottslighet. Inom förvaltningen sker inget specifikt arbete kring dessa frågor. Förvaltningen hyr exempelvis inte ut lokaler.

Andrahandsuthyrningar omfattar enbart andrahandsuthyrning av försöks- och träning lägenheter. I samband med att insatsen försöks- eller träningslägenhet beviljas utses en kontaktperson. Kontaktpersonen hanterar frågor rörande boendet och känner till hyresgästen samt har god kontakt med hyresvärdar. För att motverka oriktiga hyresförhållanden och olovlig andrahandsuthyrning genomför förvaltningen regelbundna uppföljningar av insatsen,

exempelvis i form av hem- eller tillsynsbesök. På så sätt kan oegentligheter fångas upp.

Alla entreprenader och övriga arbeten utförs av upphandlade aktörer. Vid upphandling sker sedvanliga kontroller. Inköp sker genom stadens system.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till Agenda 2030 genom att arbeta för ett jämställt stadsdelsområde som är tryggt, säkert och välskött.

Jämställdhet

Vid beslut om åtgärder som skall bidra till en trygg, säker och välskött stadsdel är det nödvändigt med ett jämställdhetsperspektiv. Undersökningar visar att kvinnor i Bromma känner sig mer otrygga än män.

En majoritet av de som deltog i enkätundersökningen om trygghet vid Brommaplan var kvinnor, vilket kan tyda på att trygghetsfrågan är av större vikt för kvinnor än för män. Avsaknad eller dålig belysning liksom skymda platser skapar otrygghet. Detta påtalas framförallt av kvinnor både i tidigare undersökningar och i denna mätning. De brister som påtalades under trygghetsvandringarna handlar också om dålig belysning och skymda platser.

För att öka tryggheten i Bromma genomförs åtgärder som att förstärka belysning, gallring och slyröjning. Det genomförs även fysiska åtgärder i avsikt att befolka otrygga platser. Bra belysning och överblickbar utemiljö är faktorer som framförallt kvinnor lyfter som trygghetsskapande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				76 %		77 %	77 %	2020
Analys								
Med anledning av rådande situation har stadsledningskontoret beslutat att stadens medborgarundersökning inte ska genomföras 2020. Beslutet innebär att indikatorn ska undantas från nämndens rapportering eftersom inget utfall kommer att kunna rapporteras.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	83,48 %	80	83			88,5 %	88,5 %	2020
Analys								
Andel brommaungdomar som uppger att de inte har blivit utsatta för hot och våld ligger ungefär på samma nivå som staden totalt. Majoriteten av de svarande i Bromma uppger att de inte har blivit utsatta för hot och våld.								
Exempel på våldsförebyggande arbete inom förvaltningen är fältassistenternas samverkan med Brommas grundskolor kring Mentorerna i våldsprevention (MVP), som är ett utbildningsprogram som syftar till att förebygga genusrelaterat våld och kränkningar.								
Andra exempel på våldsförebyggande arbete som pågår är arbetet inom arbetsgruppen "Våld i nära relation", inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, polisen och utbildningsförvaltningen. Personer utsatta för våld i nära relation är en lokalt prioriterad målgrupp inom den samverkan. Arbeta för att förebygga, utreda och beivra brott i skolmiljö är också lokalt prioriterat och arbete pågår inom arbetsgruppen "Skolan som brottsplats".								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning				61 %		71 %	71 %	2020
Analys Med anledning av rådande situation har stadsledningskontoret beslutat att stadens medborgarundersökning inte ska genomföras 2020. Beslutet innebär att indikatorn ska undantas från nämndens rapportering eftersom inget utfall kommer att kunna rapporteras.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				57 %		71 %	71 %	2020
Analys Med anledning av rådande situation har stadsledningskontoret beslutat att stadens medborgarundersökning inte ska genomföras 2020. Beslutet innebär att indikatorn ska undantas från nämndens rapportering eftersom inget utfall kommer att kunna rapporteras.								
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön				83 %		80 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Med anledning av rådande situation har stadsledningskontoret beslutat att stadens medborgarundersökning inte ska genomföras 2020. Beslutet innebär att indikatorn ska undantas från nämndens rapportering eftersom inget utfall kommer att kunna rapporteras.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna samt socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden i arbetet med att revidera handlingsplanerna mot våldsbejakande extremism som ska innehålla lokala lägesbilder och beslutade aktiviteter.	2020-01-01	2020-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska klotter i staden samt, om möjligt, samverka med privata fastighetsägare.	2020-01-01	2020-12-31	
  Trafiknämnden ska ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.2.1. I Bromma är människor trygga och upplever stadsdelsområdet som säkert och välskött

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att människor ska vara trygga i stadsdelen ska förvaltningen arbeta med fler trygghetsskapande åtgärder i samverkan med bland annat lokalpolisen,

utbildningsförvaltningen, näringslivet och civilsamhället.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med ett lokalt brottsförebyggande råd (BRÅ) och ett operativt BRÅ. Arbetet utgår från Stockholms stads Trygghetsprogram och Brommas lokala samverkansöverenskommelse med polisen. Syftet med arbetet är att genom samverkan och samhandling utveckla det förebyggande och trygghetsskapande arbetet med det övergripande målet att människor i Bromma upplever sig trygga. Detta innebär bland annat att förvaltningen varannan vecka samlar in aktuell information som rör upplevd trygghet och säkerhet från interna och externa verksamheter i Bromma för att ständigt ha en aktuell lägesbild av situationen i stadsdelsområdet. Med utgångspunkt från lägesbild kan riktade insatser planeras samt operativa insatser tillsättas av exempelvis polis, fältassistenter och/eller mobila ordningsvakter. Kommunikationen till allmänheten gällande förvaltningens trygghetsinsatser ska utvecklas under året både när det gäller budskap och kommunikationskanaler.

Samarbete med Hässelby-Vällingby och Ekerö kommun som tillsammans med Bromma ingår i lokalpolisområde Vällingby har påbörjats och kommer utvecklas under året. Syftet med samarbetet är att utbyta erfarenheter kring arbetssätt och metoder.

Som ett led i trygghetsarbetet kommer förvaltningen under året att se över möjligheterna till utvecklat samarbete med ideella föreningar samt företag i Bromma. Förvaltningen kommer även att undersöka förutsättningarna för att stötta föräldravandringar och nattvandrare.

Brommaplan är en så kallat LOV 3-plats beslutad av polisen enligt 3 § lagen om ordningsvakter (LOV). På Brommaplan arbetar ordningsvakter med utökad förordnande som innebär att de kan ingripa inom området mot brottslighet på allmän plats. Förvaltningen ska undersöka möjligheten till utökning av ordningsvakter inom stadsdelsområdet genom att ansöka om fler LOV3-platser.

Ett projekt för att skapa ett tryggare Brommaplan leds av förvaltningen i samverkan med trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och polisen. Projektet startade under hösten 2019 efter den trygghetsdialog som hölls under våren 2019 där synpunkter och önskemål inhämtades från brommaborna. Som en del i projektet planeras ett programarbete för trygghetsskapande åtgärder på Brommaplan i samverkan med bland annat trafikkontoret. I programarbetet ingår analys av området för att identifiera möjligheter och förutsättningar som kan bidra till ökad trygghet och ligga till grund för fysiska åtgärder som ska genomföras 2021. Trafiknämnden ansöker om medel för programarbetet i samverkan med Bromma stadsdelsnämnd. Ansökan redovisas i bilaga 13. Projektet för ett tryggare Brommaplan innebär utökad platssamverkan med lokala aktörer och intressenter - samverkan som innebär att tillsammans arbeta praktiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder på Brommaplan.

Samhandling mellan preventionssamordnare, trygghetssamordnare, fältassistenter, fritidsverksamheten, polis, skola och andra relevanta externa aktörer är avgörande för det trygghetsskapande arbetet. Det förebyggande arbetet bidrar till minskad risk för exempelvis

skadegörelse, rekrytering till kriminalitet och alkohol/drognyttjande. Socialtjänsten ska tillsammans med polisen hitta metoder för att motverka öppen drogförsäljning.

Lägesbilden kring våldsbejakande extremism tas fram tillsammans med polis. Utifrån aktuell lägesbild görs en bedömning av hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Där det finns problem med våldsbejakande extremism ska insatser genomföras. Förvaltningens lokala handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism revideras årligen i samband med tertialrapport 1.

Förvaltningen ska samordna arbete med en lokal krissamverkansgrupp som ska träffas minst en gång per år. Detta för att uppdatera information kring respektive aktörs beredskapsorganisation vid händelse av en kris. Inom förvaltningen finns en lokal organisation för psykosocialt omhändertagande, krisstödjare, som vid händelse av en kris eller nödsituation inom stadsdelsområdet finns för människor som är i behov av psykosocialt omhändertagande. Organisationen ska ses över för att beredskapen att hantera svåra situationer som uppstår efter kontorstid ska vara god.

Förvaltningens och därmed stadens krisberedskap och civilförsvarsförmåga ska stärkas genom höjd kompetens, planering och övning för att säkerställa förmågan att möta och hantera situationer som utmanar samhällsviktig verksamhet i händelse väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, men även för att säkerställa förmågan att hantera extraordinära händelser i fredstid.

Metoder för det våldspreventiva arbetet ska utvecklas inom förvaltningens verksamheter. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska erbjudas skydd och stöd. Utvecklingen av arbetet med våld i nära relationer ska fortsätta tillsammans med Relationsvåldscentrum Nordväst och berörda stadsdelsförvaltningar.

Tillsammans med Brommas skolor ska förvaltningen påbörja arbeta med mentorer i våldsprevention (MVP), för att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolorna.

Information om insatser som görs i utemiljön, både trygghetsskapande insatser och andra insatser behöver bli tydligare. Information ska ske genom skyltning och genom andra informationsvägar. Förvaltningen fortsätter också arbetet med slyröjning, förbättrad belysning, trygghetspromenader och medborgardialoger. Olika typer av anläggningar såsom utegym, hundrastgårdar och lekparker ska byggas i områden som idag upplevs som otrygga för att fler människor ska röra sig i området, vilket förväntas minska otryggheten.

För människors upplevelse av trygghet är det också viktigt att parker, grönområden och gångvägar är välskötta. Enligt stadsdelens parkförsörjningsplan ska förbättringar kontinuerligt genomföras i parker och grönområden vilket ska leda till både en ökad trygghet samt förbättrad tillgänglighet. För att öka möjligheten till en mer frekvent skötsel av grönytor kan brukaravtal erbjudas om inga hinder föreligger.

Arbetet för ett renare Bromma ska intensifieras genom bättre uppföljning och efterlevnad av 24-timmarsgarantin för städning. Nedskräpning ska åtgärdas inom 24 timmar efter mottagen anmälan.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

5 Jämställdhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Brommabornas trygghet ökar jämfört med tidigare år

Brommabornas nöjdhet med stadsmiljön, med renhållningen och skötseln av parker och grönområden ökar jämfört med tidigare år

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska ansöka om fler LOV 3-områden	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Förvaltningen ska säkerställas att den lokala krisstödjargruppen fungerar vid svåra händelser	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Handlingsplanen för våldsbejakande extremism ska revideras	2020-01-01	2020-04-30	
✓	Lokala BRÅ ska utvecklas för att tillsammans med andra aktörer förebygga brott i Bromma	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Nedskräpning ska åtgärdas inom 24 timmar efter mottagen anmälan.	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Olika typer av anläggningar såsom utegym, hundrastgårdar och lekparkar ska byggas i områden som idag upplevs som otrygga för att fler människor ska röra sig i området, vilket förväntas minska otryggheten.	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Trygghetsskapande insatser ska genomföras på Brommaplan i samverkan med andra aktörer	2020-01-01	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

🟡 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet har uppnåtts för två av sex indikatorer och för fyra indikatorer har årsmålen delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts och KF:s aktiviteter har genomförts under året.

Detta år kan inte liknas vid något annat år. Pandemin har inneburit nya och komplexa utmaningar med förutsättningar som har ändrats snabbt och beslut som ständigt har behövt omprövas. Det har varit ett ansträngande år för medarbetarna i förskolorna med mycket sjukdomar och oro. Trots detta har medarbetarna mött utmaningarna med bravur och lyckats upprätthålla en verksamhet med god kvalitet.

KF:s indikatorer

Andel förskollärare av totalt antal anställda har ökat sedan föregående period och ligger nu

över årsmålet. Spridningen mellan förskolorna ligger mellan 25,3 procent upp till 40,3 procent. De förskoleområden som inte uppnår målet har flera barnskötare under utbildning och det finns handlingsplaner upprättade för de förskollärare som är tillsvidareanställda och som saknar legitimation. För att barnen ska få undervisning och utbildning enligt läroplanen säkerställer förskoleområdena detta genom att rektor och biträdande rektor är handledare till de som läser till förskollärare och samtidigt har ett förordnade. Andra orsaker till att målet inte uppnås är hög personalomsättning och i vissa fall väljer förskollärare att inte arbeta heltid.

Andel nöjda vårdnadshavare har ökat till 88 procent. Det finns en stor differens mellan förskolorna vilket tyder på att arbetet för att öka likvärdigheten behöver fortsätta. Orsaker till att vissa förskoleområden har lägre resultat är personalomsättning samt stor personalfrånvaro på grund av sjukdom. Framgångsfaktorer som har identifierats är stabil ledningsgrupp, låg personalomsättning, fungerande arbetslag och en tydlig värdegrund.

För indikatorn om antal barn per grupp är utfallet mycket nära årsmålet. För indikatorn om antal barn per anställd har Bromma fortfarande något fler barn per anställd än det satta årsmålet. Det finns stora socioekonomiska skillnader i Stockholms stad där Bromma är ett socioekonomiskt starkt område. Utifrån den socioekonomiska tilldelningen blir snittet på 4,9 barn per anställd svårt att uppnå och samtidigt ha en budget i balans. I socioekonomisk svaga områden behöver barngrupperna vara mindre och personaltätheten högre. Bromma har i huvudsak starka områden men med några undantag som behöver prioriteras.

Resultatet i självskattningsverktyget WKI är 3,3. Resultatet har minskat sedan förra året och uppnår inte nämndens uppsatta mål på 3,5. Många arbetslag har haft svårt att värdera våren och höstens arbete på grund av pandemin då undervisningen inte gått att genomföra som planerat. I början var stor del av undervisningen planerad för inomhusaktiviteter. Under en period upplevde arbetslagen att det var svårt att anpassa undervisningen till utomhusmiljön. Allteftersom har lärandesituationerna ökat och många verksamheter har lyckats omsätta sitt kunnande till rådande situation. Övriga kriterier som anges vara de vanligaste hindren för högre bedömning är den digitala kompetensen och bristen på fungerande teknik. Erfarenhet visar att en lägre skattning inte alltid beror på att det är sämre kvalitet. Hög ambition och pedagogisk medvetenhet skapar en större kritiskhet. Genom att verksamheterna förändrat och anpassat sina arbetssätt till rådande situation är upplevelsen att målen uppnås trots de konsekvenser som pandemin har inneburit.

Normer, värden och barnens rättigheter

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter. Undervisningen organiseras så att arbetet sker i mindre grupper i stor utsträckning som möjligt för att alla barn ska få möjlighet till talutrymme och att bli lyssnade på.

På grund av covid-19 har arbetssättet förändrats genom att verksamheten har flyttat ut. Verksamheterna upplever att den ökade utevistelsen har berikats barnens samarbete och gett barnen möjlighet att upptäcka och använda sina egna och andras olika kompetenser och

kunskaper.

Andelen vårdnadshavare som tycker att alla barn ges lika möjlighet att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning är 94 procent. Spridningen ligger mellan 76 -100 procent mellan förskolorna. De områden som har något lägre resultat anger ett samband med samverkan med vårdnadshavarna, att de behöver förbättra kommunikationen särskilt då även en stor andel svarat "vet ej" i förskoleundersökningen. I de områdena med höga resultat lyfts medvetenhet hos medarbetarna kring barnkonventionen och en tydlig verksamhetsidé. Även specialpedagogernas handledning och inkluderande arbetssätt anges också som en framgångsfaktor.

Samverkan

Gemensamt för förskoleområdena är att de lyfter vikten av att ha en fungerande kommunikation med vårdnadshavare. På grund av pandemin har samverkansformerna förändrats på olika sätt. I den övergripande frågan i förskoleundersökningen kring samverkan är 84 procent av vårdnadshavarna nöjda och resultatet ligger på samma nivå som föregående år. Det finns en stor spridning mellan områdena. De som fått lägre resultat anger att samverkan blivit påverkad av att de haft en hög sjukfrånvaro och att omorganisationen skapat en del oreda. Det finns en risk att pandemin kommer att påverka resultatet till nästa år då det personliga mötet med vårdnadshavarna blivit svårare. Pandemin har även inneburit att vissa områden hittat nya former för samverkan, till exempel har utvecklingssamtal genomförts utomhus.

Spridningen är stor även när det gäller resultatet kring upplevelsen att barnens utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs. Det finns en osäkerhet kring GDPR bland medarbetarna och detta i kombination med att Skolplattformens alla delar inte är implementerade ännu har påverkat ambitionen att utveckla detta. Pandemin har också bidragit till att vårdnadshavarna inte kunnat komma in på förskolan och ta del av dokumentationen på samma sätt som tidigare och att vissa områden ställt in sina utvecklingssamtal. Förskolorna skickar nyhetsbrev kring hur utbildningen sker utifrån läroplanen men informationen är då på gruppnivå. Målet är att det enskilda barnets lärande ska bli synliggjort i Skolplattformen genom att dokumentationen utvecklas i plattformen.

Samverkan med skolan har pausats under året på grund av pandemin. Skolan flaggade tidigt för att de kommer lägga sitt fokus på sin egen verksamhet. Förskolans organisation har också inneburit att kanalerna mellan förskola och skola inte är uppbyggda ännu.

Samverkan med socialtjänsten har utvecklats genom att ett förskoleområde varit med i ett projekt tillsammans med socialtjänsten som Ersta vändpunkt haft ansvar för. Tydligare rutiner kring orosanmälningar är framtagna som underlättat kommunikationen.

Det lokala BUS i Bromma har startat och fokus har varit på psykisk ohälsa. En gemensam handlingsplan är upprättad. Målet är att skapa ett förtroendefullt samarbete och arbeta förebyggande för att i tid upptäcka barn som far illa eller misstänks fara illa.

Alla samverkansformer har blivit förändrade under pandemin med inställda möten eller genom att möten genomförts digitalt. Det är en utmaning att förändra satta strukturer och hitta nya sätt att samverka på.

Digitalisering

I samband med att Skolplattformen implementerades skulle olika utbildningsinsatser påbörjas. På grund av rådande situation har arbetet parkerats. Användandet av modulen Frånvaro och närvaro har ökat både hos vårdnadshavare och personal och varit särskilt betydelsefullt för att kunna se över resurserna under pandemin. Den digitala kompetensen hos cheferna har ökat under perioden då pandemin har bidragit till att hitta digitala alternativ till de traditionella mötesformerna. En del av dessa mötesformer kommer leva kvar i organisationen.

Avsaknaden av personliga certifikat till mobila enheter är ett mycket stort problem för det innebär att medarbetarna på förskolorna tvingas ha sina privata mobiler för att kunna logga in via sitt privata mobila BankID. Det är ett problem både ur en säkerhetsaspekt och utifrån att det tar tid från förskolans uppdrag och försämrar kommunikationen med barn och vårdnadshavare. Överlag har det varit mycket tekniska problem och under våren med lång väntetid på nya konton för nyanställda medarbetare och kring att uppdatera befintliga enheter till nuvarande system.

Resultatet kring vårdnadshavarnas upplevelse om det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan är fortfarande lågt även om årsmålet uppnås. I de öppna svaren kan utläsas att det finns stor kritik till Skolplattformen som inte upplevs som användarvänlig och att det varit mycket tekniska problem.

Tillgången till förskolor och mötesplatser

Den nybyggda förskolan i Mariehäll har öppnat enligt plan. Till en början har förskolan inte kunnat öppna upp alla avdelningar vilket beror på att inskrivningsgraden är lägre än prognostiserat i området och på grund av att en fristående aktör har öppnat en förskola i området. Platserna beräknas vara fyllda i början av 2021.

För att bidra till att minska smittspridningen har Öppna förskolan haft stängt under våren. Under hösten öppnades viss uteverksamhet upp. Förberedelser har påbörjats för att på sikt öppna upp den planerade språkverksamheten, en digital miljö och öppna forum för vårdnadshavare utifrån olika fokus i Öppna förskolan.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Stockholm är förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli som är tre av Sveriges officiella minoritetsspråk. Det innebär att staden har skyldighet att erbjuda förskola till väsentlig del eller helt på finska, samiska och meänkieli för barn vars vårdnadshavare önskar det.

I Bromma har två familjer sökt förskola på finska respektive samiska. På den förskola där vårdnadshavarna önskat samisk förskola har två förskollärare ett särskilt fokus på att utveckla verksamheten för att kunna möta behovet. Förskolan har sett över arbetssätt och inköp av material. Bland annat används Polyglutt som är en flerspråkig digital bilderbokstjänst för förskolan. Bilderbokstjänsten ger personalen möjlighet att utveckla sitt sätt att arbeta med minoritetsspråken. Polygutt används i barngruppen för att få publikationer upplästa på både det svenska språket samt det sydsamiska språket. Förskolan inväntar också möjligheten att från Sametingets hemsida kunna ladda ner en gratis app. med sydsamisk ordbok.

När det gäller det gäller efterfrågan på förskola på finska är förvaltningen i en planeringsfas. Tack vare att förvaltningen har börjat använda det nya språkkartläggningsverktyget i KOLL

har tre pedagoger med finska som modersmål identifierats och där planeras nu att lägga fokus kring de finska barnen.

Under 2021 planerar förvaltningen att informera alla vårdnadshavare om rätten till förstärkt språkstöd i de nationella minoritetsspråken och en förskola helt eller till väsentlig del. Förvaltningen ser behovet av ett gemensamt informationsbrev som alla stadsdelsförvaltningar kan använda sig av i ett steg att arbeta mera likvärdigt i staden.

Hållbar framtid

Förskolorna arbetar i olika projekt som syftar till att barn upptäcker sambandet mellan sig själva och naturen. Barnen vistas ofta i naturen i närområdet där de på olika sätt utforskar relationer och samband kring de som lever på platsen, både växter och djur och i relation till dem själva. Återbruk- och naturmaterial finns tillgängligt och är en tillgång i barnens lek, utforskande och kreativa skapande. Många förskolor fokuserar på odling och det har också ökat då mer verksamhet har bedrivits utomhus. Att lära sig odla ger förståelse för hur den naturvetenskapliga processen fungerar och leder också till en förståelse för vad kosten har för betydelse för hälsan ur ett ekologiskt och socialt perspektiv. Den ökade utevistelsen har medfört att det har blivit ett större fokus på naturen.

Arbetslagen har sänkt sitt resultat i WKI inom området natur/teknik och den främsta anledningen är den digitala kompetensen och att det uppfattas svårt att omvandla detta till den ökade utomhusvistelsen.

Genom mer utevistelse har barnens rörelse ökat under året. Kopplat till målet att öka rörelsen får barnen till exempel testa hinderbanor, regellekar, bollspel, och dans till musik.

Rörelseprojektet startade under hösten i stadsdelen. Utifrån erfarenheterna från projektet kommer en rörelsepolicy att upprättas.

Kompetensförsörjning

En ny organisation började gälla från årsskiftet 2020. Målet med organisationsförändringen var att skapa en mera jämlik organisation som ska möjliggöra ett närvarande ledarskap där rektor har förutsättningar att vara den pedagogiska och strategiska ledare som uppdraget kräver. Målet med organisationsförändringen är också att på sikt minska det administrativa arbetet för förskollärare och barnskötare. Förändringen innebär att majoriteten av alla medarbetare på förskolorna fått ny närmsta chef. Förskoleområden som bytt både ledningsgrupp och där förskolor från olika områden har sammanförts har haft olika utmaningar under året. Förändringen har blivit tydlig genom medarbetarenkäten där resultaten har gått upp och ner rejält på enskilda förskolor. Årets medarbetarenkät räknas som ett nollresultat som nästa års uppföljningsarbete kan utgå ifrån.

Omorganisationen, förtydligande av roller och mandat är exempel på aktiviteter för hur förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare och är en del i handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare. Under nästkommande år kommer en arbetsgrupp skapas som ska skriva en lokal handlingsplan för Bromma.

Kompetenshöjande insatser av olika slag har ställts in under året, både nätverk och planerade utbildningar på grund av pandemin. Pandemin har lett till att den digitala kompetensen har ökat kring de administrativa verktygen. De kompetenssatsningar som var planerade kring de digitala verktygen i förskolan har dock inte kunnat genomföras. Även TAKK-utbildningarna

(Tecken som alternativ och kompletterande information) har fått ställas in. Under senare delen av pandemin har nya former av nätverkande utvecklats, genom mindre grupper och utomhus som avslutas med en digital återkoppling mellan grupperna. Arbetssättet har varit framgångsrik och delar av detta kommer fortsätta även under hösten.

Sjukfrånvaron har ökat under pandemin på grund av sjukdom och de strikta riktlinjerna kring symtom. Stor tid av chefernas tid har gått åt till personalplanering och vikarietillsättning samt stötta personalen. Det har varit en mycket ansträngande period för alla medarbetare. Medarbetarna har uppvisat gott mod men på de ställen där sjukfrånvaron varit mycket hög har engagemanget och krafterna sinat. Rektorerne försöker att finnas tillgängliga så mycket som möjligt och möta upp oron och alla frågor. En åtgärd i det hälsofrämjande arbetet är att förhindra att upprepade korttidssjukfrånvaro utvecklas till längre sjukfrånvaro. Erfarenhet visar att de områden som har en systematik kring att fånga upp de medarbetare som är frånvarande i ett tidigt stadium har lägre andel sjukfrånvaro överlag. Därtill erbjuder stadsdelen medarbetarna hälsosamtal.

Andelen behöriga förskollärare och andelen barnskötare med barnskötarutbildning har ökat. Tillsvidareanställda medarbetare har uppmanats att gå den erfarenhetsbaserade förskolläraryrkesutbildningen och Midsommarkransens barnskötaryrkesutbildning.

Agenda 2030

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Arbetet med att öka medvetenheten kring förskolans roll i det våldsförebyggande arbetet genom att inte befästa stereotypa könsroller är påbörjats.

För att säkerställa att förskolan erbjuder en miljö som är anpassad för barn i behov av särskilt stöd och att de blir inkluderade i verksamheten breddas alla medarbetarnas kompetens. Specialpedagogerna handleder arbetslagen och miljöerna anpassas för att möta alla barns behov och omsorg.

Arbetet med hållbar framtid där barn skapar en relation med naturen, samhället och varandra relaterar till de globala målen för hållbar utveckling.

Jämställdhet

För att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen arbetar flera områden aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. De reflekterar över sitt språkbruk, granskar barnlitteratur och sitt pedagogiska material ur ett normmedvetet perspektiv. De diskuterar begreppen jämställdhet och jämlikhet och tittat på en föreläsning digitalt kring skillnaden mellan pojkars och flickors bemötande i förskolan. Flera områden uttrycker att de ser skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor respektive flickor i stort i förskoleundersökningen. Detta väcker frågor kring sättet att kommunicera kring dagen i mötet med vårdnadshavarna - gör de olika beroende på vilket kön barnen har och har vårdnadshavarna själva olika förväntningar? Det är framförallt frågorna kring lärandemålen som vårdnadshavarna till flickor är mera nöjda och när det gäller pojkar är det digitalisering som ligger högre än vad vårdnadshavarna till flickor tycker. När det gäller upplevelsen kring möjlighet till rörelse är skillnaden stor men i vissa områden är det vårdnadshavare till flickor som är nöjda vice versa. Under årets resultatdialog med ledningsgrupperna fanns det

en särskild frågeställning kring varför det är en differens mellan könen för att identifiera orsakerna och utifrån dialogerna ser förvaltningen att medvetenheten kring jämstället behöver stärkas.

Det är en fortsatt utmaning att rekrytera manliga förskollärare och barnskötare för att det utbildas för få. För att öka andelen manliga förskollärare och barnskötare behöver den allmänna bilden kring yrket förändras i samhället vilket är ett långsiktigt arbete.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33,4 %	1,1 %	32,3 %	34,4 %		32 %	32 %	VB 2020
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	88 %	87 %	90 %	87 %		90 %	90 %	2020
Analys Andel nöjda vårdnadshavare har ökat sedan föregående år men stadens årsmål uppnås inte. Det finns en stor differens mellan förskolorna vilket tyder på att arbetet för att öka likvärdigheten behöver fortsätta. Orsaker till att vissa förskoleområdena har lägre resultat är personalomsättning samt stor personalförbrukning på grund av sjukdom. Även omorganisationen kan ha bidragit med förändrade arbetssätt. Framgångsfaktorer som är identifierade är stabil ledningsgrupp, låg personalomsättning, fungerande arbetslag och en tydlig värdegrund som grund.								
  Antal barn per grupp	16,2 barn/avd.			15,8 barn/a vd.		16	16	VB 2020
Analys Antalet barn per grupp uppnås inte utan hamnar strax över målet. Spridningen i Bromma ligger mellan 15,5 upp till 16,8. De områden som har fler barn per grupp anger att för att hålla en budget i balans behövt ta in fler barn. Flera av de områden som ligger under maxgränser uppger att de har barnbrist och i ett par fall beror det på att de har förskolor med barn som behöver vara i ett mindre sammanhang med fler förskollärare och barnskötare.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,3 st			5,1 st		4,9	4,9	VB 2020
Analys Det finns stora socioekonomiska skillnader i Stockholms stad där Bromma är ett socioekonomiskt starkt område. Utifrån den socioekonomiska tilldelningen blir snittet på 4,9 barn svårt att uppnå och samtidigt ha en budget i balans. I socioekonomisk svaga områden behöver barngrupperna vara mindre och personaltätheten högre. Bromma har i huvudsak starka områden men med några undantag som behöver prioriteras.								
  Kvalitetsindikator - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,3			3,6		3,5	Tas fram av nämnd	2020
Analys Resultatet har minskat från förra året och nämndens uppsatta mål uppnås inte. Handlingsplaner är upprättade för arbetslagen som inte uppnår nivå 3. Många arbetslag har haft svårt att värdera årets arbete på grund av pandemin. Förskollärarna och barnskötarna har inte haft samma möjlighet att bedriva den undervisning som är planerad. Övriga kriterier som anges vara de vanligaste hindren för ännu högre bedömning är den digitala kompetensen och bristen på fungerande teknik. Erfarenhet visar att en lägre skattning inte alltid beror på att det är sämre kvalitet utan en högre ambition och pedagogisk medvetenhet skapar en större kritiskhet. Flera rektorer uttrycker att medarbetarna i vissa fall skattat sig lägre än de borde.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor har en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av stadens köhandläggning inom verksamhetsområde förskola med syfte att säkerställa likställighet	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av förskoleverksamhet för förvaltningsområdet meänkieli och samiska i samråd med berörda nationella minoriteter	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.3.1. Barn når sin fulla potential i Bromma

 Uppfylls helt

Beskrivning

Varje barn har rätt att få känna sig betydelsefull och uppleva sitt eget och allas lika värde. Alla barn ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat. Medarbetarna är viktiga förebilder i skapandet av ett demokratiskt samhälle där inflytande och delaktighet råder och där man tar stadens yngsta på allvar. Vuxnas förhållningssätt och förskolans normer påverkar barns förståelse för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. I utbildningen ska det finnas ett medvetet och reflekterande arbete kring de normer som råder i samhället. Pojkar och flickor ska ges samma utrymme i utbildningen och få sina behov respekterade och tillgodosedda.

Barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans ska få förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga. Ett långsiktigt arbete kommer att påbörjas med stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten för att öka medarbetarnas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd. Barnen påverkas positivt av att få befinna sig i små sammanhang och förskolan behöver arbeta för att hitta nya innovativa lösningar utifrån barnens olika behov.

Förskolans uppdrag är att skapa goda förutsättningar för det livslånga lärandet och utbildningen ska förbereda barnen inför kommande skolgång. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens. För att kunna ge stöd i barnens digitala utveckling behöver medarbetarnas kompetens kring digitala verktyg förstärkas. Utbildningen ska utvecklas för att skapa en stimulerande miljö där barnen får förutsättningar att utveckla sitt språk och ges möjligheter att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att värdera information. Utbildningen ska utmana och stimulerar barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro.

Fysisk aktivitet påverkar barnets fysiska och mentala utveckling positivt och har stora

hälsoeffekter. Förskolan är en mycket viktig arena för barns lärande av rörelse, motorisk förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor. För att hälsosam livsstil ska bli en naturlig del av barnens dag är det viktigt att barnen har goda förebilder så att de kan etablera positiva levnadsvanor. Utbildningen ska utvecklas för att ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva. Barnen ska få vistas i en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier och ska erbjudas näringsriktig mat. Ett utvecklingsområde är att involvera kökspersonalen i utbildningen och skapa intresse och förståelse för kostens betydelse.

Barnen i förskolan ska ges förutsättningar för bildning och kunskapsutveckling utifrån olika aspekter som utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Förskolan behöver arbeta mer systematisk med kvalitetsarbetet för att kunna utvärdera hur varje barns möjlighet att utvecklas och lära tillgodoses utifrån läroplanens intentioner. Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet ska alla medarbetare göra en självvärdering i den webbaserade kvalitetsindikatorn som bygger på läroplanens olika målområden.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar så att barn utvecklas rikt och mångsidigt och att vårdnadshavarna är nöjda med verksamhetens kvalitet behöver samverkan utvecklas och vårdnadshavares kunskaper om deras barn tas tillvara. Det krävs en vilja och ett långsiktigt arbete för att skapa en god samverkan med skolan som syftar till att skapa en kontinuitet i undervisningen som ger goda förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och fortsatta lärande. För att möjliggöra tidiga upptäckter av barn som far illa ska samarbetet med socialtjänsten stärkas. Förskolan ska fortsätta det framgångsrika arbetet med att erbjuda vårdnadstagare att ingå i föräldrastödsgrupper som en förebyggande insats. Den Öppna förskolan är en viktig mötesplats som bidrar till integrering och integration. Verksamheten behöver utvecklas för att möta upp nya behov för vårdnadshavare och barn med andra modersmål än svenska.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Medarbetarna är den viktigaste nyckeln för att säkerställa en hög kvalitet på utbildningen. Det kräver legitimerade förskollärare och barnskötare med grundutbildning. Det ska vara möjligt att ha ett hållbart arbetsliv och alla medarbetares kompetens ska tillvaratas genom ett öppet och tillåtande klimat. Arbetet med att följa upp medarbetarnas kompetenser ska fortgå och intensifieras. Utbildningen ska präglas av ett kollegialt lärande där nya och innovativa idéer tas tillvara. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås både på nationell och på kommunal nivå. De gemensamma resurserna ska användas på ett effektivt sätt. Förskolans omorganisation syftar till att skapa bättre förutsättningar för att kunna vara en attraktiv arbetsgivare som ska utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som behövs och introducerar nya medarbetare. Genom ett nära ledarskap, tydliga roll och ansvarsfördelning ska medarbetarna ges stöd och ledning i vardagen för att få förutsättningar att fokusera på sitt uppdrag och vara närvarande med barnen.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

4 God utbildning för alla

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Alla barn har möjlighet till inflytande, känna delaktighet och göra sin röst hörd

Flickor och pojkar har samma utrymme i utbildningen

Barn utvecklar sitt matematiska tänkande

Barn utvecklar sitt språk

Barn utvecklar sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen och hållbart lärande

Det enskilda barnets lärande och utveckling synliggörs

Vårdnadshavares kunskaper om deras barn tas tillvara

Barnen får förutsättningar för livslångt lärande genom samverkan med skolan

Förskolan breddar barnens kulturarv

Barnens möjlighet till ökad fysisk aktivitet ökar med särskilt fokus på flickor

Förskollärares och barnskötarnas närvaro med barnen ökar

Medarbetarna upplever att arbetsmiljön blir bättre

Sjukfrånvaron minskar

Närmare ledarskap med tydligare roller och ansvarsfördelning

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som tycker att alla barn ges lika möjlighet att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	94 %	93 %	95 %			93 %		VB 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med handlingsplanen för barnskötarens och förskollärares arbetssituation ska fortsätta	2020-01-01	2020-12-31	
 Säkerställa att utbildningen systematiskt dokumenteras, följs upp, utvärderas och utvecklas utifrån det enskilda barnets lärande och förändrade kunskaper för att bedöma om undervisningen sker enligt läroplanens intentioner.	2020-01-01	2020-12-31	
 Söka statsbidrag i syfte att minska barngrupperna	2020-01-01	2020-12-31	
 Söka statsbidrag i syfte att utveckla verksamheten för barn i behov av särskilt stöd	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tio av 21 indikatorer har uppnåtts helt, nio har uppnåtts delvis och för två indikatorer har årsmålet inte uppnåtts. Bedömningen är att nämndmålen har uppfyllts och KF:s aktiviteter har genomförts under året.

Rättssäker, likställd handläggning av hög kvalitet

För att säkerställa en rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet pågår ett arbete med att utveckla och förbättra socialtjänstens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9. Arbetet innebär bland annat att göra ledningssystemet känt hos medarbetarna för att skapa delaktighet i utvecklingen av ledningssystemets olika delar

Barn och unga

Alla barn och unga som är i behov av placering utanför det egna hemmet ska placeras under trygga förhållanden och god omsorg ska tillgodoses. Placeringar för barn och unga som bedöms ha ett skyddsbehov har skett utan dröjsmål. Totalt har 21 barn och ungdomar placerats, varav tio pojkar och elva flickor. De anmälningarna som lett till placering har handlat om våld, antingen riktat mot barnet eller i familjen. När en placering sker görs samtidigt en planering tillsammans med förvaltningens öppenvård. En planering sker för hur barnet eller den unge så snart som möjligt ska kunna flytta tillbaka hem under trygga förhållanden. Den vanligaste förekomna insatsen som beviljas inom enheten är familjebehandling. Under årets har enheten för barn och unga kunnat erbjuda samtliga insatser i öppenvård, förutom tre, där insatser inte kunnat erhållas i stadsdelens egen öppenvård.

Därutöver har sju ensamkommande ungdomar (EKB) anvisats till Bromma och placerats på HVB eller i jourhem, sex pojkar och en flicka.

Barn och unga som aktualiseras för utredning efter ansökan eller anmälan till socialtjänsten ska få de insatser de bedöms vara i behov av med målet att de inte ska återkomma till socialtjänsten. Utfallet för perioden visar en marginell ökning av andelen återaktualiseringar. Av andel barn som inte har återaktualiseras 12 månader efter avslut ligger Bromma fortfarande över stadens genomsnitt. Det är fler flickor än pojkar som återaktualiseras inom 12 månader både i Bromma och i staden som helhet. Ett antagande gällande denna skillnad är att det finns en lägre tröskel/acceptans när flickor befaras fara illa och att det därför finns en högre benägenhet hos olika aktörer i samhället att anmäla oro gällande flickor.

Under året har förvaltningen fått in totalt 18 ärenden där barn eller ungdomar blivit anmälda för brott för första gången. Av dessa har 14 kallats till samtal inom 48 timmar, sju pojkar och sju flickor. Polisens ändrade arbetssätt med snabbare lagföring har inneburit att det blivit vanligare att förundersökningssekretess råder, något som medför att socialtjänsten inte får kontakta familjerna eller ungdomarna tills dess polisutredning genomförts. Det har även

inneburit att polisen inkommer med begäran om fler yttranden från socialtjänsten gällande ungdomar som är misstänka för brott. Utifrån detta har förvaltningen behövt förändra sitt arbetssätt gällande att kalla ungdomar och vårdnadshavare till samtal inom 48 timmar.

Lokal handlingsplan för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

En lokal handlingsplan utifrån *Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* har tagits fram tillsammans med polisen och grundskolorna i Bromma. Handlingsplanen har beslutats av styrgruppen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, lokalpolisområde Vällingby och grundskolorna i Bromma. Implementeringsarbete pågår och uppföljningsmöte för handlingsplanen har genomförts under hösten. Övergripande mål för samtliga arbetssätt och aktiviteter i handlingsplanen är att färre barn och unga begår brott.

Samverkan skola och socialtjänst

Det är angeläget att samverka mellan socialtjänsten, skola, förskola, fritidsverksamhet och polis fungerar bra. Förvaltningen har under året arbetat för att stärka samverkan mellan dessa aktörer. Fokus ligger på tidiga insatser och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet för att nå fler barn och familjer i riskzon, följa upp orosanmälningar samt stabilisera barns och ungas skolgång. Skolan är den främsta skyddsfaktorn för unga människors liv och framtida livschanser.

Förvaltningen samverkar med barn/unga och deras familjer samt med interna och externa aktörer med barnets och den unges bästa i fokus. Möten sker i olika konstellationer med föräldrar, barn/unga och samarbetspartners så som skola, BUP, habilitering, familjebehandlare, polis med flera. SIP-möten (samordnad individuell plan) är en vanligt förekommande mötesform för att samordna insatser till barn och unga som har behov av insatser från flera aktörer och huvudmän.

I januari startade ett lokalt BUS (barn i behov av särskilt stöd) i Bromma efter att samverka tidigare skett tillsammans med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning. En handlingsplan med fokus på barns psykiska hälsa har upprättats tillsammans med regionen och skolan. Målet är att skapa ett förtroendefullt samarbete och arbeta förebyggande för att i tid upptäcka barn och unga som far illa eller misstänks fara illa.

Familjevårdsverksamheten har under året arbetat med Skolfam som är en arbetsmodell som syftar till att höja familjehemsplacerade barn och ungdomars skolresultat. Övriga placerade barn och ungdomars skolgång stärks genom att socialtjänsten arbetar aktivt för att barnen får de insatser de behöver i skolan. Arbetet utifrån SAMS-modellen (samverkan för obruten skolgång) ska fortsätta att utvecklas under 2021.

Barns rättigheter - Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022

Utifrån att barnkonventionen är lagstadgad sedan januari 2020 pågår arbetet med att implementera ett barnrättsperspektiv i det dagliga arbetet. Arbetet med att säkerställa barns rättigheter grundar sig också i stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022. Utifrån programmet har det tagits fram en implementeringsplan som reviderades inför 2020. En barnrättssamordnare har utsetts för att säkerställa ett sammanhållet arbetssätt och en styrgrupp har utsetts för att följa upp implementeringsarbetet.

Utifrån implementeringsplanen samt artiklarna i barnkonventionen har verksamheterna upprättat handlingsplaner gällande implementeringen av barnrättsperspektivet inom respektive verksamhetsområde, både inom myndighet och på utförarsidan.

Barnrättsombuden har varit länken mellan barnrättssamordnare och verksamheter i implementeringsarbetet. Ombuden har sammankallats regelbundet till gemensamma träffar där de fått information om barnrättsbaserat synsätt och barnkonventionen samt kollegialt erfarenhetsutbyte så att de i sin tur har kunnat föra över kunskap (om barnkonventionen, stadens program och stödmaterial) till sina verksamhetsgrupper, genomföra nulägesanalyser, genomföra aktiviteter i handlingsplanerna och upprätta och följa upp handlingsplanerna. Barnrättssamordnaren har deltagit i nätverksträffar med samordnare från andra stadsdelar som arrangerats av socialförvaltningen.

Barnrättssamordnaren sammanställer även ett månatligt nyhetsbrev som rör barns rättigheter för informationsspridning.

Inom socialtjänsten har nya rutiner och arbetssätt utvecklats för att säkerställa att barns rättigheter tillvaratas. Under året har barnkonsekvensanalyser gjorts i högre utsträckning än tidigare. Barnkonsekvensanalyser är sedan tidigare ett vedertaget arbetssätt för de enheter som arbetar riktat mot barn. För de enheter som arbetar riktat mot vuxna finns därför ett behov av en ökande andel analyser. Enheten för vuxna behöver ta fram systematiska arbetssätt för att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs i de ärenden där det finns barn.

Stockholmsenkäten

Under våren 2020 genomfördes Stockholmsenkäten i vilken elever i årskurs nio och år två på gymnasiet fick svara på frågor inom områdena droger och spel, brott och utsatthet för brott, psykisk hälsa, skola, fritid och föräldrar. Enkäten genomförs vartannat år.

Övergripande har Bromma i stora delar förhållandevis positiva resultat, jämfört med resultaten för staden totalt. Sammantaget visar Brommas resultat framförallt på lokala behov av fortsatt främjande och förebyggande arbete inom alkohol, narkotika, tobak och spel om pengar-området. Enkäten visar att Bromma har förhållandevis låg närvaro på fritidsgårdar samtidigt som stadsdelen har högt deltagande i föreningsliv. Men fortsatt främjande och förebyggande arbete behövs även gällande frågor som rör brott, brottsutsatthet, trygghet, psykisk hälsa, skolgång och föräldraskap för att kontinuerligt arbeta för att förbättra Brommas ungdomars livsvillkor och mående.

Det går inte att dra heltäckande slutsatser av enkätresultaten men resultaten är ett viktigt bidrag till underlag för förvaltningens fortsatta främjande och förebyggande arbete. Det finns risk för övertolkning av utvecklingen över tid från ett år till ett annat på stadsdelsområdesnivå. Detta eftersom antalet svarande elever i varje stadsdelsområde är få, vilket innebär att små förändringar kan påverka resultaten i hög utsträckning. För att kunna uttala sig om minskningar respektive ökningarna är det därför alltid bra att se till utvecklingen så långt bak i tiden som möjligt istället för endast sedan den senaste mätningen. Det är också viktigt att ha i åtanke att det är en ny årskull elever som svarar på enkäten vid varje mättillfälle och att tillfälliga variationer i dessa årskullar kan förekomma. En del av resultaten är också lämpligare att titta på stadsövergripande än lokalt utifrån svarsfrekvens. Inom vissa kategorier kan det framöver finnas behov av att titta närmare på utveckling över tid och skillnader

mellan skolor, åldrar och kön.

Pandemin kan ha påverkat datainsamlingen, som skedde under vecka 10 till 12. Flertalet av Stockholms stads skolor hade hög elevfrånvaro på grund av sjukdom samt att föräldrar höll sina barn hemma av oro för viruset. Under perioden rekommenderades även alla gymnasieskolor att stänga och istället bedriva undervisningen på distans. Detta har resulterat i att en del klasser och skolor inte har fyllt i enkäten alls, eller har en låg svarsfrekvens på grund av hög frånvaro.

Socialpsykiatri

Insatser riktade till personer inom socialpsykiatriens målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov och utformas tillsammans med den enskilde för att stärka dennes förmåga att leva ett självständigt liv. I den senaste brukarenkäten har nöjdheten med hur utredningen genomförts ökat jämfört med föregående år. Ett utvecklingsarbete har pågått under 2019 som gett resultat. Under första delen av 2020 har ett särskilt fokus legat på formuleringar i beställningar som ska bidra till tydlighet för hur arbetet mot självständighet ska prioriteras.

Inom Västerorts aktivitetscenter, som är en sysselsättning som vänder sig till socialpsykiatriens målgrupp, är cirka 67 procent av verksamhetens sysselsättningspass arbetslivsinriktade vilket är en ökning sedan årets början.

Av männen är det 76 procent som nyttjar de arbetsinriktade passen jämfört med 72 procent för kvinnorna. Aktiviteterna som är arbetslivsinriktade kommer ses över för att kunna erbjuda mer jämställda alternativ med målet att även attrahera en yngre målgrupp.

Missbruk

Den som har problem med missbruk och beroende eller är anhörig kan få stöd och hjälp av förvaltningens verksamheter.

Allt fler insatser inom vuxna missbruk avslutas enligt plan. Arbetet med motivation och kartläggning säkerställer att rätt person får rätt insats och att det är en insats utifrån brukarens behov.

Samverkan med förvaltningens egen öppenvård är också viktig. En insats som kan antas ha bidragit till den positiva utvecklingen är "slussen". Slussen är en insats via BRV (Boende och resurs för vuxna) där individen får stöd i att utreda sin motivation att ta tag i sitt missbruk. Insatsen har lett till att de klienter som fortsätter till annan insats har en stark motivation. Samverkan med den egna öppenvården innebär att helhetslösningar kan erbjudas på hemmaplan, vilket är det som visar på högst evidens i att säkrast ge bra resultat. Samarbetet med öppenvård Västerort kommer också fortsätta under året vilket ger en bredd i utbudet av behandlingsinsatser

Fler män än kvinnor har avslutat sina insatser enligt plan vilket är en stor förändring jämfört med föregående år, då en betydligt större andel av kvinnorna avslutade sina insatser enligt plan. En orsak till denna förändring kan vara att insatsen behandling i grupp inte har kunnat genomföras på grund av pandemin – en insats som tidigare har haft en positiv effekt för kvinnor.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Kvaliteten i handläggning och insatser för personer med funktionsnedsättning ska vara hög för att säkerställa att alla människor på lika villkor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Det pågår ett utvecklingsarbete för att säkerställa att barnkonventionen följs genom att ett barnrättsperspektiv alltid finns med i utredningar som rör barn. Kompetenshöjande insatser i samtalsmetodik för handläggare som möter barn med funktionsnedsättning ses över för att öka kvaliteten i möten med barn.

Resultatet från föregående års brukarundersökning har analyserats och diskuterats inom LSS-verksamheterna. Åtgärder har vidtagits för att öka brukarnas upplevelse av trygghet och trivsel. Olika former av möten har genomförts med brukare för att säkerställa att stödet är utformat utifrån den enskildes önskemål och behov. Verksamheten arbetar fortlöpande med alternativ kommunikation i form av till exempel bilder och fotografier för att skapa trygghet och möjlighet till delaktighet och självbestämmande.

Årets resultat visar både på förbättringar och försämringar. Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering har förbättrats avsevärt. För att nå ett mer tillförlitligt resultat 2020 har verksamheten inför årets brukarundersökning arbetat för att på olika sätt tydliggöra innebörden av olika begrepp och frågor i undersökningen.

Brukares upplevelse av möjligheten att påverka insatsens utformning har försämrats något. Pandemin kan antas ha haft en inverkan på resultatet eftersom förutsättningar och arbetssätt har förändrats för att minska risken för smittspridning.

Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal har minskat sedan föregående mätning. På grund av pandemin har det uppkommit en mängd nya situationer och direktiv som påverkat verksamheten och dess brukare. Nya rutiner, arbetssätt och aktiviteter kan vara en avgörande faktor till att brukare inte upplevt sig väl bemötta oavsett uttryckssätt, här är arbetet med förståelse och mötet i dialog en avgörande och viktigt del i utvecklingen framåt. Arbetet med bemötande är en ständigt aktuell fråga inom både myndighet och utförarverksamhet.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Arbetet har för att öka kvaliteten för personer med funktionsnedsättning bedrivs i enlighet med Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. I planeringen inom förvaltningen olika verksamheter beaktas att alla människor på lika villkor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i såväl samhällslivet som arbetslivet.

Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatrins målgrupp har anpassats till den enskildes individuella behov och insatserna har utformas tillsammans med den enskilde för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.

Utvecklingen av användandet av digitalisering och välfärdsteknik har påbörjats inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning och arbetet fortgår 2021.

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins

målgrupp till egen försörjning har förvaltningens sysselsättningsverksamheter påbörjat en utveckling mot mer arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. Under 2021 ska samverkan mellan beställare och utförare utvecklas för att säkerställa att rätt personer kommer ut i rätt arbetstillfällen och att verksamheten utvecklas utifrån brukarnas behov.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön görs löpande på parkmark och i naturreservat för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden. I samverkan med hyresvärdar åtgärdas enkelt avhjälpna hinder.

Förvaltningens arbete med att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning sker i samråd med Bromma stadsdelsförvaltnings råd för funktionshinderfrågor. Rådet har bland annat involverats i verksamhetsplaneringen inför 2021, särskilt i framtagandet av aktiviteter till stöd för att implementera programmet ytterligare i verksamheterna kommande år.

Vräkning/avhysning

Den vanligaste orsaken till att någon blir vräkt är obetalda hyror. Andra orsaker kan vara att hyresgästen stör grannarna, hyr ut i andra hand utan att hyresvärden har godkänt det, eller att hyresgästen bedriver brottslig verksamhet i lägenheten. Förvaltningen arbetar för att på ett tidigare stadium hjälpa brommabor som riskera hyresskulder eller som fått anmärkningar om störningar. Den enskilde erbjuds stöd utifrån behov för att inte riskera att ärendet lämnas vidare till Kronofogdemyndigheten. Förvaltningen arbetar förebyggande genom bland annat budget- och skuldrådgivning samt genom boendestöd. Arbetet behöver stärkas ytterligare för att fler vräkningar ska kunna avvärjas.

Andelen underrättelser om vräkningar från kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas uppgår till 68 procent vilket är en förbättring jämfört med föregående år då var utfallet 52 procent. Inga familjer med barn har vräcks under året. Det är viktigt att barn växer upp under trygga förhållanden ur ett preventivt perspektiv vilket gör att detta är ett särskilt fokusområde.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd som de behöver. Under året har 229 ärenden kommit in till relationsvårdsteamet. Av dessa ledde 66 till utredning och 40 har remitterats till Relationsvårdscentrum (RVC). RVC erbjuder stöd och behandling till både utsatta och utövare. Det har varit ett ökat inflöde jämfört med samma period föregående år då antalet inkomna ärenden var 170 stycken. Det är fortsatt fler kvinnor än män är våldsutsatta. Ärenden som avser hedersrelaterad problematik fortsätter att inkomma men har inte ökat i jämförelse med föregående år.

Teamet för relationsvåld har under året arbetat med sin kommunikation för att sprida information och säkerställa att våldsutsatta och våldsutövare vet vart det ska vända sig för att få stöd. Foldrar och affischer har uppdaterats och en informationsfilm har publicerats på Bromma stadsdelsförvaltnings Facebooksida. För att nå ut brett har information även gått ut via lokalpressen.

Diskriminering

Brukare/klienter och anhöriga inom förvaltningens verksamheter ska inte uppleva någon form

av diskriminering. Inom socialpsykiatrins verksamheter och inom verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning ställs frågan i stadens brukarundersökningar om brukaren upplevt sig diskriminerad i verksamheten. Vid föregående års brukarundersökningar visade utfallet på ett lägre resultat än förväntat. Årets undersökning visar på ett förbättrat resultat. Utfallet för socialpsykiatrin är 95 procent att jämföra med 89 procent 2019, och för brukare med funktionsnedsättning är utfallet 94 procent, att jämföra med 72 procent föregående år.

Utifrån förra årets brukarundersökningar uppmärksammades att det fanns svårigheter för många brukare inom LSS-verksamheter att förstå begreppet diskriminering. För att nå ett mer tillförlitligt resultat i årets brukarundersökningar har verksamheterna arbetat med metoder och kommunikationshjälpmedel för att öka förståelsen av begreppet diskriminering - en satsning som lett till ett positivt resultat. Inom LSS-verksamheterna skiljer sig resultatet mellan kvinnor och män vilket gör att det kommer vara fortsatt fokus på frågan för att även kvinnor i högre grad inte ska uppleva sig diskriminerad i verksamheten.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet samt genom att arbeta aktivt för ett jämställt och jämlikt samhälle fritt från diskriminering, där allas rättigheter beaktas och människor upplever trygghet och välbefinnande.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet att ge människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser. Olikheter mellan könen har uppmärksammats vilket ökat medvetenheten genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter. Insatser för personer med funktionsnedsättning ska säkerställa alla människor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Barns rättigheter och inflytande ska beaktas i enlighet med FN:s barnkonvention. Inom verksamheterna pågår ett arbete med att implementera barnrättsperspektivet i det dagliga arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %			100 %		100 %	100 %	VB 2020
  Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	77,8 %	77,8 %	77,8 %			90 %	Tas fram av nämnd	VB 2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
Analys									
<p>Totalt har det inkommit 18 ärenden där barn eller ungdomar blivit anmälda för brott för första gången. Av dessa har 14 barn/ungdomar tillsammans med vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar.</p> <p>För ungdomar som redan är aktualiserade i ungdomsgruppen där orosanmälan inkommit från polis är det vanligt förekommande att ungdomen har varit misstänkt för fler än ett brott. I dessa ärenden finns oftast redan en etablerad kontakt med såväl ungdom, vårdnadshavare som polis.</p> <p>Polisens ändrade arbetssätt med snabbare lagföring har inneburit att det blivit vanligare att förundersökningssekretess råder, något som medför att socialtjänsten inte får kontakta familjerna eller ungdomarna tills dess polisutredning genomförs. Det har även inneburit att polisen inkommer med begäran om fler yttranden från socialtjänsten gällande ungdomar som är misstänka för brott.</p> <p>Resultatet är felaktigt redovisat i tertialrapport 1 och 2.</p>									
  	Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	90,3 %	88,2 %	94,1 %	90,9 %	84 %	84 %	84 %	VB 2020
  	Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	94 %	99 %	88 %	72 %		95 %	öka	2020
Analys									
<p>Årets utfall visar en betydande förbättring i jämförelse med föregående år. I föregående års undersökning identifierade verksamheten att resultatet speglade svårigheten för många brukare att förstå begreppet diskriminering. För att nå ett mer tillförlitligt resultat 2020 har verksamheten inför årets brukarundersökning arbetat för att på olika sätt tydliggöra innebörden av ordet diskriminering samt vad frågorna i brukarundersökningen avser - en satsning som lett till ett positivt resultat. Då resultatet visar på att upplevelse av diskriminering skiljer sig mellan kvinnor och män kommer ett fortsatt fokus vara på frågan för att även kvinnor i högre grad inte ska uppleva sig diskriminerad i verksamheten.</p>									
  	Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	95 %	94 %	95 %	89 %		91 %	öka	2020
  	Andel brukare som trivs - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	88 %	87 %			80 %	80 %	2020
  	Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	14,81	10 %	17,65 %	28,09 %		30 %	30 %	2020
Analys									
<p>Utfallet är markant försämrat i jämförelse med föregående års resultat. Utfallet är hämtat från DUR. DUR är ett strukturerat utredningsmaterial som ska användas vid dokumentation, utredning och uppföljning. Utfallet är ett resultat av att DUR inte har använts enligt fastställd rutin. Endast 27 uppföljningar har registrerats där uppföljningsfrågan är besvarad att jämföra med 235 föregående år. Av de 27 registrerade uppföljningarna har fyra brukare svarat att de klarar mer på egen hand - en man och tre kvinnor.</p> <p>Socialpsykiatri arbetar med personliga mål för att brukarna ska vara mer delaktiga i utformningen av sin insats vilket antas leda till att fler uppnår sina mål och därmed klarar mer på egen hand. Ett nära samarbete mellan beställarverksamhet och utförarverksamhet pågår för att säkerställa samsyn och ökad målpåfyllelse.</p>									

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	78,72	80,56 %	72,73 %			75 %	75 %	VB 2020
   Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	57,1 %	63 %	46,7 %	56,9 %	42 %	42 %	42 %	VB 2020
  Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	68,42 %			83,33 %		75 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys								
<p>19 meddelande om avhysning har inkommit från kronofogdemyndigheten under året. I 13 fall kunde avhysningen avvärjas. Efter att ett meddelande om vräkning inkommer till förvaltningen från kronofogden kontaktas alltid enskilda för att erbjudas stöd och hjälp. I vissa fall kontaktar den enskilde socialtjänsten och informerar om att de löst situationen själva och i andra fall återkopplar de inte vilket medför att nämnden inte får kännedom om vräkning genomförts eller inte. Ovanstående resultat av genomförda vräkningar ska således tolkas med försiktighet då det i vissa fall är okänt om den enskilde löst sin situation på annat sätt eller har vräkts. Nya uppföljningsmetoder ska upprättas för en ökad säkerhet gällande resultatet.</p>								
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100	100 %	100 %			75 %	Tas fram av nämnd	2020
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	89 %	96 %		90 %	90 %	2020
Analys								
<p>Utfallet visar en lägre nöjdhet jämfört med föregående år och ett antal år tillbaka. Under 2020 har frågan om bemötande för första gången ställts i samtliga brukarundersökningar genom Pict-O-Stat som är ett enkätverktyg som innebär att det är brukaren själv som svarar på frågorna, vid behov med stöd från frågeassistent. Den förändrade mätmetoden kan vara en av flera orsaker till att utfallet har påverkats negativt efter ett antal år med högt resultat.</p> <p>På grund av pandemin har det uppkommit en mängd nya situationer och direktiv som påverkat verksamheten och dess brukare. Nya rutiner, arbetssätt och aktiviteter kan vara en avgörande faktor till att brukare inte upplevt sig väl bemötta oavsett uttryckssätt, här är arbetet med förståelse och mötet i dialog en avgörande och viktigt del i utvecklingen framåt.</p>								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	77 %	77 %	77 %	79 %		78 %	78 %	2020
Analys								
<p>Verksamheten har till följd av pandemin haft förändrade förutsättningar i att säkra insatsernas utformning utifrån brukarens egen påverkan. Daglig verksamhet har till exempel under en period varit stängd och därefter erbjudit en anpassad smittsäker verksamhet. Någon verksamhet har även haft besöksstopp. Från att tidigare erbjuda social gemenskap i grupp har aktiviteter genomförts individuellt. Alla dessa nödvändiga förändringar har haft negativ effekt på brukarens möjlighet att fullt ut påverka insatsens utformning. Verksamheten ska fortsätta arbetet med att förbättra brukarnas inflytande både under nuvarande speciella förhållanden och för tiden efter pandemin.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med sin insats	92 %	90 %	93 %	86 %		80 %	80 %	2020
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god	56,1 %	66,4 %	47 %			82 %	Tas fram av nämnd	2020
<p>Analys</p> <p>Avseende grad av god psykisk hälsa (index mellan 0 och 100) visar resultaten i Stockholmsenkäten att Bromma har näst högst andel pojkar i årskurs 9. Flickor i årskurs 9 i Bromma är ungefär i nivå med andelen flickor hela staden totalt. (Årskurs 9 Bromma: index 66 pojkar, index 47 flickor. Jmf hela staden totalt index 64 pojkar, index 48 flickor.)</p> <p>I år 2 på gymnasiet har Bromma högst andel pojkar och näst högst andel flickor. (År 2 gymnasiet Bromma: index 67 pojkar, index 50 flickor. Jmf hela staden totalt index 61 pojkar, index 48 flickor). Flickor har, utifrån resultaten, lägre grad av psykisk hälsa.</p> <p>Indexvärde 100 avser här högsta grad av god hälsa. Index baseras på följande frågor: Hur ofta har du haft huvudvärk detta läsår; Hur ofta har du dålig aptit; Hur ofta under detta läsår haft "nervös mage"; Hur ofta har du under detta läsår haft svårt att somna; Hur ofta har det hänt under detta läsår att du sovit oroligt och vaknat under natten.</p> <p>När svar från flera frågor om psykisk hälsa läggs ihop enligt ovan visar Brommas resultat att Brommas svarande i stort sett har högre grad av god psykisk hälsa, jämfört med resultatet för hela staden totalt.</p> <p>Exempel på förebyggande arbete som görs inom psykisk hälsa är att fältassistenter informerar alla årskurs sjuor om sitt arbete och om hur de kan använda sig av fältassistenter. Fältassistenter agerar stöd och/eller hänvisar ungdomar och föräldrar till rätt stöd under och efter kontorstid om föräldraskap och olika former av livsfrågor.</p> <p>Fritiden arbetar med delaktighet och att stärka ungdomarnas självständighet och initiativtagande. Det främjande perspektivet är viktigt i Fritiden, det vill säga att stärka ungdomarna genom att uppmärksamma och lyfta deras positiva sidor. Andra exempel på arbete som sker utifrån psykisk hälsa är att resultaten från Stockholmsenkäten kommer att diskuteras tillsammans med Västerorts ungdomsmottagning, som geografiskt ligger i Vällingby men som också arbetar för Brommas alla ungdomar.</p>								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	54 %	56 %	52 %			62 %	62 %	2020
<p>Analys</p> <p>Resultaten visar att Bromma har bland de lägsta andelarna i årskurs 9 som svarat att de inte dricker alkohol, jämfört med resultaten för hela staden totalt. Pojkar i årskurs 9 är det näst lägsta resultatet för pojkar i samma årskurs. Flickornas andel är lägre än pojkarnas i årskurs 9 i Bromma men inte lägst i staden. Majoriteten av de svarande i Bromma i årskurs 9 dricker dock inte alkohol. (Årskurs 9 Bromma: 56 % pojkar, 52 % flickor. Jmf hela staden totalt 64 % pojkar, 55 % flickor). Bromma har bland de lägsta andelarna även i år 2 på gymnasiet. (År 2 gymnasiet Bromma: 26 % pojkar, 23 % flickor. Jmf hela staden totalt 35 % pojkar, 29 % flickor).</p> <p>Brommas resultat i årets Stockholmsenkät visar på behov av åtgärder för att minska ungdomars alkoholkonsumtion. Bland annat genom tillgänglighetsbegränsande åtgärder som tillsyn av folköls- och tobaksförsäljning och genom riktade insatser mot langning. Men också genom information och stöd till vårdnadshavare.</p> <p>Samverkansarbetet inom förvaltningen pågår och utvecklas för att anpassas efter aktuella behov. Förutom aktuell information om vad som händer inom stadsdelen får föräldrar och vuxna som arbetar med barn och ungdomar i Bromma också nyheter, tips och råd inom områden som psykisk hälsa, ANDTS, föräldraskapsstöd och våldsförebyggande arbete.</p>								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	86 %	85 %	86 %			92 %	92 %	2020
<p>Analys</p> <p>Avseende narkotika visar Brommas resultat i årets Stockholmsenkät på behov av att arbeta vidare med åtgärder för att minska ungdomars narkotikaanvändande och främst åtgärder som syftar till att ungdomar inte ska ha möjlighet att använda narkotika. Samverkansarbetet inom förvaltningen pågår och utvecklas för att anpassas efter aktuella behov. Förutom aktuell information om vad som händer inom stadsdelen får föräldrar och vuxna som arbetar med barn och ungdomar i Bromma också nyheter, tips och råd inom områden som psykisk hälsa, ANDTS, föräldraskapsstöd och våldsförebyggande arbete.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	82 %	78 %	84 %			91 %	91 %	2020
Analys								
<p>Gällande tobaksbruk visar resultaten att Bromma har en lägre andel som svarat att de röker dagligen eller ibland, jämfört med resultaten för hela staden totalt.</p> <p>Avseende snus visar resultaten däremot att Bromma har bland de högsta andelarna i årskurs 9 som svarat att de snusar dagligen eller ibland, jämfört med resultaten för hela staden totalt. (Årskurs 9 Bromma: 20 % pojkar, 8 % flickor. Jmf hela staden totalt 15 % pojkar, 4 % flickor). Flickor i år 2 på gymnasiet är bland de högsta resultaten för flickor i samma årskurs. (År 2 gymnasiet Bromma: 25 % pojkar, 15 % flickor. Jmf hela staden totalt 24 % pojkar, 12 % flickor).</p> <p>Brommas resultat i årets Stockholmsenkät visar på behov av fortsatt arbete med att minska ungdomars tobaksbruk, främst snusande, samt ungdomars möjligheter att själva handla tobak i butik eller kiosk. Tillgänglighetsbegränsande åtgärder som tillsyn av folköls- och tobaksförsäljning och riktade insatser mot langning sker löpande. Resultat från Stockholmsenkäten kommer förmedlas till handlarna och tillsynen ytterligare skärpas avseende snusförsäljningen. Tillsynshandläggare genomför redan nu kontrollköp med ungdom som fyllt 18 år men ser ung ut för att öka handlarnas motivation att begära legitimation. Detta arbete kommer fortsätta.</p>								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen	93,28 %	92	95			91	91 %	2020
  Antal vräkningar som berör barn	0	0	0	0	0	0	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	90 %	78 %	74 %		96 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys								
<p>Utfallet har ökat jämfört med föregående år. Under året har de boendeenheter inom LSS som hade ett lågt resultat i brukarundersökningen 2019 analyserat möjliga orsaker till varför brukare inte upplever sig trygga i sitt boende. Verksamhetsspecifika åtgärder har genomförts för att alla brukare ska känna sig trygga med sin personal. Handlingsplaner och utbildning samt dialog gällande samsyn och åtgärder är viktiga instrument för att skapa trygghet inom verksamheterna. Den könsskillnad som utfallet påvisar med mindre trygga kvinnliga brukare behöver fortsatt diskuteras och analyseras. En förklaring kan vara att vissa kvinnor inte är trygga med övriga som bor i boendet. Det kan också vara yttre faktorer som påverkar upplevelsen av trygghet. Många verksamheter i flerbostadshus ligger i områden där utemiljön upplevs som otrygg. Verksamheten planerar en egen undersökning 2021 med genusperspektiv.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasieskolan.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska fortsätta att utbilda personal vid stadsdelsnämnderna angående unga lagöverträdare och förbereda socialtjänsten på att kunna arbeta enligt modellen snabbare lagföring.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska ha en samordnade och styrande roll i stadsdelsnämndernas och arbetsmarknadsnämndens arbete med att permanenta sociala insatsgrupper och ska i det arbetet definiera gränsdragningen mellan sociala insatsgrupper och avhopparverksamheten samt säkerställa att det finns en tydlig	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
vägledning för hur staden arbetar med respektive målgrupp och verksamhet.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna centralisera säkerställandet av skyddet för barn och unga vid hemgång från Barnhus Stockholm.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att utöka arbetet med Bostad först och fördela fler bostäder för ändamålet samt i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla stödet till deltagarna i Bostad först.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna implementera resultatet av 2019 års utredning om hur familjehem kan erbjuda studiestöd.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram en stadsövergripande boendeplan för våldsutsatta där tillgången till akut- och genomgångsbostäder säkerställs i relation till biståndsbehovet.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm verka för att fler familjecentraler kan öppnas för att stärka det tidigt förebyggande arbetet med barn, unga och deras familjer	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur anhörigstödet till anhöriga drabbade av skjutningar och dödligt våld kan förbättras och se över hur samordningen av stödet med Region Stockholm och Polismyndigheten kan stärkas.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS och Bostadsförmedlingen utreda möjligheterna, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten, inte våldsutövaren, som bor kvar i det gemensamma boendet.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnden ta fram en gemensam modell för arbetet med skolsociala team i staden som också kan omfatta hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placerar på skolor	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa skolgången för barn som bor på skyddat boende och tillgången till förskola eller pedagogisk verksamhet för barn i förskoleålder samt utveckla stödet till placerade barn och vuxna under och efter placeringarna.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbetet med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen implementera tak över huvudet-garantin i enlighet med den översyn som gjorts.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna inventera och utreda hur samarbetet runt gruppen unga med LSS med kompletterande psykiatriska diagnoser kan utvecklas.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska samordna arbetet med att implementera strategin för att minska risken att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet, och stötta utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i deras arbete.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska ta fram ett nytt program mot hemlöshet för perioden 2020-2025 som också omfattar arbetet mot barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden samt arbeta enligt hemlöshetsprogrammet 2014-2019 och handlingsplanen för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden till dess att ett nytt program är framtaget. I arbetet ingår att i samarbete med	2020-01-01	2020-06-30	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsdelsnämnderna och SHIS utreda behovet av och ta fram en modell för trygga akutplaceringar av barnfamiljer i akut bostadsnöd.			
  Socialnämnden ska utveckla och stärka arbetet med avhoppare i samverkan med berörda nämnder och bolag, samt arbeta för en breddad avhopparverksamhet dels genom att bistå stadsdelsnämnderna i särskilt komplexa ärenden, dels genom att samordna avhopparplaceringar med stark hotbild över hela staden där den föreliggande risken bedöms som hög.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm stärka samarbetet mellan socialtjänst och sjukvård kring de som både lider av psykisk sjukdom och missbruk, bland annat genom att säkerställa att socialtjänsten tar initiativ till att samordnade individuella planer upprättas.	2020-01-01	2020-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag till färdplan med tillhörande kostnadsanalys för införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheterna.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis hålls inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått, eller misstänks ha begått, brott.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och äldrenämnden, inom ramen för handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare, särskilt arbeta för att säkerställa att alla incidenter av hot och våld mot personalen registreras i stadens incidentrapporteringsystem IA och att drabbad personal upplever att de fått tillräckligt stöd av staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden säkerställa att socialtjänst, skola och polis arbetar med lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.4.1 I Bromma är människor självständiga och delaktiga och får insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla som behöver socialtjänstens stöd ska erbjudas en rättssäker, likställd och evidensbaserad socialtjänst som möter det aktuella behovet av insatser. Det förebyggande arbetet ska bygga på kunskaps- och/eller evidensbaserade insatser. Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande inom alla verksamheter för att möta den enskildes behov oavsett kön. Alla personer som har kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering.

Arbetet med att utveckla barnperspektivet ska fortsätta. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i ärenden som rör barn. Barn ska

också ges inflytande och delaktighet i enlighet med barnkonventionen som från den 1 januari 2020 blir svensk lag. Barnets rättigheter ska stärkas genom samverkan mellan olika verksamheter, både internt och externt, för att möjliggöra en helhetssyn på barnets/den unges behov och intressen. När en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten ska insatser mellan vuxen- och barnhandläggning samordnas. I en sammanhållen socialtjänst ska enheterna ta ett gemensamt ansvar för att barn, unga, vuxna och äldre boende i Bromma får det stöd de behöver.

Det preventiva arbetet förstärks och som ett led i detta prioriteras samtal/allvarssamtal med barn och ungdomar och deras föräldrar. Om ett barn eller ungdom blir anmäld för ett brott ska socialtjänsten kalla till samtal inom 48 timmar. Om den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott ska socialtjänsten säkerställa att allvarssamtal hålls med den unge och dennes föräldrar tillsammans med polis inom 48 timmar. I och med polisens arbete för en snabb lagföring av unga som begått brott kommer socialtjänsten också in tidigare vilket möjliggör aktiva åtgärder. Arbetet med ett lokalt operativt samverkansforum med skolan och polisen har påbörjats. Socialtjänsten ska träffa skolan och kommunpolisen regelbundet för att upptäcka unga i riskzonen och därigenom kunna ge tidiga insatser. En viktig del i det förebyggande ungdomsarbetet är att minska användandet av och tillgången till alkohol, narkotika, dopingmedel och tobak.

Individ och familjeomsorgen arbetar för att barn och unga i Bromma ska växa upp under trygga förhållanden. Socialtjänstens samarbete med förskolan ska stärkas för att barn i riskzonen ska identifieras snabbare. Fler familjer ska nås i ett tidigt skede och föräldrar som upplever svårigheter i föräldraskapet ska få stöd. Samverkan med skolan ska utvecklas bland annat för att bryta omfattande skolfrånvaro så att eleven återgår till en stabil skolsituation. En organisation för ett lokalt BUS (barn och ungdomar i behov av särskilt stöd) i Bromma ska inrättas och SIP (samordnad individuell plan) ska utvecklas.

Vid planering av biståndsbedömda insatser ska alltid öppenvård i egen regi prövas och dokumenteras. Uppföljningen av beslutade insatser ska stärkas.

Barn och unga som bedömts ha skyddsbehov ska inte behöva vänta på placering.

Andel barn och unga som inte återaktualiseras inom en tolv månadersperiod ska fortsatt vara hög. Genom att fortsätta arbetet med barn och ungas delaktighet, ökad samverkan och bättre anpassade insatser kommer få barn och ungdomar att återaktualiseras.

Förskolebarn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans för sin utveckling ska få det genom att förskolan ska vara flexibel och anpassa miljö, arbetssätt och förhållningsätt i utbildningen efter både enskilda barn och barngruppens behov. Medarbetarnas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd ska breddas genom att ett långsiktigt arbete ska påbörjas med stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Fler kvinnor och män med missbruksproblematik ska fullfölja upprättad plan och uppleva att de fått vara delaktiga i sin utredning. Bedömningsinstrument ska användas och vid val av

insats ska en sammanvägning av den enskildes kunskap, professionens kompetens och beprövad erfarenhet göras.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att höja kvaliteten för personer med funktionsnedsättning. Kollegial observation ska användas för kvalitetsutveckling inom LSS-verksamheter och socialpsykiatrins verksamheter. Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatrins målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov. Insatserna ska utformas tillsammans med den enskilde och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins målgrupp till egen försörjning behövs mer arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. I planeringen inom förvaltningens olika verksamheter beaktas att alla människor på lika villkor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet.

Användandet av digitalisering och välfärdsteknik ska utvecklas inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. För att öka förutsättningarna för delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning som ansöker om bistånd ska kommunikationshjälpmedel vid behov användas i utredningsarbetet.

Brukare och personal inom förvaltningens verksamheter ska vara trygga - hot och våld ska förebyggas. Om brukare eller personal har utsatts för hot och våld ska det säkerställas att den utsatte får tillräckligt med stöd. Alla incidenter som berör personal ska registreras i stadens incidentrapporteringsystem (IA).

Arbetet kring hemlöshet ska utvecklas och utgå från stadens hemlöshetsprogram. Gruppen hemlösa personer finns inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden. För att motverka hemlöshet arbetas det målinriktat med olika typer av insatser för att kunna möta olika behov av stöd. En kartläggning över insatser har genomförts som ett led i att utveckla hemlöshetsarbetet. Förvaltningen ska utveckla det vräkningsförebyggande arbetet tillsammans med andra aktörer, exempelvis med bostadsbolagen. Förvaltningen samarbetar med SHIS Bostäder för att möta behoven hos barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden. Inga vräkningar som berör barn ska genomföras. Insatsen Bostad först vänder sig till långvarigt hemlösa män och kvinnor med psykisk ohälsa och missbruk och någon form av stödbehov. Insatsen tillhandahålls av socialförvaltningen med målet att hitta en långsiktig boendelösning för brukaren.

Förvaltningens verksamheter ska säkerställa att arbetet sker i enlighet med rådande lagar, förordningar och riktlinjer genom bland annat aktuella ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

All handläggning är rättssäker, likställd och av hög kvalitet
 Andelen ungdomar som använder alkohol, narkotika och tobak minskar jämfört med senaste mätning (2018).
 Alla barn ska ges inflytande och delaktighet i enlighet med barnkonventionens intentioner
 Alla barn och unga som bedöms ha skyddsbehov får placering utan väntetid.
 Alla våldsutsatta och våldsutövare erbjuds stöd.
 Inga vräkningar som berör barn ska genomföras
 Fler utbildade kvalitetsobservatörer inom förvaltningens LSS-verksamheter och verksamheter inom socialpsykiatri.
 Vid planering av biståndsbeslutade insatser prövas alltid öppenvård i egen regi
 Fler klarar mer på egen hand
 Alla personer som tagit del av insatser och stöd har varit delaktiga i planeringen
 Alla som har haft kontakt med förvaltningen upplever ett gott bemötande utan diskriminering
 Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetssätt ska utvecklas som leder till att fler personer med insatsen daglig verksamhet (LSS) kommer vidare mot arbete på den öppna arbetsmarknaden	2020-01-01	2020-12-31	
✓ För att skapa förutsättningar för delaktighet ska information och kommunikation anpassas och göras tillgänglig för individen	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att utveckla ett lokalt operativt samverkansforum tillsammans med skolan och polisen för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Kvalitetsutveckling genom kollegial observation inom LSS-verksamheter och socialpsykiatrins verksamheter	2019-01-01	2020-12-31	
✓ Organisation för ett lokalt BUS i Bromma ska utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Samarbetet mellan socialtjänsten, förskolan och skolan ska utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Ta fram en lokal strategi för föräldraskapsstöd och vad som ska erbjudas boende i Bromma i samarbete med avdelning förskola, socialtjänst och fritid och administration	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Vid planering av biståndsbedömda insatser ska alltid öppenvård i egen regi prövas och dokumenteras.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.4.2. I Bromma uppnår placerade barn kunskapsmålen i skolan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Forskning visar att placerade barn och ungdomar har sämre fysisk och psykisk hälsa än genomsnittet. Många underpresterar dessutom i skolan trots normal begåvning. Samtidigt är en lyckad skolgång en av de viktigaste faktorerna för barn och ungdomars utveckling. Därför är det viktigt att ha arbetssätt för att stärka placerade barn och ungdomars skolgång och rätt till utbildning.

Det är angeläget att samverka mellan socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården fungerar bra. Socialtjänsten ska arbeta aktivt för att placerade barn och ungdomar ska få de undersökningar, insatser och behandlingar som de behöver i skolan och i hälso- och sjukvården. Men det är utbildningsnämndens och hälso- och sjukvårdens ansvar att tillhandahålla utbildning respektive hälso- och sjukvård.

Familjevårdsverksamheten ska fortsätta att arbeta med Skolfam som är en arbetsmodell som syftar till att höja familjehemsplacerade barn och ungdomars skolresultat. Övriga placerade barn och ungdomars skolgång ska stärkas genom att socialtjänsten arbetar aktivt för att barnen får de insatser de behöver i skolan. SAMS-modellen (samverka för obruten skolgång) ska fortsätta att utvecklas.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 4 God utbildning för alla
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Barn och ungdomar som är placerade får godkänt i kärnämnen
Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 12 av 17 indikatorer har uppnåtts helt, fyra har uppnåtts delvis och för en indikator har årsmålet inte uppnåtts. Bedömningen är att underliggande nämndmål har uppfyllts och KF:s aktiviteter har genomförts under året.

Den största delen av året har varit en omvälvande tid som inte kunnat förutses. Pandemin har medfört stora utmaningar av en omfattning som äldreomsorgen inte mött tidigare. Det har ställt stora krav på all personal att upprätthålla en god och väl fungerande verksamhet när förutsättningar och rutiner snabbt och ständigt förändras. Arbetet har genomförts på ett professionellt och flexibelt sätt av alla personalkategorier.

Rättssäker, likställd handläggning av hög kvalitet

Enheten för biståndshandläggning arbetar fortlöpande med utveckling av arbetssätten för att säkerställa en rättssäker och likställd biståndshandläggning. Ärendedragningar sker med återkommande dialog om skälig levnadsnivå, om behovet kan tillgodoses på annat sätt och den enskildes individuella behov. Särskild hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet. Detta

forum har medfört utveckling för handläggarna och gett en helhetssyn över insatsernas beviljande. Under året har 46 beslut överklagats till förvaltningsrätten, 34 av besluten har inte gått förvaltningen emot. Domarna har analyserats och resultatet används vid bedömningar i liknande ärenden. Analysen visar att förvaltningsdomstolen i sina domar tar stor hänsyn till hög ålder samt att det även med hög ålder förväntas en försämring av hälsotillståndet. Stor vikt läggs även vid bifogade läkarutlåtanden.

På grund av oro för att smittas av covid-19 har många äldre pausat olika former av insatser. Detta har i flera fall inneburit att anhöriga fått ett utökat ansvar. Biståndshandläggarna har regelbundet per telefon följt upp de äldres och deras anhörigas hemsituation. Under perioden har ett ökat antal ansökningar avseende inköp inkommit. Enheten har med anledning av pandemin anpassat sina arbetssätt för att skydda äldre från smittspridning. Utredningar och uppföljningar sker via telefon och hembesök genomförs endast i undantagsfall. För att fortsätta säkra en helhetsbild av behoven och fatta rättssäkra beslut har handläggarna ökat antalet kontakter med den enskilde.

Förebyggande och uppsökande verksamhet

För att motverka social isolering och ofrivillig ensamhet hos äldre ska aktivitetscentra och lokala mötesplatser fortsätta att utvecklas i samarbete med besökarna och civilsamhället. Denna utveckling har stannat upp då aktivitetscentra och övriga öppna mötesplatser stängdes ner i mitten av mars på grund av pandemin. Verksamheternas aktiviteter är mycket uppskattade och har enligt tidigare enkätundersökning en positiv effekt på besökarnas hälsa. Stängningen av verksamheterna kan på sikt befaras ge en negativ påverkan på hälsan hos besökarna som upplever en ökad isolering och ensamhet.

Under årets första två och en halv månad var verksamheterna i gång som tidigare med olika utbud av kulturella och fysiska aktiviteter. Under perioden fram till stängning kan det konstateras en ökning av antalet besök på Tranebergs aktivitetscenter jämfört med samma period förra året. Även Friskvårdscentrum hade en ökning av antalet besök. Från och med juni månad öppnade verksamheterna åter upp med utomhusaktiviteter i mindre omfattning. Aktiviteterna fokuserade på social samvaro och fysisk aktivitet. Ett maxantal deltagare tillämpades och föransökan krävdes. 33 deltagare i den öppna verksamheten har under en vecka intervjuats utifrån fastställda frågor om sin upplevelse av stängningen. Resultatet av enkäten visar att 85 procent av de intervjuade upplevde att de uteblivna aktiviteterna påverkade deras livssituation negativt. Att aktiviteterna efter öppnandet varit förlagda utomhus har medfört att fler äldre har upptäckt dem och kunnat delta. Från och med slutet av november är verksamheterna åter stängda. För att i någon utsträckning förhindra social isolering har medarbetarna på de öppna verksamheterna haft kontinuerlig kontakt med besökarna per telefon utifrån individuella önskemål.

Antalet personer som har anlitat fixartjänsten var i början av året ungefär lika många som tidigare år. Även fixaren har haft restriktioner att inte besöka de äldre i sina hem på grund av risken för smittspridning. Under senare delen av året har fixaren börjat återgå till ordinarie arbetsuppgifter under smittsäkra former. Den samlade ärendemängden har på grund av pandemin varit lägre än föregående år.

Ett samarbete har påbörjats mellan enheten för biståndshandläggning och Förebyggande enheten. Bland annat har gemensamma informationsinsatser genomförts.

Biståndshandläggarna har informerat de äldre och deras anhöriga om vilka insatser som kan erbjudas från kommunen och andra aktörer. Informationen ska leda till självbestämmande och valfrihet. Bland annat har information lämnats om de olika sociala mötesplatser som finns i stadsdelen. Under 2021 planeras besök på mötesplatserna för att nå de personer som idag inte har några insatser från kommunen.

Anhörigstöd

Enheten för biståndshandläggning har arbetat med att utveckla en god kommunikation med anhöriga samt ge relevant information. Anhörigperspektivet har beaktats i det dagliga utredningsarbetet och man har tidigt försökt motivera till stöd och avlastning. Anhörigstödet anpassas individuellt i mötet med den närstående. Samarbete med anhörigkonsulenten pågår och planering sker för fortsatt samarbete under året.

Förvaltningens anhörig- och äldre konsulent har arbetat med bland annat föreläsningar för anhöriga, enskilda samtal och anhörigcirklar. Några informationsinsatser har genomförts i början av året liksom förflyttningsinformation för anhöriga som vårdar närstående i syfte att upprätthålla fysisk hälsa. Flera planerade informations- och utbildningsinsatser samt andra aktiviteter för anhöriga har fått ställas in. I och med stängningen av öppna mötesplatser och aktivitetscentra har anhörigkonsulentens arbete och kontakter skett på annat sätt. Situationen har medfört behov av ett annat stöd än tidigare. 341 stödjande samtal med anhöriga har genomförts under året vilket är en ökning med mer än 100 procent sedan 2019.

I samarbete med Västerorts anhörigkonsulenter skickas ett månadsbrev ut med information om aktiviteter och stöd för anhöriga.

Mat och måltider

Arbete har lagts på att utveckla mat- och måltidssituationen på vård- och omsorgsboendena. Boendets egna kvalitetsobservatörer påbörjade i början av året ett arbete med att se över alla måltider som serverades under dagen och observera måltidssituationerna. Detta arbete har pausats. Verksamheterna har varit tvungna att prioritera andra delar så som introduktion av ett flertal nya vikarier. Arbetet kommer att återupptas så snart arbetssituationen så tillåter.

Vid aktivitetscentra och lokala mötesplatser ska möjlighet ges till gemensamma måltider, social gemenskap och fysisk träning. Medel har beviljats för projektet Matlyftet som syftar till att utveckla former för att lyfta måltidsupplevelsen, motverka ofrivillig ensamhet och sprida goda exempel. De flesta aktiviteter har tillfälligt ställts in då aktivitetscentren tvingats stänga sina verksamheter på grund av coronasmittan. Samarbetet med ett flertal restauranger i form av seniorrabatter har fortsatt och alternativa sätt att bedriva verksamhet har setts över.

Informationsmaterial om bra mat för äldre har delats ut.

Välfärdsteknik

Arbetet med välfärdsteknik ska utvecklas och intensifieras för att förbättra omsorgen och öka tryggheten för den enskilde. Bland annat ska detta tas upp vid informationsmöten med äldre i olika forum. På grund av pandemin har inga informationsmöten eller temamånader kunnat genomföras. En upphandling där Bromma ingår och som ska ge äldre möjlighet att beställa matvaror digitalt, självständigt eller med hjälp av hemtjänst, är genomförd och samarbete med extern aktör startade under hösten. Arbetet med digitala inköp behöver fortsätta utvecklas under kommande verksamhetsår.

Förvaltningen följer även de pilotprojekt som pågår med smarta lås och trygghetskameror nattetid och ser fram emot att denna teknik kan börja användas. Tekniken kommer att påverka biståndshandläggarnas bedömningar och beslut om insatser.

Digital teknik nyttjas för att underlätta det dagliga arbetet. För att möta det stora behovet av vikarier på grund av ökad sjukfrånvaro har en mängd anställningsintervjuer genomförts på förvaltningen med hjälp av Facetime eller Skype. Då flera medarbetare arbetar på distans hålls även de flesta möten via Skype. En kartläggning av chefernas digitala mognad skulle ha genomförts under året, denna kartläggning är dock uppskjuten.

På vård- och omsorgsboende har personalen hjälpt de boende att hålla kontakt med anhöriga via Skype och Facetime.

Förvaltningen beviljades statliga stimulansmedel för utveckling av digital teknik. Medlen användes bland annat till utbildning för personal i att handha Ipad. Ett av vård- och omsorgsboendena har skaffat en BikeAround som ger de boende möjlighet till virtuella cykelturer.

Delaktighet

Under hösten 2018 genomförde Stockholm stads revisorer en revision i Bromma stadsdelsförvaltning av kontinuiteten inom hemtjänst. Syftet med granskningen var att bedöma om nämndernas styrning och uppföljning av hemtjänsten säkerställer att det finns en kontinuitet i utförandet av beviljade insatser. Såväl beställare som utförare ingick i granskningen. Granskningen gjordes av både personal-, omsorgs-, och tidskontinuitet. Revisorerna kom fram till att två viktiga faktorer för en god kontinuitet är att det finns en väl fungerande kontaktperson samt en upprättad genomförandeplan där den äldres önskemål framgår. Fram till mars har arbetet enligt handlingsplanen fungerat bra och en ökning av antalet genomförandeplaner kunde ses. Även innehållsmässigt sågs en förbättring. Från mars har hemtjänstutförarna ställts inför stora utmaningar i och med coronasmittan varför enheten för biståndshandläggning valt att inte kontakta och påminna i samma utsträckning som tidigare.

För att uppnå årsmålet på indikatorn "Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs" arbetar hemtjänsten med ramtid utifrån biståndshandläggarnas beställning av hemtjänstinsatser. En genomförandeplan upprättas som beskriver hur insatserna praktiskt ska genomföras och utgår från den enskildes önskemål och förutsättningar. Äldre ska utifrån dagsaktuellt behov och önskemål kunna påverka innehåll och utförande av beviljade insatser. Även på vård- och omsorgsboenden upprättas genomförandeplan utifrån beställning och följs sedan upp kontinuerligt. Som en del i arbetet med kvalitetsutveckling har samtliga enheter inom äldreomsorgen påbörjat egenkontroll av antal aktuella genomförandeplaner samt innehållet i dessa. Enheterna arbetar även med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag med syfte att den äldres insatser ska utföras på det sätt som önskas. Kontaktpersonen ska ha ett övergripande ansvar för insatsernas utförande. Under året har en inspektion av beställarenhetens arbete med äldres delaktighet och inflytande genomförts av äldreförvaltningen. Inspektionen visar att enheten till största del följer anvisningarna för ramtid men att behov finns av att arbeta vidare med såväl ramtid som beställningar och utredningar.

Kontinuitet i hemtjänsten

Årsmålet för indikatorn om personalkontinuitet i hemtjänsten uppnås inte. Utfallet är marginellt bättre jämfört med förra årets mätning. Med anledning av pandemin har sjukfrånvaron ökat i alla verksamheter och flera nya vikarier har anställts. Enheterna arbetar trots detta även fortsättningsvis med att optimera dagsplaneringen och minimera antalet vikarier hos den enskilde. För de personer som på grund av covid-19 haft hjälp av äldreomsorgens förstärkningsteam har kontinuiteten varit god då ett mycket begränsat antal personal besökt den äldre. Ett nytt schema- och bemanningssystem har under hösten införts på enheterna. Systemet kommer förhoppningsvis medföra ett bättre verktyg för enheterna att hantera och effektivisera schemaläggning och dagsplanering. De kontinuitetsmätningar som enheterna skulle genomfört som egenkontroll varje månad har under året endast genomförts vid något enstaka tillfälle.

Kommunikation och information

Biståndshandläggarna arbetar i sina kontakter med äldre med förebyggande information om det stöd som finns inom kommunens äldreomsorg och vilka insatser samhället i övrigt kan tillgodose på annat sätt. Arbetet med de förebyggande och hälsofrämjande insatserna ska stärkas genom ökad samverkan med andra yrkesprofessioner som till exempel arbetsterapeuter, fysioterapeuter eller dietist. Öppna mötesplatser och aktivitetscentra kommer i ökad utsträckning att nyttjas i arbetet med uppsökande verksamhet.

Kommunikation och information till den äldre och dennes anhöriga sker normalt sett på olika vis, såsom månadsbrev, instagramkonto, anhörigräffar, brukarråd och digitala informationstavlor. Under delar av året har veckobrev skickats ut. Veckobreven har innehållit information om frågor som anhöriga undrat över gällande till exempel hur enheten arbetar för att förhindra smittspridning samt tillgång till skyddsutrustning. Genom bland annat bilder har det också förmedlats att det pågår ordinarie verksamhet trots rådande situation. Under pandemin har inga anhörigräffar kunnat genomföras.

På vård- och omsorgsboenden har inflyttningsamtal genomförts där man frågar de anhöriga hur de vill att kontakten ska ske. Alla äldreomsorgens verksamheter har skriftligt informationsmaterial som delas ut. Hur äldreomsorgen informerar om service, kvalitet, arbetssätt med mera var planerat som ett fokusområde under 2020, men har under rådande förutsättningar inte kunnat prioriteras.

Nöjd och trygg

Under perioden har enheten för biståndshandläggning utökat sin tillgänglighet och fokuserat på att informera, skapa trygghet och minska oro hos de äldre och deras anhöriga. Vid varje kontakt har biståndshandläggaren frågat hur den enskilde klarar sig i hemmet och hur det fungerar med inköp och mathållning.

Enheten för biståndshandläggning har ansökt om medel för att fortsätta att utveckla arbetet med personer med demenssjukdom. Kompetensutvecklingsinsatser har skett inom området demens genom bland annat webbutbildningar i demens. Enheten planerade också att under hösten genomföra Silviahemmets certifiering, men med anledning av covid-19 har detta inte kunnat genomföras.

För att öka de äldres möjlighet till valfrihet, påverkan och delaktighet skrivs alla beställningar

om hemtjänstinsatser enligt ramtid. Arbets sättet innebär en möjlighet för de äldre och personalen att tillsammans anpassa insatserna efter dagsaktuella behov och önskemål. Biståndshandläggarna använder ramtid aktivt vid ärendedragningar och i det löpande arbetet och arbets sättet utvecklas kontinuerligt, många gånger i dialog med utförarna. Behov finns av att beställare och utförare får en samsyn kring innebörden av ramtid.

Individuppföljningar med stadsgemensamma frågor rörande kvalitet har ställts till den äldre i samband med nyprövning av biståndsbeslut. Syftet är att använda resultatet för kvalitetssäkring av biståndet och som en del av verksamhetsuppföljningen av utförare av hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Individuppföljningarna intensifierades under början av året. Under perioden 1 november 2019 till och med 30 oktober 2020 har totalt 162 individuppföljningar genomförts inom hemtjänst. Under senare delen av perioden har individuppföljningar skett per telefon då hembesök inte kunnat göras. Av resultatet framgår att majoriteten av de tillfrågade ger positiva svar på de flesta frågorna men är något mindre nöjda med personalkontinuiteten. Individuppföljning på vård- och omsorgsboenden har endast kunnat genomföras i mycket låg omfattning då besöksförbud råder.

Utvecklingsarbetet utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård har fortsatt. För att minska de utskrivningsklara äldres dagar inom slutenvård samt säkerställa en trygg och säker hemgång har Tryggt mottagande i hemmet fortsatt sin verksamhet som tidigare under de första månaderna av året. Totalt har 36 ärenden fått insatsen. Därefter har personalen inom Tryggt mottagande utgjort grundstommen i det förstärkningsteam som byggts upp för att möta det förväntade behovet av vård i hemmet av äldre som smittats med covid-19. Under slutet av perioden har behovet av kohortvård minskat och förstärkningsteamet har delvis återgått till den ursprungliga funktionen för Tryggt mottagande. Beredskapsteam för vård- och omsorgsboende har startats upp i slutet av året med syfte att säkerställa bemanning och kohortvård.

Biståndshandläggarnas arbete med sårbara grupper, såsom äldre som lever i hemlöshet eller besväras av psykisk ohälsa och missbruk, utvecklas genom ökad samverkan och samhandling med andra enheter. En rutin är implementerad för samverkan.

För att uppnå årsmålet på indikatorerna nöjda respektive trygga äldre arbetar enheterna aktivt med att utveckla kontaktmannaskapet och personalen inom hemtjänstenheterna är organiserade i mindre arbetsgrupper. Detta ger bättre kontinuitet och underlättar arbetet med ramtidens intentioner. De boendes och anhörigas förväntningar överensstämmer inte alltid med verksamheternas förutsättningar och möjligheter. För att skapa en samsyn och säkerställa en miniminivå för de utevistelser som erbjuds på vård och omsorgsboende i kommunal regi i Bromma har ett informationsmaterial arbetats fram. Även för området aktiviteter kommer kvalitetsinformation att tas fram.

För att höja kvaliteten inom äldreomsorgen var flera utbildningsinsatser inplanerade under året. Flera av dessa har fått skjutas upp, bland annat Silviacertifiering och utbildning om äldres psykiska ohälsa.

All personal som kommer i kontakt med demenssjuka eller deras anhöriga ska genomgå webbutbildningen Demens ABC vilket även är en del av introduktionen vid nyanställning. Demensteam finns och utveckling av demensvården fortgår.

Ytterligare ett fokusområde under 2020 var förbättrad patientsäkerhet. Under året har patientsäkerhetsarbetet varit kopplat till coronaviruset. I syfte att förhindra smittspridning har fokus legat på att säkra personalens kunskaper om och efterlevnad av basala hygienrutiner och användning av skyddsmaterial. Enheternas arbete med ledningssystem, kvalitetsregister och analyser av resultat i syfte att nå en ökad patientsäkerhet kommer att fortsätta under 2021.

Ungdomsbesök inom äldreomsorgen

Under januari och februari genomfördes ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden under helgerna. Ungdomarna planerade olika aktiviteter tillsammans med de äldre, de har bland annat spelat digitala spel, haft fikastunder och deltagit i samtal. Besöken har varit mycket uppskattade. Från och med mars har ungdomsbesöken pausats och ungdomarna har istället skickat kort och brev med hälsningar till de boende. Verksamheterna har sökt medel för att fortsätta med ungdomsbesöken under 2021.

Nämndindikatorer

Under årets första månader påbörjades arbetet enligt verksamhetsplan för 2020. Förutsättningarna förändrades då pandemin bröt ut vilket medfört att mycket av det som påbörjats har fått skjutas upp då andra akuta arbetsuppgifter behövt prioriteras.

Samtliga enheter har påbörjat en strukturerad egenkontroll av HSL- och SoL-dokumentation men den planerade avstämningen i april och oktober har fått skjutas fram för flera av enheterna.

Andel medarbetare som fullföljt utbildningen Demens ABC är hög både för ordinarie personal och vikarier. På grund av ett stort antal nyanställda har dock utbildning i basala hygienrutiner prioriterats under året.

Frekvensen av informationsbrev till anhöriga var under en tid utökad från månadsbrev till veckobrev.

Uppgiften om andel äldre som upplever att det är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst i egen regi tas fram från individuppföljningens resultat. Utfallet visar att 74 procent av de äldre upplever att det är ungefär samma personer som utför hjälpen. Detta trots pandemin som inneburit högre sjukfrånvaro hos ordinarie personal.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet att ge människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser.

Resultaten från brukarundersökningarna, den individuella kvalitetsuppföljningen och eventuella andra undersökningar kommer att analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv och skillnader mellan kvinnor och män ska synliggöras. Jämställdhetsperspektivet integreras bland annat vid ärendedragning, för att möta varje enskild persons behov oavsett kön.

Samtliga biståndshandläggare har genomgått utbildning i HBTQ-frågor och kunskaperna

används vid handläggning av ärenden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	70 %	61 %	74 %	68 %		68 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	56 %	56 %	56 %	57 %		57 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning 2020 som redovisades i oktober. Nöjdheten med utevistelser har gått ner något de senaste åren. Motsvarande resultat för Stockholms stad är 55 procent. En orsak till brukarundersökningens låga resultat kan vara de boendes och anhörigas förväntningar kontra enhetens förutsättningar och möjligheter. Även de boendes hälsotillstånd har betydelse. Under en stor del av året har besöksförbud gällt på vård- och omsorgsboenden vilket medfört att anhöriga inte kunnat besöka sina närstående för att ta ut dem på promenad. Säkra möten har ordnats utomhus där anhöriga och boende kunnat träffas under ordnade former. Verksamheterna har försökt lägga extra fokus på att kunna erbjuda utevistelse, dock har omständigheterna runt pandemin medfört förändrade förhållanden för de boende.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	83 %	82 %	83 %	85 %		86 %	86 %	2020
Analys Periodens utfall baseras på resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning 2020. För en ökad nöjdhet arbetar hemtjänsten med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag i syfte att den äldres insatser ska utföras på det sätt som den äldre önskar. Som en del i arbetet med kvalitetsutveckling genomförs egenkontroll av antal aktuella genomförandeplaner och dess innehåll. Arbetet med utredningar, ramtid och beställningar behöver fortsatt utvecklas. Verksamheternas arbete har under perioden påverkats av den pågående pandemin.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	74 %	76 %	74 %	72 %		77 %	77 %	2020
Analys Periodens utfall baseras på resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning 2020. För att öka nöjdheten hos omsorgstagarna arbetar verksamheterna med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag i syfte att den äldres insatser ska utföras på det sätt som den äldre önskar. Som en del i arbetet med kvalitetsutveckling genomförs egenkontroll av antal aktuella genomförandeplaner och dess innehåll. Arbetet under perioden har påverkats av pågående pandemi.								
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	79 %	79 %	79 %	81 %		81 %	Tas fram av nämnd	2020
Analys Periodens utfall baseras på resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning 2020. En orsak till att andelen trygga omsorgstagare sjunkit något jämfört med föregående år kan antas vara rädslan för att bli smittad av covid-19 vid stöd från hemtjänsten. För att äldre känna sig trygga med att bo hemma med stöd från hemtjänsten arbetar verksamheten aktivt med att utveckla kontaktmannaskapet och genom att personalen är organiserade i mindre arbetsgrupper.								
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	90 %	88 %	90 %	83 %		85 %	Tas fram av nämnd	2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	95 %	94 %	96 %	98 %		92 %	92 %	2020
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	85 %	84 %	85 %	84 %		85 %	85 %	2020
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	84 %	81 %	86 %	79 %		82 %	82 %	2020
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,4			12,8		10	Max 10 personer	2020
Analys								
Utfallet baseras på resultat från SLK:s mätning från oktober 2020. Resultatet visar en marginell förbättring jämfört med föregående år vilket är en effekt av det förbättringsarbete som genomförts inom verksamheten. Kontinuiteten har förbättrats trots att sjukfrånvaron bland medarbetare varit hög. Verksamheten har arbetat med att optimera dagsplaneringen och minimera antalet vikarier hos den enskilde, ett arbete som fortsätter under 2021.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta	2020-01-01	2020-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska införa möjligheten till digitala inköp	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna införa IBIC inom biståndsbedömning för äldre	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över reglerna för biståndsbedömningen för och behovet av dagverksamhet	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna stärka tillgången till personliga ombud för äldre personer med psykisk ohälsa	2020-01-01	2020-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över koncepten aktivitetscenter och sociala träffpunkter och hur dessa ska förhålla sig till varandra	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

1.5.1. I Bromma har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla äldre i behov av stöd ska erbjudas en rättssäker och likställd handläggning och behandlas och bemötas likvärdigt och respektfullt. Den enskildes behov ska tillgodoses och särskild

hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet.

Biståndshandläggarna ska arbeta med förebyggande information om det stöd som finns inom kommunens äldreomsorg och vilka insatser samhället i övrigt kan tillgodose på annat sätt. Arbetet med de förebyggande och rehabiliterande insatserna ska stärkas genom ökad samverkan med andra aktörer.

Digitalisering och välfärdsteknik ska vara ett hjälpmedel och utvecklas för att effektivisera och förbättra omsorgen och öka trygghet och valfrihet för de äldre. Medarbetarnas digitala kompetens ska stärkas. I samverkan med Äldreförvaltningen och andra stadsdelar ska arbetet med välfärdsteknik som digitala inköp, smarta lås och digital nattillsyn utvecklas och intensifieras.

Antalet deltagare i de olika aktiviteterna på förvaltningens aktivitetscentra och öppna träffpunkter ökar. Arbetet med att utveckla verksamheten i samarbete med besökarna och civilsamhället ska fortsätta. För att bryta social isolering och ensamhet ska det finnas mötesplatser och träffpunkter i stadsdelen som är öppna även vid storhelger och på sommaren. Information om vilka aktiviteter som finns ska förbättras för att nå fler besökare. Möjlighet ska ges till gemensamma måltider, social gemenskap och fysisk träning.

Andel äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens insatser samt upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ska öka. För att ytterligare förbättra resultaten kommer arbete med att utveckla äldreomsorgen ske på olika sätt. Språkkompetensen hos medarbetare ska höjas för att öka förståelse och kvalitet i arbetet med de äldre. Hemtjänsten och demensteamen fortsätter att utvecklas för att bättre tillgodose de äldres behov. Arbetet med ramtid ska fortsätta utvecklas för att de äldre utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga i planeringen och utifrån dagsaktuellt behov och önskemål påverka innehåll och utförande av beviljade insatser. Arbetet med att utveckla mat och måltider fortgår. Maten ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt större grad ekologisk. De äldre ska kunna påverka vad som serveras. Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet ska fortsätta. För att öka kvaliteten i verksamheterna och för att de äldre ska uppleva ett gott bemötande ska ett aktivt och systematiskt arbete med värdegrunden bedrivas.

För att tillhandahålla en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av hög kvalitet ska samarbetet med Region Stockholm fortgå. Det pågående utvecklingsarbetet utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska fortsätta. Tryggt mottagande i hemmet fortsätter sin verksamhet i syfte att säkerställa en trygg och säker hemgång från slutenvården. Verksamheten ska utvecklas i samverkan med övriga stadsdelar i Västerort. För att värna om de äldres valfrihet ska internt och externt informationsmaterial finnas och vara aktuellt. För att nå ökad tydlighet och rätt förväntningar ska information och kommunikation till brukare och anhöriga om service, kvalitet och arbetssätt utvecklas. Nationella minoriteters rättigheter ska tillvaratas. Möjlighet till muntlig och skriftlig information samt aktiviteter på sitt eget språk ska erbjudas.

Det ska vara enkelt att komma i kontakt med verksamheterna och att lämna klagomål och

synpunkter.

Äldreomsorgens verksamheter ska kännetecknas av god medarbetarkontinuitet för en ökad nöjdhet och för att ge de äldre möjlighet till ett ökat inflytande. Arbetet med att förbättra kontinuiteten behöver intensifieras då resultatet inom hemtjänsten inte uppnått kommunfullmäktiges mål de senaste åren. För att förbättra kontinuiteten utvecklas kontaktmannaskapet och arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortgår. Schemalägnings- och vikariehanteringssystem ses över.

Alla enheter som arbetar med äldre som har en demenssjukdom är Silviacertifierade och ett antal Silviasystrar och Silviasjuksköterskor är utbildade. Demensteam finns och utveckling av demensvården fortgår. Teamarbete och reflektionstid ger möjlighet att omsätta erhållna kunskaper i praktiken. Alla medarbetare som kommer i kontakt med demenssjuka och deras anhöriga ska genomgå Demens ABC. Biståndshandläggarna ska kompetensutvecklas inom demensområdet.

För att möjliggöra en vardag med hög livskvalitet ska daglig utevistelse och sociala aktiviteter erbjudas på vård- och omsorgsboende. Ungdomsbesöken i verksamheterna ska utvecklas.

Dialog och stöd till anhöriga behöver vidareutvecklas och vara förebyggande, flexibelt och av god kvalitet.

Den individuella kvalitetsuppföljningen ska intensifieras. Resultatet ska användas för kvalitetssäkring av biståndet och som en del av verksamhetsuppföljningen av utförare av hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Alla verksamheter ska arbeta strukturerat med egenkontroll.

Patientsäkerhetsarbete och hälso- och sjukvårdsarbete ska bedrivas på ett säkert sätt.

En omorganisation är planerad inom äldreomsorgen. Brommagårdens vård- och omsorgsboende och Sörklippans vård- och omsorgsboende kommer att bilda en enhet med en gemensam enhetschef. Enheten för förebyggande verksamhet kommer att utgöra ett eget ansvarsområde och ledas av en enhetschef.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 2 Ingen hunger
- 3 Hälsa och välbefinnande
- 5 Jämställdhet
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Biståndshandläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet.

Andelen äldre som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ökar.

Andelen äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens olika insatser ökar.

De äldre upplever att måltidssituation är god.

Hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter färre antal personer under en 14-dagarsperiod.

De sociala mötesplatserna erbjuder aktiviteter som främjar gemenskap för att minska isolering och ensamhet, särskilt för de äldre som inte omfattas av biståndsbedömd verksamhet.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel biståndsbeslut som i förvaltningsdomstol gått förvaltningen emot där analys har genomförts	100					100 %		VB 2020
 Andel enheter inom vård- och omsorgsboende i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av HSL-dokumentation	100 %					100 %		VB 2020
 Andel enheter inom äldreomsorg i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av SOL-dokumentation	84,62 %					80 %		VB 2020
 ♀ Andel medarbetare inom hemtjänst i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	70 %					70 %		VB 2020
 ♀ Andel medarbetare på vård- och omsorgsboende i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	100 %					70 %		VB 2020
 Andel vård- och omsorgsboenden i egen regi som regelbundet skickar ut digitala informationsbrev till anhöriga	100 %				100 %	100 %		VB 2020
 ♀ Andel äldre som upplever att det oftast eller alltid är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst i egen regi.	74,03 %					70 %		VB 2020
Analys								
Könsuppdelad statistik saknas för utfallet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta arbetet med Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet	2020-01-01	2020-12-31	
 Fortsätta pågående utvecklingsarbete utifrån Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård.	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Riskbedömningar för fall, nutrition och trycksår ska registreras i Senior Alert.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Utveckla och intensifiera arbetet med välfärdsteknik i samarbete med Äldreförvaltningen	2019-01-01	2020-12-31	
✓ Vidareutveckla anhörigstödet genom implementering av Demenslotsen	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas på att alla fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms uppnås helt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1**, *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Företagandet och företagsklimatet främjas bland annat genom en samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att verka för ett bra företagsklimat i en miljö som är trygg och säker för både kvinnor och män.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2**, *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov*, gör förvaltningen bedömningen har uppfyllts.

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service. Förvaltningen är en aktiv part i stadsutvecklingen och arbetar för ett hållbart stadsdelsområde.

Under 2020-2021 öppnas en ny servicebostad med tio lägenheter inom kvarteret Baltic i Mariehäll.

Förskolelokaler i Bromma planeras utifrån befolkningsprognoser och målet är att förskolor ska finnas i nära anslutning till där barnen bor. En ny förskola har enligt plan öppnats i Mariehäll.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde som både är jämställt och jämlikt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3**, *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

För att minska förvaltningens klimatpåverkan sker allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter med elcyklar, elbilar och kommunala färdmedel.

För att säkerställa framkomlighet och säkerhet på de gång- och cykelvägar som förvaltningen ansvarar för (parkmark) genomförs kontroller i olika former.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp. Genom kontinuerliga tillgänglighetsförbättringar på parkmark och genom att gång- och cykelbanor är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen även för ökad jämställdhet och jämlikhet.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4**, *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet oavsett ålder. Förskolebarnen erbjuds kultur och rörelse inom förskolans verksamhet. Verksamheten har till stor del bedrivits utomhus under året. Skolbarn och ungdomar har möjlighet att delta i förvaltningens fritidsverksamhet. Tidvis har det främst erbjudits utomhusaktiviteter.

Äldre erbjuds både kultur och andra aktiviteter inom äldreomsorgens verksamheter. På grund av pandemin har en stor del av de planerade aktiviteterna inom verksamheterna ställts in under året. Alternativa aktiviteter har genomförts i former anpassade till folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö. Det finns ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.5**, *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningens verksamheter arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Energibesparande åtgärder fortsätter genomföras och den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma vistas i en hälsosam och hållbar miljö både inne och ute. I arbetet för att bidra till en hållbar stad med god livsmiljö finns ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv med i det dagliga arbetet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att nämndmålet och nämndens aktiviteter har genomförts.

Ett gott företagsklimat

Företagandet och företagsklimatet i stadsdelsområdet främjas bland annat genom en samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor. Arbetet bedrivs genom att företagare i Bromma bjuds in till informationsträffar och dialog på temat säkerhet och trygghet. En första informationsträff genomfördes i mars där bland annat förvaltningens trygghetsarbete redovisades. Höstens planerade dialog på temat "trygghet" måste dock skjutas på framtiden på grund av situationen med pandemin.

Näringslivet i Bromma är diversifierat med en hög branschbredd. Det är en företagsstruktur baserad på många små företag. Möjligheter till företagsetableringar vid ny exploatering är ofta en aktuell fråga inför förvaltningens samverkansmöten med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Det pågår ett arbete tillsammans med företagarföreningen i avsikt att upprätthålla och gemensamt utveckla formen för en god samverkan. Förvaltningen bjuds in till både styrelsemöten och medlemsmöten och ges möjlighet att ge information till föreningens medlemmar samt att inhämta synpunkter. Pandemin och konsekvenserna av den har påverkat styrelsearbetet under året.

Stockholms stads näringslivspolicy 2020-2024

För implementering och genomförande av stadens näringslivspolicy samverkar förvaltningen bland annat med Stockholm Business Region. Under 2021 ska förvaltningen tillsammans med Stockholm Business Region bjuda in det lokala näringslivet till dialogmöten för information och möjlighet att påverka stadens näringslivsarbete. Detta har en koppling till policyns första fokusområde som handlar om att stimulera tillväxt och företagsamhet.

Det andra fokusområdet handlar om förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning. En vanlig kontakt med företagare sker mellan förvaltningen och företagare inom vård och omsorg och LSS-verksamheter genom förvaltningens kontinuerliga tillsyn som både är kontrollerande och stödjande.

Företagare i Bromma välkomnas att vända sig till förvaltningen med frågor, synpunkter och förslag.

Det tredje fokusområdet handlar om att erbjuda attraktiva miljöer och framkomlighet. Här arbetar förvaltningen tillsammans med företagare för att skapa en trygg miljö. Platssamverkan är en del i detta arbete.

Förvaltningen framför behovet av en blandstad, lokaler och nödvändig infrastruktur i dialoger med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret inför större exploateringar i stadsdelsområdet.

Det fjärde fokusområdet handlar om att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. Förvaltningen samverkar med högskolor, universitet och andra lärosäten för att kunna möta både näringslivets och förvaltningens behov av kompetens.

Konsekvenser för företagen av pandemin

Enligt information från Bromma-Ulvsunda Företagarförening verkar det som att företag med inriktning mot bygg och även tillverkande industri klarade första halvåret bra. De har som regel en orderstock att ta av. De mer konsumentnära företagen mer än halverade sin omsättning under första halvåret. Hotellen stod tomma, personalen blev permitterad. Några företag drog ner på verksamheten, andra ställde om och började producera skyddsutrustning. Permittering har många företag använt sig av. Under andra halvåret har de flesta företagen fortsatt med sin verksamhet bättre än prognostiserat. Detta gäller dock inte hotell, restaurang, flyg, event och konsumentnära företag. Stöden från staden och staten har spelat en stor roll för företagets fortlevnad. Ett flertal företag har ändå gått i konkurs och Bromma flygplats har tappat 99 procent av sina passagerare under pandemin.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att företag ska vilja etablera sig i Bromma.

Jämställdhet

Ett bra företagsklimat, trygghet och säkerhet för företagare berör både kvinnor och män.

Nämndmål:

2.1.1 Företag etablerar sig i Bromma

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska arbeta för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Bostadsutvecklingen i Bromma kan medföra utmaningar för olika branschers utvecklings- och lokalbehov då tidigare företagslokaler rivs och mark exploateras till förmån för bostäder. Resultatet kan bli att medelstora och stora företag väljer att inte etablera sig i Bromma på grund av svårighet att finna anpassade lokaler eller mark för dessa. Behovet av att tillskapa blandade stadsdelar ska framföras till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret då nya exploateringsområden är under planering. I remissvar gällande detaljplaneärenden ska det alltid framhållas att nämnden vill ha en blandning av bostäder och arbetsplatser eftersom stadsdelar som är befolkade hela dygnet skapar större trygghet.

Förvaltningen ska tillsammans med företagarföreningen upprätthålla och gemensamt utveckla formen för en god samverkan. Företagandet och företagsklimatet i stadsdelsområdet ska främjas bland annat genom samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor. Förvaltningen ska bland annat genomföra en trygghetsdialog med företagare i Bromma i samverkan med företagarföreningen och polisen. Trygghetskapande åtgärder kan leda till att nya företag vill etablera sig inom stadsområdet.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Förväntat resultat

Företagare känner sig trygga i Bromma

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska fortsätta att samverka med Bromma-Ulvsunda företagarförening	2019-01-01	2020-12-31	
✓ Förvaltningen ska genomföra en trygghetsdialog med företagare i Bromma i samverkan med företagarföreningen och polisen	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Förvaltningen ska samverka med företagare i Bromma i trygghetsfrågor	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på att årsmålet för två av två indikatorer har uppnåtts helt och att underliggande nämndmål har uppfyllts samt att nämndens aktiviteter har genomförts under året.

SoL- och LSS-bostäder samt boende för äldre

Under 2020-2021 öppnas en servicebostad med tio lägenheter inom kvarteret Baltic i Mariehäll. Under 2020 har fem av lägenheterna färdigställts och resterande fem lägenheter färdigställs 2021.

En boendeplan för 2020-2030 har tagits fram i samverkan med Region Västerort för att identifiera behov av nya bostäder med särskild service enligt SoL och LSS. Boendeplanen ger stöd för planering av nya byggnadsprojekt.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att hitta mer långsiktiga boendelösningar för personer med psykiska funktionsnedsättningar som bor på HVB-hem under en längre tid.

Äldres behov av olika boendeformer har presenterats i den årliga uppdateringen av äldreboendeplanen.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om sitt eget ansvar för sin boendeplanering och om de boendialternativ som finns.

Förskolor där barnen bor

Förskolelokaler i Bromma planeras utifrån befolkningsprognoser för olika stadsdelar och målet är att förskolor ska finnas i nära anslutning till där barnen bor.

Den nybyggda förskolan i Mariehäll har öppnat enligt plan. Till en början har förskolan inte kunnat öppna upp alla avdelningar vilket beror på att inskrivningsgraden är lägre än

prognostiserat i området och på grund av att en fristående aktör har öppnat en förskola i området. Platserna beräknas vara fyllda i början av 2021.

Förvaltningens lokalprogram har reviderats.

Enkelt avhjälpna hinder

Förvaltningens senaste verksamhetsinventering påvisade inga nya åtgärdsbehov.

Aktiv part i stadsutveckling

Förvaltningen besvarar remisser, deltar vid olika sammankomster och möten för att lämna synpunkter, lyfta frågeställningar samt påtala behov av mötesplatser, trygghet, tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv på kommande planerade stadsutvecklingsprojekt. I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika boendeformer och förskolelokaler samt vikten av kollektivtrafik och fungerande trafiklösningar samt värdet av Brommas grönområden. Förvaltningen inhämtar även synpunkter från pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor inför remissvar. Förvaltningen beaktar även att näringslivets förutsättningar och behov ingår som en del.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder. I förvaltningens remissvar över detaljplaner och vid samverkan kring kommande stadsutvecklingsprojekt samt i olika dialogforum påtalas behov av mötesplatser, trygghet och tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv. Arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortgår inom förvaltningens verksamheter för att tillgängligheten ska förbättras. Förvaltningen arbetar aktivt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet för att förebygga den otrygghet som många kvinnor och flickor upplever i det offentliga rummet.

För att kunna identifiera mönster kring könsskillnader och se över orsaker och behov av åtgärder genomförs jämställdhetsanalyser kvartalsvis vid inrapportering av ej verkställda beslut bland annat gällande insatsen bostad med särskild service. Det är fler män än kvinnor som söker och beviljas bostad med särskild service i Bromma, vilket även speglar resultatet för staden totalt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	5			0		1	Tas fram av nämnd	2020

Nämndmål:

2.2.1. I Bromma bor människor bra i en välfungerande boendemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra och välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service.

Behovet av grupp- och servicebostäder enligt LSS är stort i staden. Under de fyra senaste åren har inga nya bostäder för målgruppen öppnats i stadsdelsområdet. En servicebostad med tio lägenheter kommer enligt plan att öppnas år 2021. Det byggprojekt som innehåller en gruppboende bostad med sex lägenheter har stannat upp vilket innebär att förvaltningen inte vet när gruppboendebostaden kommer att stå klar. Behovet av bostäder för socialpsykiatrins målgrupp är också stort. Förvaltningen tar tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar i regionen fram ett gemensamt förslag till boendeplan för SoL- och LSS-bostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering. Inom äldreomsorgen genomförs också årlig en boendeplanering regionvis som utgör underlag till den stadsövergripande äldreboendeplanen som revideras årligen.

Förskolelokaler planeras utifrån befolkningsprognoser för olika stadsdelar i Bromma med målet att förskolor ska finnas i nära anslutning till där barnen bor. I uppdraget att ge samhällsstöd till nyanlända familjer i Bromma kan behovet av förskolor, öppna förskolor och fritidsverksamhet också behöva ses över.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Micasa, SISAB, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen. I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika boendeformer och förskolelokaler samt vikten av kollektivtrafik och fungerande trafiklösningar samt värdet av Brommas grönområden.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

11 Hållbara städer och samhällen

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Behovet av olika boendeformer för äldre, för personer med funktionsnedsättning och för personer inom socialpsykiatrins målgrupp tillgodoses.

Förskolor öppnas där barnen finns

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal pågående projekt som innehåller bostäder för målgrupper inom socialpsykiatri och LSS	1			2		1		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsatt samverkan med hyresvärdar för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder	2020-01-01	2020-12-31	
 Förvaltningen ska samverka med olika parter i planeringsprocessen för att säkerställa att förskolelokaler planeras in på platser där barnen finns.	2020-01-01	2020-12-31	
 Stadsdelsnämnden är en aktiv part i Brommas stadsutveckling	2019-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppfyllts under året. Bedömningen grundar sig på att de underliggande nämndmålen bedöms uppfyllda och att nämndens aktiviteter har genomförts.

Minskat klimatutsläpp

Transporter ska vara effektiva med minsta möjliga klimatutsläpp. Kortare resor i tjänsten sker främst med cykel, därefter väljs kollektiva färdmedel. Resor med bil sker endast när de första alternativen inte är möjliga. Allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter sker med elcykel, elmoped, elbil och kommunala färdmedel. Pandemin har inneburit att många möten har genomförts digitalt vilket förväntas innebära att växthusgasutsläppen har minskat under året.

Förvaltningen har som mål att minska antalet bilar inom verksamheterna. Under året har förvaltningens bilpark minskat med fem bilar. Hemtjänsten nya organisation förväntas bidra till att bilbehovet minskar ytterligare.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter.

Det har under året endast inkommit sex klagomål på tillgänglighet och säkerhet gällande de gång- och cykelvägar som ligger på parkmark. Dessa har handlat om hinder så som fallna träd

eller grenar på gång- och cykelbanor samt icke uppsopad vintersand på cykelbanan. Hindren åtgärdades omgående. Det uppkom aldrig något problematiskt vinterväglag men sedvanlig kontroll av halkbekämpningen genomfördes ändå för att säkerställa framkomligheten.

Det pågår en revidering av cykelplanen för Stockholm vilket kommer att påverka Bromma.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till att Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet behöver både ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv finnas med vid beslut om insatser. Tillgänglighetsförbättringar görs kontinuerligt inom de områden som nämnden ansvarar för. Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Nämndmål:

2.3.1 I Brommas verksamheter är transporterna effektiva och hållbara

Uppfylls helt

Beskrivning

Inom förvaltningen ska transporter vara effektiva med minsta möjliga klimatutsläpp. Vid kortare resor i tjänsten används cykel eller kollektiva färdmedel. Resor med bil görs bara när det bedöms vara det mest resurseffektiva färsättet.

Antalet bilar inom förvaltningen ska minska. Som ett led i detta ska det möjliggöras för en mer effektiv användning av förvaltningens bilar. Förvaltningen ska utveckla ett system som underlättar samutnyttjande.

När bilavtal går ut ska behovet av ny bil övervägas utifrån effektivitet och hållbarhet. Idag leasar förvaltningen miljöbilar, elbilar och laddhybrider. Vid ingång av nya bilavtal ska endast elbilar leasas. Laddstolpar behöver sättas upp på rätt platser i dialog med fastighetsägare.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

7 Hållbar energi för alla

11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Minskat antal bilar

Minskat klimatutsläpp

Förvaltningens bilar ska utnyttjas mer effektivt

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Ett system som möjliggör samutnyttjande av förvaltningens bilar ska utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	
✓	När bilavtal går ut ska behovet av ny bil övervägas utifrån effektivitet och hållbarhet	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Vid ingång av nya bilavtal ska elbilar leasas	2019-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

2.3.2 Gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens beredskap inför vinterns snöfall och halka är hög och det finns en tydlig målsättning. Vinterväghållningen på parkmark i Bromma ska ge hög trafiksäkerhet, god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Säkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras. På belysta gång- och cykelbanor och parkvägar ska halkbekämpning ske i sådan omfattning att trafikanter obehindrat och utan risk för personskador kan färdas på ytorna. Halkbekämpning ska utföras vid halkrisk och alltid utföras i samband med snöröjning. Punktsandning ska ske när fläckvis halka uppstått. Snöröjning ska utföras när snödjupet är tre centimeter. Moddplogning ska vid riklig förekomst av modd utföras så att ytan kan torka upp. Sandupptagningen ska vara avklarad senast 1 maj. Efter varje insats genomförs stickprovskontroller och brister i vinterväghållningen påtalas.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Alla belysta gång- och cykelbanor samt parkvägar vinterväghålls i enlighet med entreprenadavtalet.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för alla indikatorer har uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms också ha uppfyllts och KF:s aktiviteter har genomförts.

Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar

Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt tillgången till kulturaktiviteter.

Fritidsverksamheten inledde året med fokus på att utveckla arbetet med trygghet och delaktighet bland deltagande ungdomar. Verksamheten startade upp ett samarbete kring projektet "Demokratiklubb" med syfte att stärka ungdomars möjligheter att påverka sin närmiljö. Verksamheten införde "tjejtid" på Café U då det noterats en minskning i andel tjejer bland besökarna. Satsningen har lett till att fler tjejer även besöker fritidsgården under andra tider vilket innebär att andelen tjejer i verksamheten ökat märkbart.

Verksamheten planerade och genomförde varierade sportlovsaktiviteter som exempelvis utflykt till äventyrsbad, klättring och drejning. Efter sportlovet blev pandemin påtaglig. Sjukfrånvaron gick upp kraftigt och besökarantalen i verksamheterna sjönk. Fritidsverksamhetens planerade påsklovsaktiviteter ställdes in för att flytta fokus till spontana utomhusaktiviteter och utökade öppettider på fritidsgården Café U. Även Demokratiklubben och OMG (musikläger för tjejer) fick ställas in med anledning av pandemin.

Trots rådande pandemi har ett brett sommarlovsprogram genomförts där omkring 300 ungdomar deltog. Lekparkerna i Blackeberg och vid Tranebergsängen har bemannats regelbundet och fritidsgården Café U har varit öppen under större delen av sommaren. Tredje upplagan av Bromma Sportscamp har arrangerats och var större än någonsin, både i antal deltagande föreningar och deltagare räknat.

Även under höstlovet genomfördes ett brett program av lovaktiviteter. På grund av skärpta restriktioner med anledning av pandemin annonserade inte något jullovsprogram. Verksamheten genomförde utomhusaktiviteter under lovet.

Nätverket Fritid För Alla arbetar för att unga med funktionsnedsättning ska ha tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter. Som en del i det arbetet har formuläret för anmälan till lovaktiviteter utvecklats för att underlätta för unga med funktionsnedsättning att anmäla sig till lovaktiviteter. Två riktade aktiviteter arrangerades för målgruppen under höstlovet ("No-fall"). Fritidsverksamheten har också inlett en dialog med Hässelby-Vällingby om att starta upp en gemensam riktad verksamhet under 2021.

Kultur för barn i förskolan

Kultur i förskolan ska vara för, av och med barnen. Det egna skapandet, där barnen arbetar med kreativa material och uttryckssätt sker både på förskolan och på Idébanken där det arbetar en konstnär som tar emot barnen för skapande i en ateljé. I syfte att barnen ska få möta en professionell dansare, öka kompetensen hos medarbetarna kring dans och att öka rörelsen har ett samarbete med Kulturskolan i Stockholm inletts. De äldre barnen har fått besök av danspedagogen på förskolan och närliggande förskolor har kunnat gå till Kulturskolans lokaler vid Brommaplan. Projektet fortsätter även under 2021.

På grund av rådande pandemi har bokade föreställningarna och de vanliga biblioteksbesöken fått ställas in i hög grad. Även besöken i ateljén på Idébanken har ställts in men kompetensen används nu istället bland annat till ett utnätverk med fokus på naturmaterial och konstnären besöker också barngrupper för att arbeta med skapande och estetik utomhus. Stor fokus läggs nu på barnets egna skapande och mycket är förflyttat utomhus. Istället för att åka till

biblioteket kommer bokbussen till förskolan.

Kultur och idrott för äldre

Med anledning av pågående pandemi och den stora risken för smittspridning har staden fattat beslut om att alla aktivitetscentran och öppna mötesplatser ska hållas stängda. Detta medförde att även den inplanerade temamånaden i mars, "Kultur för äldre i Bromma", med ett brett utbud av aktiviteter, ställdes in. Under perioden juni-oktober var aktivitetscentren och mötesplatserna åter öppna i begränsad omfattning. De aktiviteter som erbjöds var förlagda utomhus och omfattade både fysisk aktivitet och social samvaro. Aktiviteterna tillät ett maxantal föranmälda deltagare. Att aktiviteterna var förlagda utomhus medförde även att verksamheten nådde ut till fler deltagare. Från och med november har verksamheterna åter stängt på grund av pågående pandemi.

Aktiviteter på vård- och omsorgsboenden har erbjudits i begränsad omfattning såsom promenader, odling på balkonger och i trädgård, sångstunder, högläsning och lätt gymnastik. Med anledning av besöksförbudet på vård- och omsorgsboenden har alla inbokade aktiviteter med utomstående aktörer, såsom föreningar och frivilligorganisationer ställts in. Aktiviteter som sång och musik har erbjudits utomhus med avstånd, så att de äldre kunnat lyssna även från sina balkonger. Det har uppskattats av både boende och anhöriga.

Tillgänglig utemiljö

Inom stadsdelsområdet finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat som även nyttjas av människor som inte bor i Bromma.

Tillgängligheten i utemiljön förbättras löpande och är en naturlig del vid planering för investeringar på parkmarken. För att få in ytterligare perspektiv i arbetet påbörjas en samverkan med förvaltningens funktionshinderråd och pensionärsråd i syfte att tillvarata rådets synpunkter om tillgänglighet och äldreperspektiv inför kommande större investeringar.

Information

Ett arbete med att utveckla stadsdelens information i "Hitta service", exempelvis om strandbad och utegym har påbörjats. Arbetet fokuserar på inbjudande texter och bilder, tydliga tillgänglighetsangivelser för personer med funktionsnedsättning, klarspråk samt tydliga hänvisningar för hur besökare kan göra en felanmälan och lämna synpunkter. Utvecklingsarbetet fortsätter 2021.

Föreningsbidrag

Föreningsbidrag har beviljats till 18 föreningar som bedriver verksamhet som kompletterar eller stödjer nämndens verksamheter inom prioriterade områden. Många av de aktiviteter som föreningarna i Bromma planerade genomföra under året har ställts in.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med stark besöksnäring behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas

med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

Fritidsverksamheten arbetar för att nå ut till barn och ungdomar med och utan funktionsnedsättning. De arbetar också medvetet för att deltagandet ska vara mer jämnt fördelat mellan könen. Alla barn och ungdomar är välkomna i fritidens verksamhet utifrån principer om jämlikhet och jämställdhet, något man arbetar aktivt med så det även ska spegla deltagandet.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan bidrar till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Föregående års medborgarundersökning visar att kvinnorna känner sig mindre trygga än männen och kvinnorna är också mindre nöjda med utomhusbelysningen. För att öka tryggheten inom stadsdelsområdet genomförs trygghetsskapande åtgärder, bland annat i form av förstärkt belysning på olika platser.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön görs löpande på parkmark och i naturreservat för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	79 %	80 %	79 %	85,4 %		75 %	75 %	2020
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	78 %	74 %	81 %	77,3 %		75 %	75 %	2020
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	77 %	76 %	78 %			65 %	65 %	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden ska i samarbete med berörda nämnder utreda möjligheten att i vattennära stadsdelar att anlägga bryggor där föreningar kan förtöja föreningsflottar, exempelvis bastuflottar och förråd för utrustning till vattenidrotter, för självkostnadspris.	2020-01-01	2020-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att från 2021 samla ansvaret för stadens samtliga motionsspår under idrottsförvaltningen.	2020-01-01	2020-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och arbetsmarknadsnämnden ta fram en modell för hur man ska arbeta uppsökande mot nyanlända för att få dem aktiva i föreningslivet.	2020-01-01	2020-12-31	
  Kulturnämnden ska i samråd med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser utforma en strategi för gatukonst och muralmålningar i stadsmiljön genom ökad samverkan med fastighetsägare samt förenklad tillståndshantering.	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och bolagsstyrelser ta fram en stadsövergripande strategi för att främja fler kulturlokaler- och scener i staden.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

2.4.1 I Bromma har människor tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet. I Bromma finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat. Stadsdelens parker är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. Genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion ges brommaborna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö.

För att möta olika behov vid utvecklingen av parkmark som till exempel vid planering av aktivitetsytor, motionsspår och lekparker i stadsdelen arbetar förvaltningen fram underlag inför beslut om åtgärder och investeringar. Underlaget kan bygga på demografi, dialoger med förvaltningens fritidsverksamhet, idrottsförvaltningen, och föreningslivet samt inkomna synpunkter och önskemål från brommaborna.

För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas och naturreservat ska tillgängliggöras för personer med nedsatt funktion. Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början.

Barn, ungdomar, vuxna och äldre i Bromma ska ha nära till kultur och eget skapande. Inom samtliga verksamheter fortsätter arbetet för att öka möjligheten för alla som bor i Bromma, oavsett ålder, kön och funktionsförmåga, att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Genom förskolans utbildning ska barnen få möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Barnen ska få möjlighet att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet.

Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter. Genom fritidsverksamhetens samverkan med medborgarkontoret, skolor, föreningar och idrottshallar skapas nya mötesplatser med olika inriktningar för ungdomar. En ny inriktning inom fritiden blir att utveckla studiehjälp inom verksamheten vilket kan ske i samverkan med civilsamhället. Arbetet för jämnare

könsfördelning fortsätter inom verksamheten. Arbetet med att nå fler barn och unga med funktionsnedsättning ska också fortsätta.

På medborgarkontoret i Blackeberg erbjuds finska berättarcaf er och skrivarkurser på finska. Medborgarkontoret marknadsför även aktiviteter i övriga staden som vänder sig till nationella minoriteter. Förskolan ska  cks  bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. Äldreomsorgen kommer att fortsätta anordna aktiviteter i samarbete med Hannahemmet som är ett vård- och omsorgsboende f r finstalande.

Ett brett utbud av kulturella aktiviteter erbjuds på stadsdelens vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och öppna mötesplatser. En stor del av kulturutbudet sker i samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Kultur och idrott inom äldreomsorgen tillhandah lls i syfte att minska social isolering och upplevelse av ensamhet.

Föreningar och ideella organisationer har möjlighet att söka föreningsbidrag. Föreningens verksamhet ska komplettera eller stödja nämndens verksamhet inom följande prioriterade områden:

- Verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet
- Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som motverkar social isolering
- Digital kompetens för äldre och personer med funktionsnedsättning
- Verksamhet f r barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Ideella föreningar och andra fristående aktörer i civilsamhället som f r stöd av nämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet. Föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till v ldbejakande extremism beviljas inte föreningsbidrag.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

11 Hållbara st der och samhällen

Förväntat resultat

Ungdomar  r nöjda med tillgången av kultur- och idrottsaktiviteter

Ungdomar deltar i föreningsliv och samverkansinsatser med föreningar har startat

Äldres sociala isolering och upplevelse av ensamhet minskar

 kad tillgänglighet i utemiljön

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Möjligheten att nyttja parker och naturreservat i Bromma ska �ka för att alla, oavsett funktionsförmåga. Arbetet ska ske i samverkan med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Samverkan med föreningsliv och andra aktörer ska stärkas och utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av sex indikatorer har uppnåtts helt, två indikatorer har delvis uppnåtts och årsmålet för en indikator har inte uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts och KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts.

Ekologiska måltider

Alla verksamheter inom förvaltningen som tillagar måltider arbetar för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel, samtidigt som ekologiska val påverkar verksamheternas ekonomi eftersom ekologiska livsmedel ofta är ett dyrare alternativ. Förskolorna strävar efter att skapa en ekonomi som klarar flera ekologiska inköp genom att minska matsvinnet och laga mera vegetarisk mat. En faktor för de förskolor som har lägre andel inköpta ekologiska måltider är att de inte har egna kök utan de använder sig av catering. Vid catering är det svårare att påverka andelen ekologiska livsmedel. Utfallet för andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i förvaltningens verksamheter är 46 procent vilket är en minskning jämfört med utfallet för 2019. Det är minskade ekologiska inköp inom äldreomsorgen som har påverkat utfallet. Ekologiska varor har ofta varit restnoterade vilket lett till icke ekologiska alternativ. Hög sjukfrånvaro bland personal som hanterar beställningar i systemet har också påverkat utfallet då ekologiska alternativ inte alltid varit förstahandsvalet vid beställningar av vikarierande personal. Inom förskolan har andelen ökat till 53,4 procent. Arbeta pågår med att öka medvetenheten kring ekologiska livsmedel och via inköpen i Agresso får kökspersonalen en god överblick.

Matavfall och övrigt avfall

Inom förvaltningens verksamheter ska matavfallet minska och där det finns möjlighet ska matavfallet insamlas. Genom att minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall påverkas miljön i en hållbar riktning.

Andelen hämtställen med matavfallsinsamling där det är fysiskt möjligt utgör 89 procent av antalet hämtställen - en ökning med 13 procent sedan föregående år.

En mätning av matsvinn var planerad att genomföras inom förvaltningens verksamheter under våren för att uppmärksamma mängden slängd mat under en vecka. Målet var att därigenom minska matsvinnet. Mätningen fick ställas in på grund av att hanteringen av pandemins konsekvenser behövde alla tillgängliga resurser.

Användningen av plast- och engångsmaterial har ökat i och med omvårdnaden av covidsmittade äldre. Eftersom de flesta av äldreomsorgens aktiviteter har hållits utomhus har användandet av engångsartiklar också ökat. Därmed har mängden avfall ökat inom äldreomsorgen.

Återbruk

Möbler och annat som inte längre behövs inom förvaltningens verksamheter har annonseras ut på Stocket återbruk. Vid behov av exempelvis möbler och inventarier har Stocket återbruk används i första hand. Behovet av att köpa ny alternativt byta ut inredning har varit lågt under året. Inredning har istället renoverats, tvättats och anpassats för möblering av det nya förvaltningskontoret med inflytt i augusti 2021.

Miljöarbete inom förskolan

Förskolorna arbetar i olika projekt som syftar till att barn upptäcker sambandet mellan sig själva och naturen. Barnen vistas ofta i naturen i närområdet där de på olika sätt utforskar relationer och samband kring de som lever på platsen, både växter och djur och i relation till dem själva. Återbruk- och naturmaterial finns tillgängligt och är en tillgång i barnens lek, utforskande och kreativa skapande. Många förskolor fokuserar på odling och det har också ökat i samband med den ökade utevistelsen på grund av pandemin. Att lära sig odla ger förståelse för hur den naturvetenskapliga processen fungerar och leder också till en förståelse för vad kosten har för betydelse för hälsan ur ett ekologiskt och socialt perspektiv. Allmänt har det blivit ett större fokus på naturen genom den ökade utevistelsen.

Byggvarubedömning – BVB

Genom att förvaltningen i sina upphandlingar har en kravspecifikation avseende användning av BVB förväntas entreprenörerna uppfylla kravet. Inom stadsmiljö har tio projekt genomförts under året där kraven för BVB är uppfyllda enligt entreprenörens redovisningar. Vid slutbesiktnings säkerställs att arbetet har utförts enligt BVB eller jämförbara system och att dokumentation överlämnas till beställaren.

Köpt energi

Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder fortsätter inom förvaltningens verksamheter inom områden som förvaltningen råder över. Årsförbrukningen har minskat jämfört med föregående år. Samverkan kring energifrågor med fastighetsägare ska stärkas ytterligare.

All belysning vid samtliga motionsspår är utbytt. Under året har ett arbete skett med att kontrollera vilka abonnemang på parkmark som kan säkras ned för att spara energi. Dessutom har sex stycken belysningsmaster i parker identifierats som möjliga att åtgärda under 2021 och det har därför gjorts en beräknings- och kostnadsanalys för dessa.

Biologisk mångfald

För att gynna den biologiska mångfalden har 52 000 kvm gräsytor klassats om till slätterängar (2019). Det är en ökning med 16 procent från 319 000 kvm till 371 000 kvm vilket motsvarar cirka tio normalstora fotbollsplaner. En konsekvens av omklassningen är minskade aktivitetsytor. Det har inkommit synpunkter och önskemål från brommabor där det efterfrågats mer aktivitetsytor. Under året har därför 10 000 kvm gräsytor omklassats från höggräs/slätteräng till bruksgräs. En ny inventering av gräsytor ska genomföras efter sommaren 2021.

Under året har det genomförts olika naturvårdande insatser för att gynna den biologiska mångfalden i Brommas grönområden inklusive naturreservat. Åtgärder i form av selektiv

gallring utifrån olika arters behov samt friställning av ekar. Trädplantering och lökplantering har genomförts. Rishögar sparas på lämpliga platser, högstubbar har sparats vid fällningar på ett flertal platser och död ved lämnas kvar i största möjliga mån i så kallade faunadepåer.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma vistas i en hälsosam och hållbar miljö både inne och ute. Naturvårdande insatser genomförs löpande i parker och grönområden vilka bland annat bidrar till den biologiska mångfalden.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till en hållbar stad med god livsmiljö behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet i alla verksamheter. För att öka tillgängligheten och tryggheten i Brommas parker och grönområden genomförs löpande olika insatser för att brommabor, oavsett funktionsförmåga och kön, ska kunna nyttja parker och grönområden. Ett arbete som genomförs under året är att uppgradera till bättre och klimatsmartare belysning på parkmark i samverkan med trafikkontoret.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100 %	2020
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	89 %			76 %		100 %	70 %	2020
Analys Årsmålet att alla hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling skulle ha matavfallsinsamling visade sig vara för optimistiskt då förvaltningen inte råder över utfallet. Det har dock skett en ökning med 13 procent från föregående år och utfallet ligger nära KF:s årsmål för 2022 som är 90 procent.								
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	46			47,38		55 %	55 %	2020
Analys Andelen ekologiska livsmedel av totalt inköpta livsmedel har sjunkit i jämförelse med föregående år. Det är minskade ekologiska inköp inom äldreomsorgen som har påverkat utfallet. Inom förskolan har andelen ökat till 53,4 procent.								
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,7					1,9	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	2020
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	2,52 GWh			2,7 GWh		2,6 GWh	1945 GWh	2020

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	17					150 st	4 500 st	2020
Analys								
Årsmålet om 150 annonser på Stocket återbruk visade sig vara alldeles för högt satt. Behovet av att köpa ny alternativt byta ut inredning har varit lågt under året. Inredning har istället renoverats, tvättats och anpassats för möblering av det nya förvaltningskontoret med inflytt i augusti 2021.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

2.5.1. I Bromma har människor tillgång till parker och grönområden som klarar nya klimatförutsättningar och som bidrar till en biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att uppnå en stor biologisk mångfald i Bromma genomförs en rad olika naturvårdande åtgärder som bland annat utgår från EU:s artskyddsförordning. Exempelvis upprättas skötselplaner för särskilt beaktansvärda områden, åtgärder sker vid groddammar, omklassning sker av grönytor till slätterängar och död ved lämnas kvar. Under året ska fler ytor omklassas för blomsterängar inom stadsdelsområdet.

Att skapa möjligheter för stadsodlingar är också en åtgärd för att öka den biologiska mångfalden. Odlingarna skapar samtidigt ett ökat rekreativvärde för brommaborna.

För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 6 Rent vatten och sanitet
- 13 Bekämpa klimatförändringar
- 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Förväntat resultat

Den biologiska mångfalden är stor i stadsdelens parker och grönområden
Fler ytor för blomsterängar inom stadsdelsområdet
Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra åtgärder för biologisk mångfald (t.ex. omklassa fler ytor för blomsterängar, låta fallna träd ligga kvar)	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

2.5.2. I Bromma vistas människor i en hälsosam, klimatsmart och hållbar miljö Uppfylls helt**Beskrivning**

För att bidra till en hälsosam och hållbar miljö ska verksamheterna minska sin klimatpåverkan. Medarbetarnas miljömedvetenhet ska öka genom dialog, information och aktiviteter. Stadens miljöprogram 2020-2023 kommer att vara vägledande i förvaltningens arbete för en hållbar utveckling.

Genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial, minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall där det är möjligt och genom att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel påverkas miljön i en hållbar riktning.

Förskolans utbildning ska utmana och stimulera barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro. Förskolan ska erbjuda en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier.

Förvaltningens verksamheter ska bidra till ett bättre resursutnyttjande genom återbruk av möbler och andra inventarier så långt det är möjligt.

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. När egna upphandlingar av entreprenader görs framställs alltid en kravspecifikation avseende användningen av byggvarubedömning (BVB).

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder inom förvaltningens olika verksamheter. Armaturer på parkmark byts succesivt ut till LED-belysning.

Att använda mer trä vid byggnationer är bra för miljön. Projektering för en träförskola i Blackeberg ska påbörjas under året.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 7 Hållbar energi för alla
- 12 Hållbar konsumtion och produktion
- 13 Bekämpa klimatförändringar

Förväntat resultat

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar jämfört med föregående år.
Matavfall och övrigt avfall ska sorteras och avfallsmängden ska minska jämfört med föregående år
Minskad energiförbrukning jämfört med föregående år
Alla bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system
Medarbetarnas miljömedvetenhet ökar vilket leder till en positiv klimatpåverkan
Återbruk av möbler med mera ökar
Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	För att uppmärksamma och därmed minska matsvinn i våra verksamheter ska mängden matsvinn mätas under två specifika veckor under 2020	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Förvaltningen ska upprätta en lokal miljö- och klimathandlingsplan utifrån stadens Miljöprogram och Klimathandlingsplan	2020-01-01	2020-12-31	
✓	I samarbete med stadens bolag och förvaltningar ska armaturer, vitvaror m.m. bytas ut till klimatsmarta energilösningar	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Icke-plast ska alltid övervägas som förstahandsalternativ	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Information om "Klimatsmart i hemmet" ska spridas till brommaborna. Handbok finns på https://www.stockholm.se/klimatsmarthem	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Insatser ska genomföras för att öka medvetenheten inom förvaltningen om vilka livsmedel som har en negativ klimatpåverkan	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Möbler och annat som inte längre behövs i verksamheten ska annonseras ut på Stocket återbruk. Vid behov av exempelvis möbler, inventarier, fast inredning, byggmaterial och storköksutrustning ska i första hand Stocket återbruk användas.	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Samtliga verksamheter ska finna och genomföra klimatförbättrande åtgärder inom den egna verksamheten. I verksamheternas T2:or ska alla klimatförbättrande åtgärder som har genomförts och planeras redovisas. Utifrån redovisningarna utses årets klimatsmarta verksamhet i Bromma.	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat ska implementeras	2020-01-01	2020-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet är uppfyllt. Bedömningen grundas på att ett av de två målen för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet är uppfyllt och ett är delvis uppfyllt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1** *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts

Nämnden redovisar ett överskott med 49,6 miljoner kronor för verksamhetsåret 2020 efter fonddispositioner. Resultatet påverkas bland annat av ersättning av merkostnad i samband med covid-19.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper och genom att ett jämställdhetsperspektiv finns med i både beslut och genomförande.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2** *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna*, gör förvaltningen bedömningen att målet är delvis uppfyllt.

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. Årets enkät visar ett lägre resultat för AMI gällande motivation, ledarskap och styrning jämfört med föregående år. Brommas resultat ligger nu i nivå med staden totalt. I det fortsatta arbetet ska ett särskilt fokus läggas på ledarskapet.

Arbetet med kompetensförsörjning har avstannat på grund av pandemin samtidigt som nya erfarenheter har gjorts. Det fortsatta arbetet med kompetensförsörjningen inom förvaltningen kommer att präglas av det arbete som skett i den tuffa situation som har varit och råder inom ett flertal verksamheter.

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Aktiviteter och insatser har till viss del ställts in på grund av pandemin.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att integrera jämställdhetsarbetet i det ordinarie arbetet med målet att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att årsmålen för tre av fyra indikatorer har uppnåtts helt och

års målet för en indikator har uppnåtts delvis. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts helt.

Budget i balans

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Nämndmålet uppfylls genom att nämndens totala kostnader ryms inom budget. Dock bär inte varje verksamhetsområde sina egna kostnader. Året har präglats av pandemin och konsekvenserna av den har bidragit till flera ekonomiska utmaningar.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper.

Jämställdhet

I arbetet med en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen har uppmärksamats och analyser av resultaten har genomförts för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	96,9 %			100 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	94,7 %			100,9 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens prognossäkerhet T2	-2 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2020
Analys Prognossäkerheten har varit relativt god. Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi och har gjort det ekonomiska läget under året svårbedömt. Den extraordinära situationen har medfört förändringar i kostnadsnivåer som inte påminner om ett normalt år och har varit svåra att förutse. Statliga ersättningar har utbetalats för kostnader relaterat till hög sjukfrånvaro. En del av de merkostnader som uppstått i verksamheterna till följd av pandemin har förvaltningen fått ersättning för.								

Nämndmål:

3.1.1 Brommas verksamheter har en budget i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samtliga enheter ska bedriva en verksamhet inom tilldelad budgetram samtidigt som måluppfyllelsen ska vara hög. Detta är en förutsättning för ekonomiskt hållbarhet och en nämndbudget i balans samt för att KF:s inriktningsmål ska uppfyllas. Genom att använda tilldelade medel på ett resurseffektivt sätt säkerställs att en hög servicenivå till brukarna uppnås. Genom att höja chefernas kompetens gällande prognos- och budgetuppföljning samt genom väl förberedda månatlig budgetuppföljningar inom samtliga enheter eftersträvas hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet. Vid prognostiserade underskott ska handlingsplaner upprättas och följas. Samtliga verksamheter som inte bedöms uppnå budget i balans 2019 har tagit fram effektiviseringsåtgärder för att uppnå budget i balans 2020. Åtgärderna stäms av månatligen i samband med budgetuppföljningen. Verksamheter som sedan flera år tillbaka har en bristande måluppfyllnad och/eller mångårigt underskott ska ses över om prognosen visar fortsatta utmaningar.

Intäktsfinansierade verksamheter inom individ och familjeomsorg samt socialpsykiatri ska finansiera sina egna hyreskostnader. Befintliga lokaler ska ses över.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
 Delmål 16.5 Bekämpa korruption och mutor

Förväntat resultat

Brommas enheter har en budget i balans, rättvisande räkenskaper, hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet samt en hög måluppfyllnad.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Prognostiserar en budget i balans	Ja				Ja	Ja		Nov 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Använda stödteam för verksamheter med komplexa utmaningar som riskerar leda till att mål inte kan uppfyllas	2020-01-01	2020-12-31	
 Chefer och budgetcontrollers ska förbereda sig inför budgetmöten genom att följa verksamhetsspecifika checklistor för att säkerställa korrekta ekonomiska prognoser	2020-01-01	2020-12-31	
 Ekonomienheten ska erbjuda alla enhetschefer en grundläggande utbildning i prognos- och budgetuppföljning	2020-01-01	2020-12-31	
 Vid befarat underskott upprättas en handlingsplan	2019-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av åtta indikatorer har uppnåtts helt och två har uppnåtts delvis. Årsmålen för två indikatorer har inte uppnåtts. Det underliggande årsmålet bedöms vara delvis uppfyllt.

AMI

Det är viktigt för förvaltningen att vara en bra arbetsgivare med bra arbetsplatser där medarbetare trivs och utvecklas. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen ett underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. I enkäten finns nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för AMI, samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Enligt årets medarbetarenkät ligger Brommas resultat i nivå med staden totalt. Jämfört med föregående år har totalindex minskat med ett indextal från 82 till 79. Det är en betydande förändring jämfört med tidigare år. Sedan 2012 har AMI pendlat mellan 82 och 83. Både män och kvinnor har sänkt sin nöjdhet jämfört med 2019. Minskningen är lika stor oavsett kön, men männen är något mer nöjda. Åldersgruppen 18-24 år är fortsatt minst nöjda. De har en sämre nöjdhet inom samtliga frågeområden, men upplever sitt arbete meningsfullt och har ett intresse av att utveckla sin kompetens utifrån verksamhetens behov.

Medarbetare 45 år och äldre har ett genomgående högre resultat inom alla frågeområden. Detta pekar på att åldern har en betydelse för förståelse av hur arbetet bidrar till måluppfyllelse och hur insatt man är i arbetsplatsens mål. Ett antagande är att yngre medarbetare har större behov av att förstå sammanhanget och behöver därför ett annat ledarskap än äldre medarbetare.

Cheferna inom förvaltningen har minskat sin nöjdhet betydligt jämfört med tidigare år. Framförallt inom en avdelning har AMI sjunkit kraftigt med 6 enheter vilket påverkat totalresultatet.

I det fortsatta arbetet behöver ett stort fokus läggas på ledarskapet. Dels att ta till vara engagemanget i verksamheterna, dels att skapa förutsättningar för att öka motivationen och engagemanget hos medarbetarna. En av förvaltningens fortsatta utmaningar är att höja motivation och engagemang bland framförallt yngre medarbetare genom ett ledarskap som möter gruppens behov.

Medarbetarenkätens resultat ligger till grund för en fortsatt dialog inom verksamheterna och för upprättandet av handlingsplaner med målet att bibehålla goda resultat och förbättra det som behöver utvecklas.

Kompetensförsörjning

Inom förvaltningens verksamheter är kompetensförsörjningen en fortsatt stor utmaning. I

inledningen av året påbörjades ett arbete gällande kompetensförsörjning inom förvaltningsledningen. Avdelningarna har många gemensamma utmaningar och den viktigaste strategiska frågan 2020 är att leda i svårare tider, något som förvaltningens chefer på alla nivåer har fått erfara under våren och sommaren utifrån ett annat perspektiv än det som var när den strategiska frågan formulerades i januari. De sex utvecklingsområden kopplade till kompetensförsörjning som ledningen beslutade arbeta vidare med är

- Roller och uppdrag
- Förändringsledning
- Stöd
- Samverkan
- Kommunikation
- Ledarskap

Arbetet stannade av grund av pandemin samtidigt som nya erfarenheter har gjorts och ledarskapet har prövats hårt. Det fortsatta arbetet med kompetensförsörjningen inom förvaltningen kommer att präglas av det arbete som skett inom samtliga utvecklingsområden där en utveckling har tvingats fram både snabbare och mer innovativt under den tuffa situation som har varit inom ett flertal verksamheter.

Ett arbete med framtagande av arbetsbeskrivningar och kravprofiler har påbörjats. Syftet är att tydliggöra ansvar och uppdrag samt att stärka medarbetarskapet. Under våren 2020 har generella arbetsbeskrivningar för befattningen enhetschef/rektor och biträdande enhetschef/biträdande rektor tagits fram. Framöver kommer arbetsbeskrivningar för de större yrkesgrupperna att successivt arbetas fram.

Planeringen för en utbildningssatsning gällande förändringsledning för alla chefer inom förvaltningen påbörjades i slutet av året.

Under inledningen av året planerades kompetenshöjande insatser för medarbetare inom förvaltningens verksamheter. Planerade insatser har till stor del pausats under pandemin. Fokus har istället legat på kompetenshöjande insatser anpassade efter de behov som uppstått på grund av pandemin för att fortsatt kunna bedriva verksamheter smittsäkert.

Ett stort arbete med rekrytering har pågått under året för att säkerställa bemanningen i samhällsviktiga verksamheter.

Kompetensutvecklingssatsningen

I samband med VP 2020 ansökte förvaltningen om medel för åtta kompetensutvecklingssatsningar.

Palliativa ombud

Förvaltningen ansökte om och beviljades 234 816 kr för utbildning av 40 medarbetare till palliativa ombud. Utbildningen hålls av Palliativt kunskapscentrum och 21 medarbetare har deltagit.

Palliativ vård är en helhetsvård för svårt sjuka och döende personer. I det palliativa förhållningssättet betonas teamet där omvårdnadspersonalen har en viktig roll. På vård- och omsorgsboende är boendetiderna ofta korta och omvårdnadspersonalen möter därför också ofta boende i behov av palliativ vård. Medarbetarna behöver stärkas i att hantera bemötande

och omvårdnad av de boende i detta skede.

Ökad kunskap om nutrition

Förvaltningen ansökte om och beviljades 249 600 kr för att ge medarbetare på vård- och omsorgsboenden och inom hemtjänst ökad kunskap om nutrition. Utbildningen har på grund av pandemin inte kunnat genomföras.

Jobba säkert med läkemedel

Förvaltningen ansökte om och beviljades 97 200 kr i syfte att de medarbetare på vård- och omsorgsboenden som hanterar läkemedel ska genomgå Svenskt Demenscentrums kunskapshöjande webbutbildning. Utbildningen ger baskunskaper inför delegering av läkemedelshantering. Ett stort antal medarbetare som ska ha delegering att ge läkemedel har genomgått utbildningen.

Ju fler i en personalgrupp som har kunskap om säker läkemedelshantering desto mindre är riskerna för felhantering av läkemedel. En bredare kunskapsnivå innebär även att fler i personalgruppen på ett säkrare sätt kan observera risker och oönskade effekter av läkemedel.

Ökad demenskunskap för biståndshandläggare inom äldreomsorgen - Silviacertifiering

Förvaltningen ansökte om och beviljades 243 700 kr för att äldreomsorgens beställarenhet ska kunna Silviacertifieras. Utbildningen har på grund av pandemin inte kunnat genomföras.

Kompletterande Silviacertifiering, steg 1

Förvaltningen ansökte om och beviljades 388 176 kr för att utbilda nyanställda medarbetare som inte deltagit i enheternas Silviacertifiering. Alla medarbetare får samma grundläggande kompetens inom området demens och därmed bättre förutsättningar att förstå och bemöta den demenssjukas behov. På grund av rådande restriktioner har inte alla medarbetare kunnat genomföra utbildningen.

Psykisk ohälsa hos äldre

Förvaltningen ansökte om och beviljades 206 976 kr för att medarbetare på vård- och omsorgsboenden och inom hemtjänst ska kunna öka sin kunskap om äldres psykiska ohälsa. Utbildningen är genomförd för medarbetare på vård- och omsorgsboenden. På grund av rådande restriktioner kunde utbildningen inte genomföras för hemtjänstens medarbetare.

En omfattande utbildningsinsats gör att fler medarbetare får kunskap om psykisk ohälsa hos äldre. Detta är ett mycket viktigt och alltmer aktuellt område. Utbildning behövs för att ge medarbetarna inom äldreomsorgen större förståelse för och kunskap om psykisk ohälsa och därmed även förutsättningar att kunna ge en bättre vård och omsorg

Anhörigstöd

Förvaltningen ansökte om och beviljades 212 800 kr för att möjliggöra att ett flertal medarbetare får ökad kunskap om anhörigstöd. Utbildningen har på grund av pandemin inte kunnat genomföras, men planeras genomföras under våren 2021.

Silviasjuksköterskor

Förvaltningen ansökte om och beviljades 529 280 kr för att vidareutbilda fyra stycken Silviasjuksköterskor. Utbildningsarrangör är Sophiahemmet. En medarbetare har påbörjat utbildningen som sträcker sig till och med vårterminen 2021.

Sjuksköterskorna handleder övrig omvårdnadspersonal i det dagliga arbetet på boendet. Den

fördjupade kompetens i ledarskap och kvalitetsarbete inom demensvård som utbildningen ger säkrar kvaliteten på omvårdnaden. Tillsammans med utbildade Silviasystrar kommer en bred kompetens finnas inom organisationen.

Resursanvändning

Förvaltningen ser kontinuerligt över organisation, arbetsformer och lokalanvändandet för att ha en effektiv verksamhet. Förvaltningen arbetar för en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning.

Förvaltningen är med på de flesta gemensamma upphandlingar som sker tillsammans med serviceförvaltningen och vid lokala upphandlingar i samarbete med andra förvaltningar. Detta gör att det finns ramavtal att avropa ifrån vid behov av varor och tjänster. Därmed minskas antalet direktupphandlingar vilket innebär att skattemedel används effektivt.

Implementeringen av Projekt VINST (Verktyg för inköp i Stockholms stad) har pågått under våren och sommaren 2020. Projektets huvudfokus är nya arbetssätt och nya system för inköp och upphandling. Ett gemensamt system och arbetssätt ska förenkla inköpen och förväntas leda till att andelen elektroniska inköp fortsätter öka.

Marknadsdialog och systematisk uppföljning av avtal

Fem avtal är upphandlade med ett kontraktsvärde över 2 miljoner kronor under 2020. Fyra av dessa avtal är samordnade med andra stadsdelar och ett är ett lokalt avtal. Marknadsdialog ska genomföras innan uppstartsmöte för upphandlingsprojekt som en del i behovs- och marknadsanalysen. I upphandlingsprocessen sker marknadsdialog innan kravställning. Dialogen sker dels genom att sondera utbudet av varan eller tjänsten som ska upphandlas men också genom att kunniga personer inom de olika upphandlande verksamheterna medverkar i upphandlingens referensgrupp där de delger verksamhetens behov samt sin kännedom om marknaden.

Alla nya avtal får en plan för systematisk uppföljning. Vid den systematiska uppföljningen följs en checklista som stöd och vägledning.

Externa konsulter

Förvaltningen är restriktiv i användandet av konsulttjänster. Konsulter används när det är det mest kostnadseffektiva alternativet eller det enda alternativet.

Andel personalkostnader för externa konsulter inom socialtjänstens myndighetsutövning är 2 procent av de totala personalkostnaderna 2020.

Index Bra arbetsgivare

Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Förvaltningen har värdet 77 på Bra arbetsgivare, vilket är 4 indexpunkter lägre jämfört med föregående år. Det är också 4 indexpunkter lägre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar.

Av delindexen återfinns den största förändringen mellan 2019 och 2020 för Jämställdhet med en minskning på 12 indexpunkter, från 84 till 72. I detta delindex finns skillnaden mellan män och kvinnor beträffande heltid, långtidssjukfrånvaro och karriärmöjligheter/chefskap. Detta delindex påverkas stort av mindre förändringar, såsom att en manlig chef slutar och ersätts av

en kvinna. Föregående år ökade delindex Jämställdhet mest och i år står delindexet för den största minskningen.

Inom förvaltningen

- har kvinnor en högre andel heltid än män (94)
- har män lägre långtidssjukfrånvaro (76)
- har kvinnor större möjlighet till chefskap (46)

Av förvaltningens 89 chefer är 82 kvinnor och 7 är män. Förvaltningen behöver framförallt rekrytera fler män till chefsposter för att få ett högre resultat på delindex Jämställdhet.

Värdet på delindex Attraktiv arbetsgivare har ökat med 2 indexpunkter från föregående år från 85 till 87, vilket också är 2 indexpunkter högre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar. Delindexet följer upp tillsvidareanställningar, korttidsfrånvaro och avgångar/egen begäran.

Resultatet för delindex Rekommendera arbetsplats är 71 vilket är en minskning med 4 indexpunkter jämfört med föregående mätning. Värdet är 1 indexpunkter lägre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar. Föregående år låg vi 3 indexpunkter högre än samtliga stadsdelsförvaltningar.

Delindexet Rekommendera arbetsplats bygger på följande frågor i medarbetarenkäten;

- Jag har en bra arbetsituation (67)
- På min arbetsplats behandlas alla med respekt (72)
- Jag tycker att min chef och jag har meningsfulla medarbetarsamtal (76)
- Vi genomför det vi beslutat om på arbetsplatsen (70) 70.

Resultatet i årets mätning visar på ett lägre utfall för samtliga frågor. Det är viktigt att fortsätta jobba med det systematiska arbetsmiljöarbetet och då framförallt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det handlar framförallt om att arbeta hälsofrämjande med fokus på förebyggande insatser samt genom aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagen. Vidare krävs en mer systematisk uppföljning av de beslut som tas inom respektive verksamhet.

God och hälsosam arbetsmiljö - Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Det övergripande arbetet har dock påverkats av pandemin genom inställda satsningar och prioriteringar som varit nödvändiga för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

För att öka hälsan och sänka sjukfrånvaron har åtgärden hälsosamtal införts vid upprepad korttidsfrånvaro. Samtalen sker med företagssköterska, chef och medarbetare. Samtalen har pågått sedan mars 2019 och var planerade att fortsätta under 2020. Insatsen pausades från mars 2020 och hela våren på grund av pandemin. Under hösten startade samtalen upp igen och det öppnades även upp för digitala hälsosamtal som komplement till fysiska möten. Totalt har 24 hälsosamtal genomförts under året.

Riktade insatser till enheterna har inte varit möjliga att genomföra på grund av pandemin. Det förebyggande och hälsofrämjande har fått stå tillbaka under hela året. Personalenheten var tvungen att ställa om verksamheten och inrikta arbetet på rekryteringar till äldreomsorgen under det första halvåret. Fokus under hösten har varit att ge stöd till chefer i individärenden,

främst avseende rehabilitering, då detta arbete inte möjliggjordes i önskad utsträckning under våren.

Den partsgemensamma utbildningen i systematiskt arbetsmiljöarbete via SuntArbetsliv, för chefer och skyddsombud, fortsatte under tertial 1. Under 2020 planerades en uppföljningsdag för de enheter som genomfört utbildningen i systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Utbildningen planerades att genomföras under hösten men ställdes in på grund av det fortsatta läget med covid-19.

Nya chefer/rektorer ska gå en basutbildning anordnad av förvaltningen. Det är en grundläggande utbildning som ger baskunskaper för uppdraget som chef i Bromma stadsdelsförvaltning. Utbildningen är obligatorisk och består av sex halvdagar och två pass om cirka två timmar. Under våren ställdes ett antal utbildningstillfällen in men planerades att genomföras under hösten. Detta blev dock inte av på grund av rådande pandemi. Under hösten har nya chefer erbjudits basutbildningar inom HR-området vilka delvis genomförts digitalt.

En digital stadsdelsövergripande introduktion har tagits fram. Den digitala introduktionen kommunicerades och implementerades under kvartal 1, 2020. Arbetet med att ta fram en ny fysisk introduktion har varit vilande under våren och under hösten beslutades att det inte längre är aktuellt med fysiska centrala introduktioner.

För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Ett övergripande fokus har varit på att minimera konsekvenserna av pandemin för både medarbetare och brukare.

Sjukfrånvaro

Från mars månad ökade sjukfrånvaron kraftigt efter Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma även vid lätta förkylningssymptom. Flertalet medarbetare inom förvaltningens kärnverksamheter har arbeten som inte kan utföras på distans, vilket innebär att de måste sjukskriva sig även vid milda symtom eller om någon de bor tillsammans med är sjuk i covid-19. Det är framförallt inom äldreomsorgen och förskolan som sjukfrånvaron varit mycket hög.

Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Arbetet med att implementera aktiva åtgärder utifrån Diskrimineringslagen har inte kunnat prioriteras under året. De workshops som planerades genomföras under hösten har fått ställas in.

Internationella sammanhang och samverkansytor

Genom erfarenhetsutbyte med andra länder utvecklas verksamheterna. Vanligtvis sker detta erfarenhetsutbyte genom att ta emot studiebesök i den egna verksamheten och genom att besöka verksamheter i andra länder. I år har det arbetet pausats på grund av pandemin. Verksamhetens fokus har legat på att minimera konsekvenserna av pandemin.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom

att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt.

Jämställdhet

Förvaltningens samtliga verksamheter strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i det ordinarie arbetet. Alla tjänsteutlåtanden som upprättats har innehållit en jämställdhetsanalys där det varit relevant. Jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden är en del i arbetet med att integrera jämställdhetsarbetet i den ordinarie verksamheten vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Årets medarbetarundersökning visar på ett genomgående försämrat resultat jämfört med 2019. Resultatet uppdelat på kön visar att männen är något mer nöjda än kvinnorna. De största skillnaderna är inom frågeområdena

- Styra mot gemensamma mål
- Delaktighet och inflytande
- Hälsa och arbetsmiljö

Den fråga där det är störst skillnad mellan kvinnor och mäns utfall är ”Min chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete”. Om det resultatet kopplas till utfallet inom frågeområde ”Delaktighet och inflytande” kan det antas att kvinnor förväntar sig mer delaktighet och återkoppling på sitt arbete, vilket i sin tur skapar förutsättningar för ett ökat ansvar.

Enligt Nyckeltalsinstitutets mätning av jämställdheten inom förvaltningen har jämställdheten minskat jämfört med föregående mätning. Det som framförallt har påverkat resultatet är nyckeltalet ”Lika chefskarriär”. Det innebär att strukturen bland cheferna inte speglar strukturen bland de anställda. Förvaltningen behöver öka andelen män på chefspositioner för att höja indexet. Andra skillnader som uppmärksammas i mätningen är att könsfördelningen inom yrkesgrupper inte är jämställd - 83 procent av alla anställda i förvaltningens verksamheter är kvinnor. Skillnaderna har också ökat mellan kvinnor och mäns långtidssjukfrånvaro. Långtidssjukfrånvaron är högre bland kvinnor än män, dock lägre jämfört med andra stadsdelsförvaltningar inom staden. Det hälsofrämjande arbetet fortsätter för att förebygga ohälsa hos både kvinnor och män.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	80	79	82		82	82	2020
Analys Enligt årets medarbetarenkät ligger Brommas resultat i nivå med staden totalt. Jämfört med föregående år har totalindex minskat med ett indextal från 82 till 79. Det är en betydande förändring jämfört med tidigare år. Sedan 2012 har AMI pendlat mellan 82 och 83. Minskningen är lika stor oavsett kön, men männen är något mer nöjda. I det fortsatta arbetet behöver ett stort fokus läggas på ledarskapet. Dels att ta till vara engagemanget i verksamheterna, dels att skapa förutsättningar för att öka motivationen och engagemanget hos medarbetarna.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	2 %					3 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %			100 %		100 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	90%	2020
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %					85 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	2020
  Index Bra arbetsgivare	77			81		81	84	2020
Analys								
<p>Värdet 77 på index Bra arbetsgivare är 4 indexpunkter lägre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar vilket också är en minskning med 4 indexpunkter jämfört med föregående år. Delindex Attraktiv arbetsgivare (87) är dock 2 indexpunkter högre än föregående år och 2 indexpunkter högre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar 2020.</p> <p>För att höja index Bra arbetsgivare behöver förvaltningen framförallt genomföra åtgärder för att höja delindex Jämställdhet som minskat med 12 indexpunkter i jämförelse med föregående år. Delindex Jämställdhet beräknas utifrån skillnaden mellan män och kvinnor avseende andelen heltidsanställda, långtidssjukfrånvaro och andelen chefer i förhållande till andelen anställda. Det är framförallt andelen kvinnor som är chefer som påverkat jämställdhetsindex. Andelen kvinnor som är chefer är högre än andelen kvinnor som är anställda vilket har gett ett lågt delindex. Det är alltså en fortsatt utmaning att rekrytera fler män till chefspositioner.</p>								
   Sjukfrånvaro	10,1 %	7,4 %	10,7 %	7,3 %		7,3 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	VB 2020
Analys								
<p>Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolv månads genomsnittet per november. Ökningen jämfört med föregående års utfall beror på pandemin. Sjukfrånvaron inom flertalet verksamhetsområden har ökat. Inom framförallt förskolan och äldreomsorgen har sjukfrånvaron varit mycket hög.</p>								
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3,73 %	3,27 %	3,82 %	1,96 %		2,2 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	VB 2020
Analys								
<p>Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolv månads genomsnittet per november. Ökningen jämfört med föregående års utfall beror på pandemin. Sjukfrånvaron inom flertalet verksamhetsområden har ökat. Inom framförallt förskolan och äldreomsorgen har sjukfrånvaron varit mycket hög.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samlokalisering mellan folkbibliotekens verksamheter och stadsdelarnas medborgarservice i syfte att förenkla för medborgarna, effektivisera stadens lokalförsörjning och stärka stadens offentliga mötesplatser	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna och berörda nämnder i deras arbete med vidareutbildning och kompetensutveckling av medarbetare som saknar relevant grundutbildning	2020-01-01	2020-12-31	
  SISAB ska i samarbete med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra anpassningar i lokalprogrammet för att säkerställa att investeringsutgifterna per elevplats blir så låga som möjligt	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

3.2.1. Bromma är en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Förvaltningen ska stödja ett hållbart arbetsliv och medarbetarnas kompetens ska tillvaratas genom en lärande kultur i ett öppet klimat präglad av tillit. Förvaltningens chefer ska stödja medarbetare att aktivt arbeta för att utveckla och omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar som kommer brommaborna till del. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås. Detta kräver en hög grad av delaktighet, engagemang och eget aktivt ansvarstagande av samtliga medarbetare. Engagemang och aktivt medskapande leder till en resurseffektivare och positivare förvaltning.

Nya medarbetare ska få en bra introduktion som leder till att de känner sig välkomna och snabbt kommer in i arbetet. Introduktionen sker på tre nivåer; stadsövergripande, förvaltningsövergripande och verksamhets-specifikt.

Allt arbete ska ta avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet. Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden.

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Arbetsmiljön ska vara god och hälsosam. I förvaltningen råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering. Medarbetare som utsätts för hot och våld ska få det stöd som behövs. För att öka hälsan hos medarbetare arbetar förvaltningens chefer aktivt med rehabilitering och förebyggande åtgärder. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas ständigt med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Stadsdelen fortsätter sin satsning på en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud via SuntArbetsliv.

Förvaltningen arbetar med aktiva insatser vid korttidsfrånvaro för att förhindra att fler hamnar

i långtidssjukskrivningar. Hälsosamtal ska genomföras med medarbetare som har upprepad korttidsfrånvaro tillsammans med chef och företagshälsovård. Verksamheter med hög sjukfrånvaro ska få riktat och prioriterat stöd från personalenheten. Prioritering sker i samråd med avdelningschefer.

Genomförandet av förskolans- respektive socialtjänstens handlingsplaner för att förbättra arbetsituationen för barnskötare och förskollärare, och biståndshandläggare och socialsekreterare fortsätter.

Stadens chefsförsörjningsprocess ska implementeras och kompletteras med förvaltnings specifika aktiviteter för att stärka ledarskapet. Ledarskapet ska vara präglad av kommunikation, tillit och mod att hantera utmanande situationer och att aktivt leda förändringsarbete i en öppen och tillåtande kultur.

För att kvalitetssäkra rekryteringar utbildas alla nya chefer i kompetensbaserad rekrytering med fokus på mångfald och jämställdhet. Utbildningen är även öppen för erfarna chefer som behöver uppdatera sina kunskaper.

För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar behöver medarbetare kunna erbjudas heltidsarbete som norm. Samtliga avdelningar har en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens för både nutid och framtid. En sammanhållen lönebildning är också central för en långsiktig kompetensförsörjning och för att undvika löneglidning.

Digital teknik används alltmer inom förskolans, äldreomsorgens och socialtjänstens verksamheter i arbetet med barn och brukare samt i den interna och externa kommunikationen. Den digitala kompetensen ska stärkas inom förvaltningens verksamheter genom olika kompetenshöjande insatser.

Förvaltningens verksamheter arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Jämställdhetsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten. Så långt det är möjligt är förvaltningens statistik könsuppdelad för att könsskillnader ska synliggöras och analyseras. Alla tjänsteutlåtanden där det är relevant innehåller en jämställdhetsanalys vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt. Fler verksamheter ska uppmuntras att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Förvaltningen ser kontinuerligt över organisation, arbetsformer och lokalanvändandet för att ha en effektiv verksamhet. Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Förvaltningen ska vara restriktiv i användandet av konsulttjänster. Konsulter ska endast användas när det är det mest kostnadseffektiva alternativet.

Andelen elektroniska inköp ska öka. Inköp genom e-handelssystemet innebär dels effektivare inköp då den manuella hanteringen minskar, dels att inköpen görs hos leverantörer som staden har avtal med. Där det är möjligt ska lokala avtal anslutas till e-handelssystemet.

För att bidra till effektivt resursutnyttjande har förvaltningen upprättat en plan för den systematiska uppföljningen av upphandlade avtal. Den systematiska uppföljningen säkerställer att resurser används effektivt. Ytterligare ett sätt att säkerställa att resurser används effektivt är att inköp sker genom avrop från centralt, gemensamt eller lokalt genomförda upphandlingar. Vid anskaffningar där avtal saknas följer inköp lagar och riktlinjer för direktupphandling. Förvaltningen ska säkerställa att införandet av det nya upphandlings- och avtalssystemet får effekt i organisationen tillsammans med projekt VINST (Verktyg för inköp i Stockholms stad).

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- 10 Minskad ojämlikhet
- 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

- Ökat AMI jämfört med föregående år.
- Ökat index Bra arbetsgivare jämfört med föregående år.
- Ökad andel elektroniska inköp jämfört med föregående år.
- Alla upphandlade avtal följs upp systematiskt.
- Minskad sjukfrånvaro jämfört med föregående år.
- Minskad kostnad för konsulter jämfört med föregående år
- Verksamheterna har en god och hälsosam arbetsmiljö som är fri från diskriminering.
- Medarbetare med ofrivilligt deltidsarbete minskar.
- Minskad löneglidning.
- Samverkan inom förvaltningen är stor.
- Chefer inom alla verksamhetsområden upplever att förutsättningarna för ett modernt och hållbart ledarskap är bra
- Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla avtal som är möjliga att avropa i e-handelssystemet ska läggas in i systemet	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Arbetet med handlingsplanen för barnskötares och förskollärares arbetssituation ska fortsätta	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Arbetet med handlingsplanen för socialsekreterares och biståndshandläggares arbetssituation ska fortsätta.	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Chefers och medarbetares digitala kompetens ska utvecklas	2019-01-01	2020-12-31	
✓	Det förebyggande arbetet mot hot och våld riktat mot medarbetare ska utvecklas	2020-01-01	2020-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	En film ska spelas in som visar hur nämndens verksamheter bidrar till måluppfyllnaden av de 17 globala målen i Agenda 2030	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Framgångsfaktorer för att vara en attraktiv arbetsgivare i framtiden ska identifieras	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Insatser för ökad hälsa ska genomföras	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Jämställdhets- och jämlikhetsarbetet ska stärkas	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Lokaler ska användas kostnadseffektivt	2020-01-01	2020-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar en budget i balans efter resultatdispositioner för verksamhetsåret 2020.

Nämnden erhöll i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2020 en ram som uppgick till 1 583 miljoner kronor netto. I samband med avstämningsärenden har kommunstyrelsen tillfört nämnden ytterligare 16,3 miljoner kronor netto som budgetjusteringar. Nämnden återredovisar även 17,1 miljoner kronor netto som prestationsförändringar från stöd och service till personer med funktionshinder och förskola. Slutlig budget för 2020 uppgår till 1 582,2 miljoner kronor.

Mnkr	Budget 2020 (inkl. budgetjusteringar)	Bokslut 2020 (utfall)	Avvikelse	Bokslut 2019
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1582,2	1497,7	84,5	1573,8
Intäkter	-367,7	-439,7	72,0	-324,5
Kostnader	1949,9	1937,4	12,5	1898,3
Prognos/avvikelse före resultatdispositioner			84,5	-14,2
Resultatenheterna överskott från 2019			-29,2	-43,5
Resultatenheterna överskott till 2021			64,1	-14,3
Prognos/avvikelse efter resultatdispositioner			49,6	0

Nämnden redovisar år 2020 ett överskott om 49,6 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna överför till år 2021 ett överskott om 64,1 mnkr. Detta innebär en ökad resultatfond med 34,9 mnkr till år 2021.

Mnkr	Budget 2020 (kostnader)	Budget 2020 (intäkter)	Budget 2020 (netto)	Bokslut 2020 (före resultat överföringar)	Bokslut efter resultat överföringar)	Avvikelse efter resultatöverföringar (+/-)
Nämnd och administration	42,8	0,0	42,8	44,2	44,2	-1,4
Individ- och familjeomsorg	173,6	-52	121,6	116,8	117,4	4,2
<i>varav socialpsykiatri</i>	64,0	-30,7	33,3	35,8	36,3	-3,0
<i>varav vuxen</i>	36,7	-5,3	31,4	28,2	28,2	3,2
<i>varav barn och ungdom</i>	58,4	-1,5	56,9	55,0	55,0	1,9
<i>varav flykting</i>	14,5	-14,5	0,0	-2,1	-2,1	2,1
Stads miljöverksamhet	20,4	0,0	20,4	22,5	22,5	-2,1
avskrivningar	9,8	0,0	9,8	8,1	8,1	1,7
internräntor	0,8	0,0	0,8	0,5	0,5	0,3
Förskoleverksamhet	422,2	-43,2	379,0	383,6	400,3	-21,3
Äldreomsorg	868,8	-238	630,8	565,1	577,3	53,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	316,5	-32	284,5	281,6	287,0	-2,5
Barn, kultur och fritid	17,9	0,0	17,9	11,5	11,5	6,4
Arbetsmarknadsåtgärder	8,9	-1,2	7,7	8,2	8,2	-0,5
Ekonomiskt bistånd	52,2	-1,3	50,9	55,6	55,6	-4,7
Övrig verksamhet	16	0,0	16,0	0,0	0,0	16,0
Totalt utfall	1 949,9	-367,7	1 582,2	1 497,7	1 532,6	49,6

Prognossäkerheten har varit relativt god. Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi och har gjort det ekonomiska läget under året svårbedömt. Den extraordinära situationen har medfört förändringar i kostnadsnivåer som inte påminner om ett normalt år och har varit svåra att förutse. Statliga ersättningar har utbetalats för kostnader relaterat till hög sjukfrånvaro. En del av de merkostnader som uppstått i verksamheterna till följd av pandemin har förvaltningen fått ersättning för. Ersättningen förvaltningen erhållit under 2020 uppgår totalt till 75,3 miljoner kronor varav sjuklönekostnader var 23,2 miljoner kronor och övriga merkostnader uppgick 52,1 miljoner kronor.

Nämnd och förvaltning

Verksamhetsområdet nämnd och förvaltning redovisar ett underskott med 1,4 miljoner kronor. Underskottet avser lokalanpassningar och personalomkostnader (covidrelaterat) och motverkas av lägre lönekostnader inom stab samt lägre kostnader för utbildning/konferenser inom Personal.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	0,0	- 1,4

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting redovisar ett överskott med 4,2 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

I Verksamhetsberättelsen 2019 redovisade individ- och familjeomsorgen ett underskott på 16,2 miljoner kronor. Den årskostnadsnivån låg delvis till grund för prognosen i tertialrapport 1. Föregående verksamhetsår hade verksamhetsområdet en övertalighet av personal samt fler kostsamma institutionsplaceringar än i år. I årsprognoserna tertialrapport 1 och 2 2020 fanns det höjd för dyra oförutsägbara institutionsplaceringar som det aldrig blev något av.

Verksamheten har under året arbetat aktivt med att förhandla ned placeringskostnaderna, delvis genom att placera om barn och unga från externa utförare till egna familjehem. Detta har förbättrat prognosen under hösten.

Omvärldsläget med Pandemin har även inneburit svårigheter i prognosarbetet då det varit oklart hur den påverkar verksamhetsområdet ekonomiskt.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
-8,0	-1,2	4,2

Ledning

Avdelningsledningen redovisar ett överskott på 0,3 miljoner kronor vilket är i linje med prognosen vid tertialrapport 1 och 2.

Barn och unga

Barn- och ungdomsenheten inklusive ensamkommande barn och unga (flykting) redovisar ett överskott med 3,6 miljoner kronor. Under året har man arbetat aktivt med att föra över ungdomar till öppenvårdsinsatser i egen regi samt att avsluta kostsamma institutionsplaceringar. Kostnaderna för insatserna inom barn och unga har minskat med cirka 6 miljoner kronor jämfört med 2019.

Vuxna missbruk

Vuxna missbruk redovisar ett överskott med 2,0 miljoner kronor. Det är en förbättring med 0,4 miljoner kronor jämfört med tertial 2 och avser minskat antal placeringar inom institutionsvård och öppenvård. Flera placeringar har gjorts i LVM-förebyggande syfte vilket bidragit till ett bättre utfall än tidigare prognos.

Vuxna missbruk	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
HVB/behandling shem	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1
LVM-vård vuxna	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1
Stöd- och omvårdnadsboende, unika personer	5	6	6	7	6	7	7	8	7	5	10	10
Andra boendeformer	10	9	9	9	9	10	10	11	9	9	10	10
Öppenvård	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	6	5

Vuxna missbruk	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Skyddat boende	2	1	1	2	2	2	1	0	0	0	0	1
Summa	22	21	22	23	22	24	23	25	22	20	27	28

Utförare

Resursenheten (inom verksamheten vuxna samt barn och unga) prognostiserar ett överskott om 1,6 miljoner kronor efter fondavsättningar. Överskottet avser både verksamheterna vuxna med 1,2 miljoner kronor samt barn och ungdom med 0,4 miljoner kronor.

Socialpsykiatri

Insatserna inom socialpsykiatri redovisar ett underskott med 3 miljoner kronor, vilket är en förbättring på 0,5 miljoner kronor jämfört med prognostiserade kostnader i tertiäl 2. Underskottet avser framförallt kostsamma placeringar i dygnet runt vård. Kostnaden för stöd-/omvårdnadsboende på institution (HVB) uppgick till 9,6 miljoner kronor för perioden, vilket är en förbättring med 0,5 miljoner kronor jämfört med 2019. Myndighetsutövningens kostnader för insatser i HVB-hem och andra boendeform har legat över planeringsnivån för 2020.

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett underskott med 0,1 miljoner kronor. Kostnader för investeringsprojekt uppstår först när projekten är genomförda och genererar inte kapitalkostnader för hela året.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	- 0,1

Förskola

Ledning

Verksamhetsledningen redovisar ett underskott med 21,3 miljoner kronor efter resultatdispositioner och budgetjusteringar. Den enskilt störst posten är 6,9 miljoner kronor för avveckling och markåterställning av tillfälliga paviljonger. Maxtiden för bygglov gällande ett flertal tillfälliga förskolepaviljonger har uppnåtts och paviljongerna har därmed avvecklats. Tidigare har Brommastadsdelsförvaltning hyrt förskolepaviljonger av andrafastighetsägare än SISAB vilket innebär att förvaltningen därmed står för dessa avvecklingskostnader. Dessa kostnader belastade driftbudgeten 2020. Ytterligare en påverkan är den prognostiserade minskningen av antal barn i som gjordes i tertiäl 2 då den var mindre än i resultatet vilket påverkar verksamhetsledningens resultat.

Utförare

Utförarna utgörs av resultatenheter inom förskolan. Förskoleområdena prognostiserar sammantaget en budget i balans. Förvaltningen återredovisar 14,1 miljoner kronor för färre inskrivna barn år 2020 jämfört med kommunfullmäktiges budget. Under året har förskolenheterna erhållit kompensation för sjuklönekostnader med anledning av pandemin.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	-6,5	-21,3

Antal inskrivna barn	VP	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Små barn	1049	941	956	998	1017	1036	1030	1013	1348	1368	1379	1392	1400
Stora barn	1766	1757	1758	1753	1743	1735	1669	1538	1226	1237	1230	1224	1214
Totalt	2815	2698	2714	2751	2760	2771	2699	2551	2574	2605	2609	2616	2614

Barnomsorg på obekväm arbetstid

Verksamheten omsorg på obekväm arbetstid är stadsövergripande och Brommas upptagningsområde är Hässelby- Vällingby och Bromma. Verksamheten övergick till utbildningsförvaltningen den 1 juli och förvaltningen återsökte medel motsvarande 0,6 miljoner kronor som också beviljades.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet äldreomsorg redovisar ett överskott med 53,5 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Avvikelsen mot budget är en förbättring med 21,8 miljoner kronor jämfört med det prognostiserade resultatet i tertiälrapport 2. Förbättringen på helår förklaras till största del av den kostnadskompensation avseende merkostnader till följd av covid-19 med 32,9 miljoner kronor som förvaltningen erhållit för omgång ett som avser mar-jul. Uppbokat belopp till följd av covid-19 för omgång två som avser jun-nov uppgår till 17,9 miljoner kronor.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
9,7	31,7	53,5

Verksamhetsledning

Verksamhetsledningen redovisar ett underskott med 10,8 miljoner kronor. Det minskade underskottet med 2 miljoner kronor jämfört med det prognostiserade resultatet i tertiälrapport 2 kan härledas till utökad ersättning för merkostnader i samband med covid-19. Det kvarvarande underskottet beror på oförutsedda kostnader för inhyrd personal med anledning av pandemin.

Myndighets- och beställarfunktionen

Myndighets- och beställarfunktionen redovisar ett överskott med 58,9 miljoner kronor. Avvikelsen mot budget är en förbättring med 10 miljoner kronor jämfört med prognosen för tertiälrapport 2. Förbättringen förklaras av fortsatt minskning av beviljad omsorg, ersättning för merkostnader i samband med covid-19 är ytterligare en förklaring. Det redovisade överskottet beror på att antalet vård- och omsorgsboendeplatser minskat under året till följd av att färre personer hittills ansökt och flyttat in på vård- och omsorgsboenden. Antalet personer

med hemtjänstinsatser samt beställda snitttimmar för dessa har också minskat.

Utförare

De förebyggande verksamheterna redovisar ett överskott för året med 1,0 miljoner kronor. Det utökade överskottet med 0,5 miljoner kronor jämfört med delårsprognosen förklaras av nedstängning av verksamheten. Överskottet för året beror på att aktiviteter inte kunnat fullföljas enligt plan till följd av covid-19.

Det kommunövergripande korttidsboendet Kinesen med inriktning på stöd till anhöriga redovisar en budget i balans.

Den kommunala hemtjänsten i egen regi redovisar ett underskott med 1,5 miljoner kronor, vilket innebär en förbättring om 3,5 miljoner kronor jämför med prognostiserat resultat för tertialrapport 2. Utökad kostnadskompensation med anledning av covid-19 är den främsta orsaken. En annan förklaring är att beställda och utförda timmar inte minskat nämnvärt, vilket var en av farhågorna i samband med pandemin. Årets resultat kan också förklaras av att arbetet med att anpassa verksamhetens kostnader till varierande intäkter intensifierats, bland annat genom utökade analyser av personalkostnader.

Äldreomsorgens tre resultatenheter redovisar ett överskott med 5,8 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Fondöverföringen till 2020 ökar med 12,2 miljoner kronor. Resultatenheterens förändrade resultat jämförd med prognosen för tertialrapport 2 utgör en förbättring om 18 miljoner kronor. Förbättringen består till största delen av utökad ersättning för merkostnader i samband med covid-19. Ytterligare en förklaring är att beläggningen delvis ökat under året. Fondöverföringen från 2019 uppgick till 19,3 miljoner kronor, fondöverföringen från 2020 uppgår till 31,5 miljoner kronor.

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Totalt antal hjälptagare	2 048	2 038	2 029	2 005	1 946	1 931	1 933	1 932	1 920	1 925	1 928	1 929
Antal trygghetslarm	1 286	1 289	1 284	1 275	1 249	1 243	1 238	1 244	1 240	1 240	1 233	1 243
Hemtjänst i ordinärt boende	1 246	1 243	1 251	1 252	1 212	1 199	1 191	1 188	1 178	1 193	1 173	1 180
Personer med dagverksamhet	98	101	101	96	93	95	93	93	93	88	85	83
Personer på servicehus	48	47	43	43	43	41	42	45	45	42	41	40
Månadsplatser korttidsboende	12	10	11	10	14	14	14	12	13	14	15	14
Utförda hemtjänsttimmar	39 249	37 012	38 604	35 622	35 538	34 814	35 181	35 768	35 803	37 043	35 526	35 771
Månadsplatser med heldygnsvård, vob*	430	424	411	379	363	366	365	363	359	360	365	363

*vob = vård- och omsorgsboende

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott med 2,9 miljoner före resultatdispositioner och ett underskott med 2,5 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Föregående verksamhetsår redovisade verksamhetsområdet ett underskott om 14,9 miljoner innan resultatdispositioner.

Ledning och beställarfunktionen

Prestationsjusteringen blev - 3,0 miljoner kronor och bygger på uppgifter från vårens mätning den 31 mars och höstens mätning den 31 augusti. Den slutgiltiga budgeten för 2020 är snittkostnaden mellan de två mätningarna. Placeringar utanför avtal som innefattar LOV ger ökade kostnader då full ersättning inte ges för dessa placeringar.

Omorganisationen inom Socialtjänst- och fritidsavdelningen innebär att verksamhetsområdet slogs ihop från två enheter, unga- och vuxna funktionsnedsatta till en enhet under Vuxenenheten. Önskvärda kostnadsbesparingar och synergier från detta har trätt i kraft under året. Även pandemin har bidragit till ett mycket bättre utfall av prognosen för persontransporter, detta då dagliga verksamheter har stängts ned. Utfallet avseende persontransporter 2020 blev 4,3 miljoner lägre än 2019.

Underskottet härleds till kostnader för insatser som ska täckas av det fasta anslaget, Hemtjänst och Bostad med särskild service enligt SoL. Dessa placeringar får förvaltningen inte budgetjusteringar för, varje ny placering innebär därmed ett ökat underskott.

De största skillnaderna mellan resultatutfallet och prognosen för tertial 2 är att kostnaderna för personliga transporter till daglig verksamhet blev 4,3 miljoner kronor lägre, för vårdinsatser blev cirka 5 miljoner kronor lägre och för sjuklönekostnader personlig assistans blev 0,5 miljoner kronor lägre. De ekonomiska effekterna av den andra vågen av covid-19 var inte heller med i prognosen vid tertial 2, vilket delvis är förklaringen till minskade insatskostnader och ökade bidragsintäkter.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
-14,5	-12,1	- 2,5

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Särskilt boende LSS												
Bostad m. särskild service LSS, vuxna	102	101	103	103	99	98	102	103	100	99	100	102
Bostad m. särskild service LSS, barn	9	9	10	10	9	9	8	8	8	8	8	8
Korttidsvistelse, barn och vuxna	53	55	58	62	55	57	53	11	53	50	50	50

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Särskilt boende SoL												
Bostad m. särskild service SoL, vuxna	8	8	8	8	9	8	8	8	8	8	8	7
Särskilt boende SoL	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Korttidsvistelse SoL	0	0	0	0	1	1	2	3	3	3	3	4
Syssetsättning												
Daglig verksamhet LSS	217	215	214	214	215	207	208	223	219	219	220	224
Dagverksamhet SoL	4	4	4	4	3	1	1	2	2	2	2	2

Utförare

Enheten personligt stöd redovisar ett överskott med 5,7 miljoner kronor. Resultatet är en följd av bra personalplanering och styrning. Även pandemin har inneburit både kompensation för sjuklönekostnader samt besparing då enheten saknat tillgång bemanning i form av vikarier. Även kostnader för aktiviteter och utflykter har varit låga då de inte har kunnat genomföras.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid redovisar ett överskott med 6,4 miljoner kronor. Tilldelade medel finansierar fritidsverksamheten inom socialtjänstavdelningen och öppna förskolan samt kulturuppdraget inom avdelningen förskola. Överskottet avser till största del avdelningen förskola (4,6 miljoner kronor) med anledning av anpassningar till rekommendationer från Folkhälsomyndigheten.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	6,4

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd prognostiserar ett underskott om 4,7 miljoner kronor.

Utbetalt försörjningsstöd uppgick för året till 44,7 miljoner kronor jämfört med 2019 då det uppgick till 43,9 miljoner kronor. I snitt fick 399 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under 2020. Snittsiffran för 2019 var 421 hushåll.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
-6,0	-7,2	-4,7

Antal hushåll med försörjningsstöd	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Snitt
2020	405	432	428	424	422	412	417	365	378	372	369	367 *	399
2019	436	432	427	441	434	440	420	434	406	386	387	403	421

* Preliminärt utfall för december 2020

Antalet bidragshushåll har minskat 2020 jämfört med 2019 men samtidigt har utbetalt försörjningsstöd ökat under året. Förklaringen är att kostnaderna för hushåll med barn har ökat jämfört med föregående år. Den största ökningen är av utbetalt bistånd är till ensamstående män med barn.

Arbetsmarknadsåtgärder

För arbetsmarknadsåtgärder redovisas ett underskott med 0,5 mkr. Underskottet återfinns inom utförarenheten Boende och resurs för vuxna (BRV) och förklaras huvudsakligen av högre lönekostnader inom verksamhetsområdet än budgeterat.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	-0,2	-0,5

Övrig verksamhet

För att balansera eventuella underskott och oförutsedda kostnader hos verksamheterna budgeterades medel hos stadsdelsdirektören. För 2020 budgeterades 16 miljoner kronor.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	16,0

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2020	Varav 5 % av resultatenheternas bruttobudget 2020	Resultatöverföring från 2019 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2020 Överskott (-) Underskott (+)	Har resultatet uppkommit av resultatenhetens eget handlande? JA / NEJ	Resultatöverföring till 2021 (max 10 %) Överskott (+) Underskott (-)
Förskoleområde 1	24 000	1 200	-1 000	-1 200	JA	2 200
Förskoleområde 2	47 220	2 361	-1 255	-2 357	JA	3 612
Förskoleområde 3	43 340	2 167	-1 259	-2 165	JA	3 424
Förskoleområde 4	46 928	2 346	-1 247	-2 346	JA	3 593
Förskoleområde 5	47 870	2 394	-1 271	-1 972	JA	3 243
Förskoleområde 6	39 894	1 995	-1 259	-1 994	JA	3 253
Förskoleområde 7	46 580	2 329	-1 314	-2 230	JA	3 634

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2020	Varav 5 % av resultatenheternas bruttobudget 2020	Resultatöverföring från 2019 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2020 Överskott (-) Underskott (+)	Har resultatet uppkommit av resultatenhetens eget handlande? JA / NEJ	Resultatöverföring till 2021 (max 10 %) Överskott (+) Underskott (-)
Förskoleområde 8	47 083	2 354	-1 295	-2 351	JA	3 646
Grupp och servicebostäder	108 398	5 420	0	-5 420	JA	5 420
Långskeppet	10 700	535	0	-535	JA	535
Sörklippans äldreboende	37 557	1 878	-2 125	-1 455	JA	3 580
Brommagårdens äldreboende	32 436	1 622	-3 181	-63	JA	3 244
Mälarbackens vård- och omsorgsboende	246 985	12 349	-13 975	-10 724	JA	24 699
Summa resultatenheter	778 990	38 950	-29 180	-34 902	JA	64 083

Vid bokslut har enheterna ökat sitt resultat med 34,9 miljoner kronor. Ingående fond 2020 var 29,2 miljoner kronor, till 2021 prognostiseras sammantaget en resultatöverföring med 64,1 miljoner kronor.

Förskola

Årets resultat för förskolans resultatenheter är ett överskott med 16,6 miljoner kronor, vilket gör att förskolans resultatenheters resultatfonder ökar med motsvarande belopp.

Äldreomsorg

Årets resultat för äldreomsorgens resultatenheter är ett överskott med 12,2 miljoner kronor, vilket gör att äldreomsorgens resultatenheters resultatfonder ökar med motsvarande belopp.

Socialtjänst och fritid

Årets resultat för individ- och familjeomsorgs resultatenhet är ett överskott med 0,5 miljoner kronor, vilket gör att individ- och familjeomsorgs resultatenhets resultatfond ökar med motsvarande belopp.

Årets resultat för omsorg om funktionsnedsattas resultatenhet är ett överskott med 5,4 miljoner kronor, vilket gör att funktionsnedsattas resultatenhets resultatfond ökar med motsvarande belopp.

Investeringar

För 2020 tilldelades stadsdelsnämnden 18,7 miljoner kronor för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Anslag för investeringar (9,0 mnkr) fördelas via resursfördelningsnyckeln och övriga anslag (9,7 mnkr) erhålls efter särskild ansökan från centrala medelreserven.

Mnkr, netto	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse bokslut	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2020
Parkinvesteringar	12,2	12,2	0	0
Reinvesteringar	6,5	6,5	0	0
Investeringar med nycklade medel				
Inventarier och maskiner	2,9	2,4	0	0
Klimatinvesteringar	0,3	-0,7	0	0
Trygghetsinvesteringar	2,5	2,6	0	0
Totalt	24,4	23,0	0	0

* Det visade negativa resultatet 0,7 mnkr under rubriken Klimatinvesteringar innehåller förgäveskostnader för solcellsdrivna teknikhus på 1,0 mnkr. Sopkomprimatorer "Big Belly" har genomförst enligt plan.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Ej aktuellt

Medel för lokaländamål

Ej aktuellt

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2020 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- *Matchningsprincipen*: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- *Försiktighetsprincipen*: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- *Väsentlighetsprincipen*: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har lägst 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som

normalt ansetts varit väsentlig storlek.

Balansomslutningen per den sista december är 269,7 miljoner kronor, vilket är en ökning med 47,8 miljoner kronor jämfört den utgående balansen vid bokslutet 2019.

Tillgångar

Omsättningstillgångarna uppgår till 123,6 miljoner kronor och avser till största del kundfordringar samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

Skulder

Skuldsidan har minskat med 35,2 miljoner och beror till största del på att leverantörsskulder har minskat med 19,3 miljoner och övriga kortfristiga skulder som minskat med 16,2 miljoner.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Enligt Agenda 2030 ska de 17 globala målen leda till

- att den extrema fattigdomen avskaffas
- att ojämlikheter minskar
- att klimatkrisen blir löst
- att fred och rättvisa främjas

Arbetet med att bidra till genomförandet av Agenda 2030 har skett i det ordinarie arbetet. Varje mål för verksamhetsområdet har en koppling till ett eller flera av målen i Agenda 2030.

Förvaltningens verksamheter har bidragit till måluppfyllelsen av de globala hållbarhetsmålen genom att arbeta för

- att fler brommabor ska nå egen försörjning
- att nyanlända snabbt ska etablera sig i samhället
- att jämställdhetsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten och ingen ska bli diskriminerad eller orättvist behandlad
- att jämlikheten ska öka genom att information, verksamhetslokaler och parkmiljö är tillgänglig för alla
- att nya klimatsmarta lösningar ska utvecklas och verksamheterna ska dela med sig av sitt klimatarbete
- att tryggheten ska öka och våldet ska minska
- att brukare, barn, unga, äldre och medarbetare ska ha en god hälsa
- att säkerställa barns rättigheter enligt barnkonventionen
- att främja de nationella minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur

För att agendans mål, KF:s mål och nämndens mål ska uppnås behöver både den interna och

externa samverkan vårdas och utvecklas vidare.

Jämställdhet

Mål 5 i agendan handlar om jämställdhet – att rättvist fördela makt, inflytande och resurser mellan kvinnor och män. Flertalet nämndmål har en direkt koppling till mål 5 vilket gör att jämställdhetsarbetet integreras i den ordinarie verksamheten. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brottmålen är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter.

Arbetet med barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter grundar sig i barnkonventionen, i stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 samt i förskolans läroplan.

Socialtjänsten har tillsammans med förskolan deltagit i projektet ”Nya vägar” i samarbete med Ersta vändpunkten. Projektet har lett till rutiner som medför att personalen i förskolan tidigt upptäcker och agera för barnets bästa när det finns misstanke om missbruk i familjen. Projektet har också resulterat i att förskolan utsett en barnombudssamordnare och barnombud inom samtliga förskoleområden. Det är specialpedagoger, förskollärare och barnskötare som har utsetts till barnombud. Barnombuden är barnens språkrör och säkerställer att hänsyn tas till barnperspektivet i olika frågor. Barnombudssamordnaren kallar till möten kring olika teman och vidarebefordrar aktuellt material till barnombuden.

Under året har samarbete mellan förskolan och socialtjänsten stärkts kring arbetet med barns rättigheter.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter. Undervisningen organiseras så att arbetet sker i mindre grupper i stor utsträckning som möjligt för att alla barn ska få möjlighet till talutrymme och att bli lyssnade på.

Förskolans samordnare för barn i behov av särskilt stöd deltar i ett nätverk som Stockholms stads barnombudsman håller i. Syftet är att nätverket ska sprida kunskaper om hur olika verksamheter i staden arbetar utifrån barnkonventionen.

Inom socialtjänsten pågår genomförandet av stadens *Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022*. Handlingsplaner har upprättats gällande implementeringen av barnrättsperspektivet inom respektive verksamhetsområde, både inom myndighet och på utförarsidan. Inom olika verksamhetsgrupper har det utsetts barnrättsombud som haft i uppdrag att, tillsammans med ansvariga chefer, driva och genomföra implementeringsarbetet i sin grupp. Barnrättsombuden har varit länken mellan barnrättssamordnare och verksamheter i implementeringsarbetet.

För att skapa delaktighet och för att genomföra barnkonsekvensanalyser används olika metoder beroende av verksamhetens art. Socialtjänstens verksamheter har tagit fram handlingsplaner som ska bidra till hur arbetet med delaktighet och barnkonsekvensanalyser

kan tillämpas inom respektive verksamhet. Under 2020 görs barnkonsekvensanalyser i högre utsträckning än tidigare. Barnkonsekvensanalyser är sedan tidigare ett vedertaget arbetssätt för de enheter som arbetar riktat mot barn. För de enheter som arbetar riktat mot vuxna finns därför ett behov av en ökande andel analyser. Enheten för vuxna behöver ta fram systematiska arbetssätt för att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs i de ärenden där det finns barn. Barnrättsombuden medverkar regelbundet i gemensamma träffar för erfarenhetsutbyte och samverkan kring gemensamma metoder och arbetssätt.

Arbetet med barns rättigheter har påverkats av pandemin. Vissa inplanerade aktiviteter för 2020 har skjutits fram eller ställts in under en period.

Nya barnrättsombud introduceras löpande enligt en särskild introduktionsplan för att minska sårbarheten när barnrättsombud byts ut.

Ett månatligt nyhetsbrev avseende barnrätt har skapats inom socialtjänsten för att sprida information och inspiration till alla medarbetare. Nyhetsbrevet fungerar som stöd i barnrättsarbetet med goda exempel, forskning med mera.

Exempel på aktiviteter som genomförts eller planeras inom förvaltningen för att stärka barnrättsperspektivet under 2020:

Barn och unga

- Familjevården och kontaktverksamheten har gjort förändringar i remitteringsblanketten som används vid remittering från utredargrupp till familjevården. I denna finns nu ett ökat fokus på barnets önskemål, intressen och delaktighet i samband med rekrytering av familjehem.
- Nya intervjufrågor som används i en så kallad matchningsintervju inför sökande efter lämpligt familjehem har tagits fram.
- Barn och ungdomsgrupperna har arbetat fram material som används i samtal för att öka barns och ungas delaktighet under utredningsprocessen och i samband med uppföljning av beviljade insatser.
- Inom Enheten för mottagning har barn och unga-teamet utarbetat ett barnbrev.
- Familjebehandlarna har införskaffat pedagogiskt material anpassat till barns olika behov utifrån ålder och kognitiv mognad, i syfte att öka barns röster och delaktighet i familjesamtalen.

Vuxen

- Vuxenteamet inom enheten för mottagning har arbetat med barnkonsekvensanalyser i samband med beslutsfattande i vuxenärenden.

Ekonomiskt bistånd

- Checklista med de mest vanligt förekommande artiklarna i konventionen kopplade till ekonomiskt bistånd och livsområde har tagits fram
- Mall för barnkonsekvensanalys i vissa ”prio-områden” såsom exempelvis hyresskulder, matpengar, elskulder har införts.

Fält och fritid

- Fältgruppen har haft två skolevent med tema barnkonventionen under vårterminen och även haft quiz inom samma ämne på HBTQ-hänget Indigo.

- Fältgruppen har spridit information om barnkonventionen via sociala medier.
- Fältgruppen har lagt till rubriken ”barnrätt” som en del av dagordningen vid måndagsmöten.
- Två fältassistenter har deltagit vid streamade seminarier som sänts av bland annat BRIS.
- Inom fritidsverksamheten fokuserar man på att öka ungdomarnas kunskaper om sina rättigheter genom att ta upp dessa på gårdsmöten.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

- Barnkonsekvensanalyser i DUR – utredningar. Barnperspektivet vägs alltid in i alla utredningar där barn finns i familjebilden.
- I samtal med barn används befintligt stödmaterial för personer med funktionsnedsättning.
- Barnperspektivet lyfts på ärendedragning som del i handlägningsprocessen.
- Barnhandläggarna har arbetat med att i möjligaste mån träffa barnen och har skickat folder med kontaktuppgifter samt bild på handläggare med info som är begriplig för barn med funktionsnedsättning.
- Planera för metoddagar för att specifikt arbeta med frågan och även planeringsdag.

Förskolan

Förskolan speglar de värden och rättigheter som uttrycks i barnkonventionen kring barnets rättigheter. Utbildningen utgår ifrån barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Utbildningen tar hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan.

- Barnen involveras i planeringen av utbildning
- Barnen kan ingå i barnråd för en direkt kommunikation där barnen får möjlighet att lyfta sina tankar och som sen tas tillvara i uppföljning och utvärdering av utbildningen
- Barn kan vara delaktiga i trygghetsronder för att utveckla miljöerna utifrån deras perspektiv
- Undervisningen organiseras så att arbetet sker i mindre grupper i så stor utsträckning som möjligt för att alla barn ska få möjlighet till talutrymme och att bli lyssnade på.
- Varje område har en specialpedagog som arbetar förebyggande, verksamhetsnära och upprättar handlingsplaner med målet att alla barn ska vara delaktiga och få utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Förvaltningen bidrar till barnrättsarbetet genom förskolans medvetna och systematiska arbete för att främja barns rättigheter och genom socialtjänstens arbete i enlighet med upprättad implementeringsplan. Implementeringsplanen omsätter stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 praktiskt i verksamheterna. Arbetet med implementering av Programmet innebär att barnrättsarbetet förankras i verksamheterna.

Ett identifierat utvecklingsområde är att barnrättsombudens roll behöver tydliggöras. Barnrättsombud är en viktig funktion för att arbetet med barns rättigheter ska fortgå och utvecklas. Uppföljningen av barnrättsarbetet behöver stärkas, dels för att säkerställa att handlingsplanerna fullföljs men även för att öka stödet till barnrättsombuden i att utföra sitt

uppdrag.

Metoder för att skapa delaktighet och genomföra barnkonsekvensanalyser varierar beroende av om verksamheten arbetar direkt eller indirekt med åtgärder som rör barn. Lokala handlingsplaner har tagits fram som beskriver hur arbetet med delaktighet och barnkonsekvensanalyser kan tillämpas i respektive verksamhet.

Nationella minoriteter

Inom förvaltningen är det framförallt inom förskolan som det pågått ett utvecklingsarbete för att möta efterfrågan av förskola på samiska och finska.

Förvaltningen behöver samverka med föreningar i arbetet med att erbjuda aktiviteter som bidrar till att de nationella minoriteterna kan bibehålla och utveckla sin kultur. Därför ska verksamheter prioriteras som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige vid beslut om föreningsbidrag 2021.

Konsekvenser av Covid-19-pandemin

Förskola

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Utbildningen och undervisningens kvalitet har blivit påverkad av pandemin då den planerade undervisningen inte gått att genomföra med stort personalbortfall och stor andel vikarier. Allteftersom att barn- och personalantalet har ökat att lärandesituationerna ökat igen och många verksamheter har lyckats omsätta sitt kunnande till rådande situation. Arbetsätt har förändrats och upplevelsen är ändå att verksamheten uppnår målen. Pedagogiska miljöerna har utvecklats för att möta den ökade utvistelsen.

Fortbildningssatsningar har blivit inställda och framflyttade vilket påverkat flera utvecklingsarbeten. Det gäller bland annat satsningen att bredda kompetensen kring barn i behov av särskilt stöd och digitalisering. Även det kollegiala lärandet är påverkat under perioden då nätverken inte har gått att genomföra. Flertalet VFU-studenter har inte kunnat genomföra sin VFU under perioden vilket påverkat det utvecklingsarbete som är påbörjat kring VFU.

Det finns en risk för ett förtroendetapp från vårdnadshavarna då upplevelsen är att barnen skickas hem för mycket samtidigt som det finns de som tycker att förskolorna gör för lite. Det är en svår balansgång att möta allas åsikter och känslor och samtidigt förhålla sig till myndigheternas rekommendationer.

Den digitala kompetensen har ökat under året då pandemin har bidragit till att hitta digitala alternativ till de traditionella mötesformerna. Detta har inneburit en större trygghet i hur verktygen används och flera av dessa mötesformer kommer leva kvar i organisationen och leda till en effektivisering utifrån ett tidsperspektiv. Samtidigt är det en utmaning att förändra satta strukturer och hitta nya sätt att samverka på. Många samverkansformer har blivit förändrade, både internt- och externt. Samverkan med skolan kring övergång till skolan har pausats under pandemin.

Öppna förskolan har för att bidra till att minska smittspridningen hållits stängd.

Barnen erbjuds olika estetiska uttryckssätt och kulturupplevelser på förskolan med på grund av omständigheterna kring covid-19 har barnen inte fått möta professionell kultur under året. Bokade föreställningar, biblioteksbesök och liknande har fått ställas in.

Utevistelsen för barnen har ökat och utifrån det ses en ökad rörelsegrad vilket är positivt.

Situationen har skapat ett behov av att göra lika, både övergripande för hela staden och för förskolorna i Bromma när det gäller information och beslut. Det har varit mera dialog och samsyn kring viktiga ståndpunkter och ur ett likvärdighetsperspektiv är detta positivt. Även i detta har de digitala verktygen varit en dörröppnare där forum öppnats och öppnat upp för en tätare dialog.

Ekonomiska konsekvenser

Ökade sjuklönekostnader och ökade personalkostnaderna för tillfällig personal.

Fler vårdnadshavare valde att inte tacka ja till den garantiplats de blev erbjudna utan valde istället att börja efter sommaren. Detta innebär mindre pengar till verksamheten.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Det har varit färre besökare inom fritidsverksamheten. Planerade aktiviteter under påsklovet ställdes in och fokus låg på spontana utomhusaktiviteter. De sommarlovsaktiviteter som arrangerades har haft ett högt deltagande. Tidvis hög sjukfrånvaro hos medarbetare har lett till att den mindre verksamheten fritidsgården Björklunds Hage i flera fall fått stänga till förmån för att den större verksamheten Café U skulle kunna hållas öppen. Aktiviteter har genomförts i mindre grupper och i större utsträckning utomhus.

Ekonomiska konsekvenser

Den statliga sjuklöneersättningen och inställda aktiviteter och arrangemang har sammantaget bidragit till ett överskott i fritidsverksamhetens ekonomi.

Äldreomsorg

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Personalförsörjning

Sjukfrånvaron har ökat inom alla verksamheter. I samband med insjuknande i covid-19 har flera medarbetare även upplevt en ökad oro och psykisk ohälsa då framtida konsekvenser av att ha drabbats av sjukdomen är ovissa. För att täcka behovet av vikarier samt klara de ökade kraven har ett stort antal medarbetare rekryterats. Verksamheterna har haft extra hög bemanning över sommaren. Introduktion av alla nya vikarier utgör en stor utmaning för ordinarie personal. Bemanningsföretag har anlåtats för att täcka behovet av främst sjuksköterskor men även chefer.

Under en period ingick samtliga chefer i ett jourssystem vilket utgjorde en extra belastning. Biståndshandläggare har förstärkt Trygghetsjouren under vissa helger.

Stängda aktivitetscentra/mötesplatser/dagverksamhet

Konsekvenser av stängda mötesplatser kan ge upphov till ofrivillig ensamhet och social

isolering, vilket på sikt kan befaras ge negativ påverkan på hälsan. Efter att aktivitetscentren och mötesplatserna åter öppnade i mindre omfattning intervjuades 33 deltagare utifrån fastställda frågor om sin upplevelse av stängningen. Resultatet av enkäten visade att 85 procent av de intervjuade upplevde att de uteblivna aktiviteterna påverkade deras livssituation negativt. Möjlighet att inta måltider och äta tillsammans upphörde. Detta har i sin tur lett till ett ökat behov av hjälp med inköp. Under sommaren hade aktivitetscentren viss verksamhet utomhus vilket innebar att fler besökare hittade till aktiviteterna.

En av förvaltningens dagverksamheter för dementa ligger insprängd i ett vård- och omsorgsboende. På grund av läget har verksamheten varit stängd från det att pandemin bröt ut. Gästerna har erbjudits dagverksamhet på andra ställen.

Förstärkningsteam - ändrat arbetssätt för Tryggt mottagandeteamet

Tryggt mottagande i hemmet har övergått till att utgöra en del av förstärkningsteamet för omhändertagande av personer med covidsmitta i hemmet. Förstärkningsteamet är i tjänst under hela dygnet varför ytterligare medarbetare har rekryterats. Förstärkningsteamet har utöver att bedriva kohortvård i ordinärt boende även under våren och sommaren bistått stadsdelens särskilda boenden med personal när det har funnits behov. Under perioden maj-december har totalt 39 äldre personer med covid-19 haft hemtjänstinsatser från förstärkningsteamet.

Under december startade arbetet med att bygga upp ett förstärkningsteam för förvaltningens vård- och omsorgsboenden med syfte att säkerställa bemanning och kohortvård.

Inskränkningar i ordinarie verksamhet

Den ordinarie verksamheten har på alla områden fått dra ner och ändra inriktning för att klara den pågående krisen. Fokus ligger på att säkra personalens kunskaper och efterlevnad av basala hygienrutiner, hantering av skyddsmaterial med mera för att förhindra smittspridning. Stora resurser läggs ner på att inventera och hantera att verksamheterna har tillräckligt med skyddsmaterial. Arbetet med verksamhetsutveckling, egenkontroller, analys av resultat osv har fått ges lägre prioritet.

Alla anställda som har möjlighet ska arbeta från hemmet. Större delen av inplanerade möten ställs in eller sker via Skype. Risk finns att information inte når fram till alla. Det är en utmaning att upprätthålla en god arbetsmiljö när en stor del av medarbetarna arbetar hemifrån.

Användandet av digitala hjälpmedel har även medfört positiva effekter då en del möten kan hållas på ett effektivare och mer tidsbesparande sätt.

Pensionärsrådet kallas inte till sammanträde utan får ta del av nämndhandlingar i hemmet. Rådets sammanträden sker via Skype.

Besöksförbud på vård- och omsorgsboende

Besöksförbudet orsakar stor oro bland anhöriga med ökad kontakt med personalen via telefon och mail som följd. Behovet av kontakter via Skype med mera ökar. Detta medför att chefer och personal får en ökad arbetsbelastning. De boende saknar kontakten med sina anhöriga med ökad ensamhet och minskat välbefinnande som konsekvens. Under sommaren har besök utomhus kunnat erbjudas.

Besöksförbudet innebär även att varken föreningar eller Ung omsorg kan genomföra de aktiviteter som planerats. Verksamheterna har inte heller kunnat ta emot feriearbetande

ungdomar. Detta medför en inskränkning i vardagen för de boende.

Hembesök, individuppföljningar, verksamhetsuppföljningar

Biståndshandläggarna gör inte längre hembesök utom i undantagsfall, kontakter sker via telefon och mail. För att fortsatt säkra en helhetsbild av behoven och fatta rättssäkra beslut har handläggarna ökat antalet kontakter med den enskilde.

Individuppföljningar inom hemtjänst sker per telefon. På grund av besöksförbud kan inga individuppföljningar ske på vård- och omsorgsboende.

Verksamhetsuppföljningar kan inte genomföras då alla hemtjänstutförare har ett stort tryck på sina verksamheter att klara av rådande situation. Endast de hemtjänstutförare där brister identifierades vid föregående uppföljning har följts upp efter det att pandemin bröt ut.

Ekonomiska konsekvenser

Utförare har ökade kostnader för den egna personalen, inhyrd personal, sjuklöner, material med mera. Samtidigt visar myndighetssidan stora överskott med anledning av färre beställda insatser.

Vård- och omsorgsboenden och hemtjänst

Med anledning av bekräftad smitta av covid-19 har beläggningen minskat betydligt vilket innebär intäktsbortfall. Med anledning av ökat antal avlidna samt besöksförbud kan utflyttning inte ske i sedvanlig ordning vilket innebär att inflyttning (och därmed intäktsåterhämtning) dröjer.

För att kunna bemanna arbetspass i så stor utsträckning som möjligt har konsulter hyrts in, främst sjuksköterskor och biträdande enhetschefer.

Flera äldre har av sagt sig hemtjänstinsatser av rädsla för att utsätta sig för smitta. Detta har medfört ett ökat tryck på anhöriga. På grund av pandemin har kostnaden för sjukskrivningar och tillfällig personal ökat bland samtliga utförarverksamheter. Däremot har antalet beställda timmar samt utförandegraden för dessa inte minskat nämnvärt för hemtjänstutförare i egen regi vilket innebär att intäktstappet inte varit så stort.

Beställare/myndighet

Antalet belagda vård- och omsorgsboendeplatser och kostnaden för dessa har minskat betydligt till följd av att färre personer hittills har ansökt om och flyttat in på vård- och omsorgsboenden. Trots att fler brukare har fått bifall för vård- och omsorgsboende är det många som inte flyttar in på grund av rädsla för att bli smittade. Fler ansökningar om vård- och omsorgsboende har inkommit under året, men ansökningar behöver utredas och beslutas innan bifall eller avslag ges. Tidsfördröjningen mellan inkomna ansökningar och bifall eller avslag gör att vi inte sett någon ökad kostnad för vård- och omsorgsboendeplatser.

Sedan pandemins start har totala hemtjänstinsatser och kostnader för dessa minskat, vilket till största delen förklaras av ett minskat antal brukare med hemtjänstinsatser. Minskningen av hemtjänstinsatser beror också på minskade beställda timmar i snitt per brukare.

Utförandegraden, alltså andelen utförda av andelen beställda besök, har däremot ökat.

Kostnader kopplade till covid-19 för äldreomsorgen är 66,9 miljoner kronor.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Kvalitets- och utvecklingsarbetet har påverkats. Kompetensutvecklingsinsatser och fortbildning har ställts in eller skjutits på framtiden. Satsningar kring utveckling av brukares delaktighet och självständighet i form av en delaktighetsmodell har inte kunnat genomföras. Kollegial observation har inte heller kunnat genomföras enligt plan. Hög sjukfrånvaro har också påverkat verksamheternas kvalitetsarbete.

Stängningen under våren av daglig verksamhet påverkade både deltagare och personal. Stängd daglig verksamhet ledde till ökad oro, rastlöshet, ökad känsla av utanförskap hos brukare. Hot- och våldssituationer ökade. Efter öppningen av daglig verksamhet har det bedrivits en smittsäker verksamhet i mindre skala.

Stängningen av daglig verksamhet påverkade också verksamheten inom grupp- och servicebostäder samt även andra stödinsatser. Verksamheterna har till viss del tvingats släppa gamla invanda mönster till förmån för nya och innovativa lösningar. Bland annat har vissa verksamheter arbetat med skapande verkstad för att ge uttryck för alternativa former i att delge hur pandemin har påverkat brukare inom verksamheterna.

Regelbundna prioriteringar och anpassade arbetsätt har behövts tillämpas inom myndighetens verksamhet som handlägger ansökningar för personer med funktionsnedsättning. Fysiska uppföljningsmöten inomhus har inte genomförts under pandemin. Uppföljningar har genomförts digitalt och i vissa fall utomhus.

Ekonomiska konsekvenser

Ökade kostnader inom grupp- och servicebostäder då brukare varit hemma istället för på daglig verksamhet. Men samtidigt lägre kostnader för daglig verksamhet. Kostnaderna för personliga transporter till daglig verksamhet var 4,3 miljoner kronor lägre än föregående år. Nettot har blivit mycket lägre kostnader än tidigare prognostiserat och jämfört med 2019.

Kostnader kopplade till covid-19 för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är 2,9 miljoner kronor.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Kontakter och samtal sker i ökad utsträckning via Skype eller telefon. Antalet fysiska möten har begränsats. Vid allvarlig oro för barn och unga hålls alltid möten för att säkerställa skyddsbedömningar gällande de barn och unga som riskerar att fara illa/far illa.

Antalet anmälningar gällande barn och unga minskade i början av pandemin. Detta antas bero på att barn och ungas kontaktytor med till exempel skola och förskola minskade. Under slutet av april ökade anmälningarna. Många ärenden var av allvarlig karaktär. Under senhösten har ärendeinströmningen normaliserats.

Behandlingar inom öppenvården görs till flertalet via Skype eller telefon. Bokade besök på plats har minimerats.

Öppenvård i form av gruppbehandlingar för missbruk har ställts in. Arbetet sker istället individuellt via Skype eller telefon. Detta innebär att pågående behandling kommer att ta längre tid än planerat.

Behandlingar (gällande barn, ungdom, familj samt för vuxen) görs till flertalet per Skype eller telefon, bokade besök på plats har minimerats.

Föräldrastödsprogram genomförs digitalt vilket riskerar att leda till minskat deltagande från föräldrar som inte känner sig bekväm med digitala verktyg.

Socialpsykiatrins boendestöd har utvecklat digitala arbetssätt genom att erbjuda boendestöd via Skype. Arbetssättet har skapat en ökad tillgänglighet till boendestödet utifrån klientens individuella behov.

Ekonomiska konsekvenser

En nedrustning av till exempel förebyggande insatser inom socialtjänsten kan ge högre kostnader på längre sikt då antalet omhändertaganden och placeringar kan öka. Detta har inte inträffat under år 2020. Den kortsiktiga effekten vi kunnat se under var ett lägre insatsbehov. Detta då folk i allmänhet stannat hemma i större utsträckning och inte sökt den vård de skulle ha gjort under ett vanligt år.

Kostnader kopplade till covid-19 till och med augusti för individ- och familjeomsorg är 1 miljon kronor.

Stadsmiljöverksamhet

Inga verksamhetsmässiga eller ekonomiska konsekvenser inom förvaltningens stadsmiljöverksamhet.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Ansökningar om försörjningsstöd samt kostnaderna för ekonomiskt bistånd har trots pandemins konsekvenser inte ökat under året.

Arbetssätt har anpassats för att minska smittspridningen vilket inneburit att det varit svårare att få ut klienter i arbete. Förvaltningens krav på den enskilde för att få ekonomiskt bistånd har varit lägre än brukligt till exempel gällande redovisning av sökta arbeten eller på individuella möten. Under våren träffade inte Jobbtorg klienterna på grund av pandemin vilket också försvårade arbetet med att säkerställa rätt stöd i vägen till självförsörjning.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har trots pandemins konsekvenser inte ökat under året. Det finns risk att denna effekt kommer märkas av på längre sikt då fler personer blivit arbetslösa i samhället. Under 2020 har staten hjälpt till med bidrag kopplat till pandemin, det är osäkert hur de statliga bidragen kommer att vara framöver.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Jobbtorg har under året inte träffat brukarna i samma omfattning som normalt vilket har gjort det svårt att säkerställa rätt stöd i vägen till självförsörjning. Förvaltningens krav på den enskilde att rapportera har också varit lägre. Antalet aspiranter som fått Stockholmsjobb har minskat, främst beroende av att antalet tillhandahållna platser inom Jobbtorg minskat till följd av pandemin.

Inom Västerorts Aktivitetscenter har antalet deltagare som fysiskt deltar i verksamheten minskat och beläggningen har varit cirka 20-30 procent av normalbeläggningen. Sysselsättningspass som anordnas i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan har varit inställda.

Utvecklingen av daglig verksamhet till att bli mer arbetslivsinriktad har avstannat till följd av pandemin.

Antalet platser för feriejobb har varit lägre i år än tidigare eftersom förskolan och äldreomsorgen inte har kunnat erbjuda några platser på grund av pandemin. De platser som tillhandahållits och tillsatts har förutom förvaltningens egna platser huvudsakligen bestått av tilldelade platser från arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningen har även tilldelats extra resurser från regeringen som använts till köp av platser.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen har haft ökade kostnader på grund av att vi har varit tvungen att köpa arbetstillfällen för sommarjobb. Fortsätter pandemin kommer sannolikt 2021 också innebära ett högre kostnadsläge.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Bromma stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2020 varit tillräcklig. Det interna kontrollarbetet har fortlöpt under året i enlighet med nämndens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan.

Åtta processer har kontrollerats under året.

Att stödja människor i Bromma att tillvarata sina resurser för att bli självförsörjande.

Processen och arbets sätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1

Pandemin har skapat vissa svårigheter i arbetet med att genomföra insatser för att fler ska bli självförsörjande.

Nya arbets sätt har införts som gett positiva resultat. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen har sjunkit under tertial 3.

Biträdande enhetschef följer löpande upp arbets sätt och har individuella ärendedragningar med medarbetarna en gång per månad för att säkerställa en rättssäker handläggning och att beslutade arbets sätt följs.

Situationell prevention. Processen och arbets sätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2

Arbetet med operativa BRÅ har följts upp varje månad av enhetschef med trygghet- och säkerhetssamordnare. Sammanställning av inrapporterade händelser/lägesrapporter har gjorts varannan vecka.

Att arbeta mot oegentligheter. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1

Den systematiska kontrollen genomförs enligt beslutad plan. Förvaltningens redovisningsansvarige säkerställer att rutiner och riktlinjer följs. Månadsvis görs kontroller och stickprov av all representation. Vid avvikelser/felaktigheter informerar redovisningsansvarige berörda chefer om gällande riktlinjer och om vad som behöver åtgärdas för korrekt redovisning.

Budgetföljsamhet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1

Samtliga budgetansvariga chefer har träffat sin controller för uppföljning av budget varje månad. Handlingsplaner har upprättats vid befarat underskott.

Att använda resurser effektivt, innovativt och jämställt. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Det övergripande arbete som påbörjades i inledningen av året gällande kompetensförsörjning inom förvaltningens verksamheter stannade av i och med pandemin. Flertalet av enheternas kompetensutvecklingssatsningar har ställts in. Insatsen hälsosamtal stannade av under våren men kom igång igen efter sommaren, delvis genom digitala möten. Sjukfrånvaron ökade kraftigt under våren efter Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma även vid lätta förkylningssymptom. Flertalet medarbetare inom förvaltningens kärnverksamheter har arbeten som inte kan utföras på distans, vilket innebär att de måste sjukskriva sig även vid milda symtom. Ökad smittspridning under hösten och hemkarantän har också inneburit en ökad sjukfrånvaro.

Informationssäkerhet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Förvaltningens paraplysamordnare har gjort månadsvisa genomgångar av behörigheter, vilket lett till en större medvetenhet inom enheterna om aktuella behörigheter och att roller som inte längre är aktuella har tagits bort.

De okulära kontroller som genomförts i verksamhetslokaler gällande hantering av personuppgifter visade på brister i enheternas systematiska kontroller. För att säkerställa säker hantering av information intensifieras informationsarbetet under 2021 med regelbundna egenkontroller och behövliga åtgärder inom enheterna.

Inköp. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Systemnyttjandet kontrolleras varje månad och redovisas i nyckeltalsbilagan till den ekonomiska månadsrapporten. Enheterna kan också själva hämta sin andel från intranätet. Utfallet visar på en ökning under året.

Lokalförsörjning. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2

Lokaleffektivisering varit en fokusfråga under hela perioden. Regelbundna möten, tidvis varje vecka, för planering utifrån nuvarande och kommande lokalbehov har genomförts inom förvaltningsledningen tillsammans med lokalstrateg.

Övriga kontroller som genomförts under perioden

Systematiska kontroller i form av egenkontroller genomförs i det dagliga arbetet inom alla verksamheter för att säkerställa följsamhet till rutiner och arbetsätt. Inom äldreomsorgen har ett särskilt fokus varit på följsamhet till basala hygienrutiner och rutiner för skyddsutrustning. Ekonomienhetens genomförda egenkontroller under året visar att Brommas verksamheter har rättvisande räkenskaper och att chefer och medarbetare känner till och följer gällande regelverk kring redovisning, inköp och representation. En ny rutin för internkontroll av arbetsmiljö har tagits fram av personalenheten som innebär att löpande kontroller och stickprovskontroller inom arbetsmiljöområdet ska utföras. Som ett led i förvaltningens krisledningsarbete har lägesrapporter utifrån mall inhämtats sedan juni månad från samtliga enheter varje vecka med information om läget inom respektive enhet för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet har kunnat upprätthållas.

Även externa aktörer genomför kontroller av nämndens verksamheter. Bland annat har Inspektionen för vård och omsorg (IVO) med anledning av pandemin genomfört tillsyn genom telefonintervjuer med vård- och omsorgsboenden, ett boende med särskild service (LSS) och med individ och familjeomsorgen. Miljöförvaltningen genomför inspektioner av förskolor.

Sammantagen bedömning

I bedömningen av om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig, delvis tillräcklig eller otillräcklig har en samlad bedömning gjorts av kontroller och granskningar som genomförts av förvaltningens verksamheter. Den sammantagna bedömningen är att nämndens interna kontroll varit tillräcklig under 2020. Utvecklingsområden har identifierats gällande kontroller och åtgärder bland annat inom området informationssäkerhet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Genom ständiga förbättringar, små som stora, utvecklas förvaltningens kvalitetsarbete.

Det systematiska kvalitetsarbetet sker löpande genom

- stadens system för integrerad styrning och uppföljning - ILS
- analyser av resultat
- resultatdialoger
- intern kontroll
- hantering av avvikelser
- hantering av klagomål och synpunkter
- incidentrapportering i incidentrapporteringssystemet IA
- verksamhetsuppföljningar
- revisioner
- kollegial observation
- brukarundersökningar
- ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet (SOSFS 2011:9) inom socialtjänst och äldreomsorg
- förskolans webbaserade kvalitetsindikator - WKI
- förskolans systematiska kvalitetsarbete i enlighet med läroplanen.

Socialtjänstens systematiska kvalitetsarbete

Inom socialtjänsten pågår ett arbete med att uppdatera ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med SOSFS 2011:9.

Genom förbättrad samverkan inom och mellan verksamhetsområden och genom att identifiera och åtgärda behov av nya/reviderade rutiner säkerställs god kvalitet och bidrar samtidigt till en sammanhållen socialtjänst.

Förskolans systematiska kvalitetsarbete

Under 2020 har förskolan skrivit fram en handlingsplan kring det systematiska kvalitetsarbetet som ska tydliggöra förväntningar och de processer som identifierats som viktiga i kvalitetsarbetet. De perspektiv som det systematiska kvalitetsarbetet ska vila på är lärande, medarbetare, vårdnadshavare och ekonomi.

Äldreomsorgens systematiska kvalitetsarbete

Äldreomsorgens systematiska kvalitetsarbete under 2020 har fokuserat på uppföljning av egenkontroll samt förbättrad patientsäkerhet. Gemensamma mallar för egenkontroll har upprättats. Samtliga enheter har påbörjat en strukturerad egenkontroll av HSL- och SoL-dokumentation.

Verksamhetens arbete med ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, kvalitetsregister och analyser i syfte att nå en ökad patientsäkerhet kommer att fortsätta under 2021.

Innovation

Chefer och medarbetare uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetsätt.

Den pågående digitaliseringen ändrar succesivt förutsättningarna i verksamheterna. Pandemin har påskyndat den digitala utvecklingen inom förvaltningens verksamheter. Nya arbetssätt har förändrat både ledning och organisering av arbetet - förändringar som till stora delar kan antas kvarstå efter pandemin.

Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna samtidigt som det ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden. Följande innovationsprojekt pågår i samarbete mellan Karolinska institutet och Mälarsehövårdens vård och omsorgsboende:

Stöd till anhörigvårdare för personer med demens

Mobilapplikation för att mildra stress och förbättra livskvaliteten. Projektet syftar till att undersöka effekten av en intervention där en applikation för mobiltelefoner eller surfplattor kommer att användas. Syftet med interventionen är att via en ”app” minska stress hos anhörigvårdare för personer med demens som bor hemma vilket förväntas förbättra livskvalitet. Interventionen innebär att svara på frågor från anhöriga och leda diskussioner där anhöriga får dela med sig eller prata om sina erfarenheter av att vårda en person med demens. Interventionen förväntas bidra med ny kunskap om hur anhöriga till personer med demens som bor hemma kan stödjas för att klara sin vardag. Projektet startade på dagvårdverksamheten (Skogsglädjan) på Mälarsehövården som har ett 30-tal inskrivna som enligt biståndsbeslut beviljats dagverksamhet, projektet startade under hösten 2020 och pågår.

Forskning på Mälارbacken

Under hösten 2020 och våren 2021 pågår en studie som ett masterprojekt och en del av den forskning kring livsmiljön på vård och omsorgsboende som bedrivs av forskargruppen *Everyday Matters* på Karolinska Institutet. Studien syftar till att lära mer om hur vardagslivet kan te sig för personer med demenssjukdom i senare stadier. Studien genomförs av arbetsterapeut på Mälارbacken som är student vid Karolinska Institutet och Silviahemmets Masterutbildning i demensvård.

VFU -verksamhetsförlagd utbildning

Mälارbacken som är en akademisk nod tar emot studenter i verksamhetsförlagd utbildning som studerar på Karolinska Institutet på både grund- och avancerad nivå. De olika professionerna i grundutbildningen är sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som alla leder till legitimation som utfärdas av Socialstyrelsen. På avancerad nivå leder utbildningen till specialistsjuksköterskeexamen för vård av äldre.

Socialtjänstens och förskolans samarbete med universitet och högskolor under 2020 har handlat om mottagandet av studenter för verksamhetsförlagd utbildning.

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål är värdefull information för förvaltningens arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten. De ger möjlighet att förebygga och åtgärda brister och att identifiera förbättringsområden. Inom förvaltningens verksamheter finns det en öppenhet och lyhördhet för synpunkter och klagomål samt rutiner för att rätta till fel och brister som uppkommer. Klagomål löses vanligtvis inom berörd enhet i dialog med den som har lämnat klagomålet.

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål ute i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling.

Förskolan

Verksamheten får mycket positiva synpunkter kring verksamhetens kvalitet, personalens bemötande och kompetens.

Det är framförallt de hårda direktiven kring symtom och att barn blivit hemskickade som verksamheten fått klagomål på i samband med pandemin. Avdelningschef förskola har regelbundet skickat information till vårdnadshavarna och all personal kring pandemin för att försöka tydliggöra och för att skapa en förståelse kring riktlinjer och situationen överlag. En annan orsak till klagomål kring information är de som avdelning förskola fått kring lokalplaneringen i stadsdelen.

En bra dialog eftersträvas med vårdnadshavare och en så snabb återkoppling som möjligt.

I specifika fall har det upprättats särskilda handlingsplaner och solskydd har köpts in till förskolegårdar som det varit klagomål kring under flertalet år. I de fall det kommit klagomål på kompetensen har orsaken varit att det saknats förskollärare under en period vilket nu är

åtgärdat. På de förskolor där personalomsättningen varit hög har klagomålen ökat men minskar när personalgruppen blir mera stabil igen och ordinarie personal är på plats.

Från 1 juli har ansvaret för ob-verksamheten övergått till utbildningsförvaltningen. När informationen från Utbildningsförvaltningen gick ut till vårdnadshavarna som har barnen i verksamheten ledde det till ett ökat antal klagomål. Informationen uppfattades som otydlig och sen i tiden. I övrigt fick ob-verksamheten mycket positiva synpunkter både kring tillgänglighet, bemötande och information.

Socialtjänst och fritid

Alla klagomål där det varit möjligt har bemötts och kommunicerats med de som framfört dessa och inblandade arbetsgrupper. De klagomål som har framförts har diskuterats och eventuella förbättringar som kan genomföras kommer att ske. Under perioden har det varit flest klagomål kring insatsen innehåll samt bemötande. Gällande de positiva synpunkterna har flest handlat om insatsens innehåll, bemötande och information. Respektive enhet har pratat om och hanterat respektive klagomål.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens verksamheter utökade med anledning av covid-19 frekvensen av informationsbrev till anhöriga, det är sannolikt denna insats som gett resultat i form av flera inkomna positiva synpunkter på information. Flera positiva synpunkter har även inkommit på personalens bemötande. Ett antal klagomål handlar om personalens brist på skyddsutrustning vilket också har tagits upp i veckobreven samt bemötts i enskilda svar till de anhöriga. Verksamheterna bedriver fortlöpande ett aktivt arbete för att uppmärksamma personalen på vikten av att använda skyddsutrustning på rätt sätt. Regelbundna egenkontroller av efterlevnaden genomförs.

Antal positiva synpunkter

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	47	15	10
Bemötande	95	40	62
Kompetens	48	29	32
Kontinuitet	27	8	18
Information	113	15	28
Handläggning	23	1	2
Insatsens innehåll	17	43	12
Annat	17	25	8
SUMMA	387	176	172

Antal klagomål

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	32	14	28
Bemötande	57	22	23
Kompetens	14	4	13
Kontinuitet	6	6	16
Information	58	13	9
Handläggning	6	7	2
Insatsens innehåll	3	57	7
Annat	69	9	15
SUMMA	245	132	113

"Tyck till" för felanmälan eller synpunkter

I staden tillämpas ett system via en app eller webben, "Tyck till" för felanmälan eller synpunktshantering. Systemet möjliggör för allmänheten att på ett enkelt sätt rapportera in fel, frågor, klagomål, idéer och beröm.

Brommaborna använder sig i allt högre utsträckning av stadens digitala möjligheter för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Bromma är en av de stadsdelsförvaltningar som får flest synpunkter och klagomål från stadens invånare per år.

Antalet inkomna ärenden under året uppgår till 3070, en ökning med 666 jämfört med 2019. Av dessa ärenden är 2778 avslutade genom att de besvarats eller vidarebefordrats till en entreprenör för åtgärd. Resterande ärenden är under utredning. Förutom "Tyck till" tillkommer ärenden via telefon, mail, brev och besök. Anmälningar via mobilapplikationen ökar, andelen uppgår till 75 procent av alla inkomna synpunkter.

Ärendena från "Tyck till" är fördelade på följande kategorier:

- Frågor 845
- Klagomål 670
- Idéer 239
- Felanmälan 1269
- Beröm 47

Felanmälningar vidarebefordras till entreprenören för åtgärd.

Den största andelen inkomna ärenden handlar om träd och buskar.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2021-02-22
Peter Dacke, Avdelningschef	2021-02-22